

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шуғли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Энергетика**

Касб: **Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **EI 3131**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **23**

Сатҳҳои Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **2,3**

Тафсир: **01/соли 2024**

Рамзи умумии касб: **EI 3131–23-2,3-01/2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМУЗИШ

ТАҶРИБА

**Стандарти салоҳиятҳои мазкур дар доираи Лоихаи
«Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва
меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия шудааст.**

**Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон**

ҚАРОР

аз «15» 10 соли 2024

№ 19

ш. Душанбе

Дар бораи тасдиқи стандартҳои салоҳияти 20 касбу ихтисосҳо

Мутобиқи талаботи банди 3 қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Тартиби таҳия ва эътирофи стандартҳои салоҳияти ҳар як касб» Ҳайати мушовараи Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон қ а р о р м е к у н а д:

1. Стандартҳои салоҳияти касбу ихтисосҳои «Истеҳсоли маҳсулоти заргарӣ», «Занбӯриасалпарвар», «Мошиначии автокран», «Дӯзанда (либоси занона)», «Челонгар оид ба таъмири муҳаррики автомобил», «Кандакорӣ дар чӯб ва пӯсти чӯб», «Барқчӣ оид ба таъмири қисмҳои барқии автомобил (автомобилҳои барқӣ)», «Челонгар-таъмирчии кузови автомобил», «Оператори мошини бофандагӣ», «Мошиначии булдозер», «Турагент», «Дуредгар», «Системаи компютерӣ ва Интернет-технология», «Харрот», «Оператори мошини ресандагӣ», «Мошиначии кранҳои истеҳсолоти металлургӣ», «Ғаҷкори чузъҳои меъморӣ», «Оператори мошини турбофӣ», «Оператори мошини рангкунӣ» ва «Челонгар - барқчии нерӯгоҳи барқии обӣ» тасдиқ карда шаванд (замима мегарданд).

2. Агентии меҳнат ва шуғли аҳоли, Муассисаи давлатии «Маркази таълимӣ-методӣ ва мониторинги сифати таълим» ва Лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» татбиқи стандартҳои салоҳиятро дар курсҳои кӯтоҳмуддат дар Муассисаи давлатии «Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон», корхонаҳои воҳиди давлатии назди Агентии меҳнат ва шуғли аҳоли ва Муассисаҳои таълимии таҳсилоти ибтидоии касбӣ ба роҳ монанд.

3. Раёсати котибот ва Лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» вазифадор карда шаванд, ки нусхаҳои электронии стандартҳои салоҳиятро дар сомонҳои вазорат, агентӣ, лоиха ва муассисаҳои таълимӣ ҷой намоянд.

4. Нашр ва дастрас намудани стандартҳои салоҳият ба зиммаи Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» вогузор карда шавад.

5. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи муовини вазир – Давлатзода Қ. гузошта шавад.

Раиси Ҳайати мушавара,
вазир

Г. Ҳасанзода

ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОЦИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲОИ КАСБИ «ЧЕЛОНГАР-БАРҚЧИИ ТАҶҲИЗОТИ НБО»

Стандарти салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчиӣ таҷҳизоти НБО» дар ҷаласаи Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 07.10.2024, №31 баррасӣ гардидааст.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчиӣ таҷҳизоти НБО» аз таҳхис (экспертиза)-и корфармоён ва ассотсиатсияҳои соҳавӣ зерин гузаронида шудааст:

№	Ташкилот	Ному насаб	Вазифа	Хуҷҷат дар бораи таҳхис
1.	Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон	Худобахш Ш.	Муовини вазир	Хулоса аз 28.08.2024, №11-1738
2.	Филиали «Неругоҳи Бойғозӣ»-и ҚСҚ «Барқи тоҷик»	Фозилов Р.	Директори филиал	Хулоса аз 19.07.2024, №379
3.	Филиали «Силсила неругоҳҳои Варзоб»-и ҚСҚ «Барқи тоҷик»	Абдулҳақзода Ҳ.	Директор	Хулоса аз 31.07.2024, №199
4.	Филиали «Силсила неругоҳҳои Вахш»-и ҚСҚ «Барқи тоҷик»	Ғуломзода Ҷ.	Директор	Хулоса аз 18.07.2024, №216-6/21-14
5.	Филиали «Неругоҳи Норак»-и ҚСҚ «Барқи тоҷик»	Шоиддинов Ф.	Директори филиал	Хулоса аз 19.07.2024, №7.23/675

Стандарти салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчиӣ таҷҳизоти НБО» таҳия гардидааст:

№	Ному насаб	Вазифа	Ташкилот
1.	Раҳмонов Ислон	Мудир бахши таъбу нашр	Муассисаи давлатии «Маркази таълимӣ – методӣ ва мониторинги сифати таълим»
2.	Юсупов Диловар	Омӯзгор	МДТ «Коллеҷи муҳандисӣ омӯзгорӣ шаҳри Душанбе»
3.	Ҳочаев Зухриддин	Коршинос, роҳбари гурӯҳи татбиқи лоиҳаҳо	Филиали ҚСҚ «Шабакаҳои тақсими барқ» дар ШНТҚ

Модераторҳо (миёниҳо):

Данило Анишенко – коршиноси калидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиш;

Бахтиёров Озар – супервайзер оид ба методологияи таълим дар асоси салоҳият.

Мундариҷа

Ихтисорот	7
Муқаддима.....	8
Мафҳумҳои асосӣ.....	9
Бо стандарти салоҳиятҳои касбҳо кӣ кор мекунад.....	12
Стандарт ва меъёрҳои соҳа.....	12
Тавсифи умумии касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО»	14
Рӯйхати умумии воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО»	15
Воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО», сатҳи 2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	18
Малакаҳои бақортаъминкунии касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО», сатҳи 2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	18
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсали).....	20
Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ.....	33
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	43
Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.....	64
Талабот ба довталабон	67
Талабот ба омӯзгорон	67
Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ	68
Воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО», сатҳи 3-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	71
Малакаҳои бақортаъминкунии касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО», сатҳи 3-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	71
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсали).....	73
Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ	81
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	84
Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.....	105
Талабот ба довталабон.....	108
Талабот ба омӯзгорон	108
Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ	109
Рӯйхати адабиёт	111
Замимаи 1: Харитаи функционалии касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО»	112
Замимаи 2: Хулосаҳои соҳа (экспертиза)	118

Ихтисорот

НБО	Нерӯгоҳи барқи обӣ
ТАС	Таълим дар асоси салоҳият
ТИКТО	Таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш
DACUM	Усули таҳияи таҳлили функционалӣ (аз ихтисороти « <u>Developing curriculum</u> », яъне «таҳияи барномаҳои таълимӣ»)
ТМТ ҚТ	Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
СС	Стандарти салоҳиятҳо
ВС	Воҳиди салоҳият
ЭС	Элементи салоҳият
МИ	Меъёрҳои иҷро
МБ	Малакаҳои бокортаъминкунӣ
СБТМ-08/ISCO-08	Стандарти байналмилалӣ таснифоти машғулиятҳо-2008 (International Standard Classification of Occupations-2008)
ТМҚТ	Таснифоти машғулиятҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
МТМ ва МСТ	Маркази таълимӣ-методӣ ва мониторинги сифати таълим
МТКТ	Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон
ТИ/ИТ	Технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ (Information Technology and Communication)
ҲМТБ	Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
НБО	Нерӯгоҳи барқӣ-обӣ
ҚДММ	Ҷамъияти дорой масъулияти маҳдуд
СФ/ТС	Салоҳиятҳои фароумумӣ (Transversial Competencies)
ЕВ	Energy basic/Салоҳиятҳои заминавии соҳаи энергетика
ЕИ	Energy Industry/Соҳаи энергетика

Муқаддима

Ҷумҳурии Тоҷикистон кӯшиш ба харҷ медиҳад, ба расидани чор ҳадафҳои стратегии пешгирифта ноил шавад, аз ҷумла: истиқлолияти энергетикӣ, баромадан аз бумбасти нақлиётӣ, бехатарии озукаворӣ ва саноатикунони давлат. Расидан ба ҳадафи яқум, ки истиқлолияти энергетикӣ Ҷумҳурии Тоҷикистонро таъмин мекунад, алоқаманд аст. Сохтмони нерӯгоҳҳои барқию обии хурду азим босуръат амалӣ гардида, ба истифода дода мешаванд, таҷҳизоти муосирро истифода мебаранд, ки бо низомҳои худкори идоракунии раванди технологӣ мучахҳаз шудаанд.

Барои самаранок истифода бурдани таҷҳизоти муосир мутахассисони салоҳиятноки сатҳи олии тахассусӣ заруранд, ки тавонанд, хизматрасонии мувофиқро дар соҳаи стратегӣ таъмин намоянд.

Талаботи асосӣ ба дониш, малака, маҳорат ва муносибати мутахассисони соҳа дар стандартҳои салоҳиятҳои ин ё он касби коргарӣ баён шудааст. Бо вучуди ин, дар Тоҷикистон барои на ҳама касбҳои коргарӣ, ки бозори меҳнати муосир эҳтиёҷ дорад, стандартҳои салоҳиятҳо таҳия гардидааст, ки талабот ба салоҳиятҳои касбии мутахассисонро муайян мекунад. Системаи ягонаи тайёр кардани кадрҳо барои НБО тибқи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон то кунун вучуд надорад.

Касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО», ки дар натиҷаи вохӯриҳо бо вазорату идораҳо ва ассотсиатсияҳои соҳавӣ интиҳоб гардидааст, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон талаботи зиёд дорад.

Бо мақсади ворид намудани муносибатҳои муосир ба сифати тайёр кардани мутахассисони кадрҳои коргарӣ Стандарти салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» таҳия гардидааст, ки он меъёрҳои талаботро ба салоҳиятҳои касбии муосири барои ихтисоснок амалӣ кардани фаъолияти касбӣ, мувофиқ ба интизориҳои корфармоён ва талаботи бозори меҳнат зарур аст, муайян мекунад. Стандарти салоҳиятҳо талаботи тахассусиро ба касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» мутобиқ ба Стандарти байналмилалӣ таснифоти машғулиятҳо СБТМ - 08 (ISCO-08) таъмин менамояд.

Вазифаи асосии соҳа - ин сохтмони нерӯгоҳҳои хурду азим, хизматрасонӣ, инчунин таъмири кулл, ҷорӣ ва таҷдиди онҳо маҳсуб меёбад, ки натиҷаи онро низоми муҳандисӣ-технологии амалкунанда, аз ҷумла низоми барқистехсолкунӣ ва таъмини онҳо ба истифодабарандагони барқ ташкил медиҳад.

Бо ин мақсад тайёр намудани мутахассисон ҷиҳати қонеъ намудани талаботи бозори меҳнат бо мутахассисони босалоҳият, ки ба меъёрҳои стандартҳои байналмилалӣ ҷавобгӯ бошанд, стандарти салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» дар доираи Лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистонӣ» таҳия шудааст.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» бо методологияи таълим дар асоси салоҳият (ТАС) таҳия гардида, сифати баланди омода намудани мутахассисони тайёрро барои фаъолияти меҳнатӣ тавассути ба даст овардани дониш, малака, маҳорати лозима, яъне салоҳият, ки дар шароити

корӣ барои иҷрои супоришҳо ва ҳалли масъалаҳо дар ҳолатҳои стандартӣ ва муҳити тағйирёбанда талаб карда мешаванд, таъмин менамояд.

Стандарти салоҳиятҳои мазкур талаботи асосиро ба салоҳиятнокии касбии мутахассиси дорои таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш муқаррар мекунад ва дар ҳамаи муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ, ки тибқи қонунгузорӣ ҳуқуқи пешбурди фаъолияти таълимӣ дода шудааст, истифода бурда мешавад.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» дар асоси Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Стратегияи рушди соҳаи сохтмони Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тайёр намудани мутахассисон бо назардошти талаботи бозори меҳнат», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти ибтидоии касбӣ», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти калонсолон», Барномаи давлатии касбомӯзии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025, Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Тартиби таҳия ва эътирофи стандартҳои салоҳияти ҳар як касб, Тартиби таъмини сифати тахассусҳо ва тасдиқкунии тахассусҳо ва Консепсияи таҳсилоти муттасил дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2017-2025 таҳия карда шудааст.

Стандарти салоҳиятҳои мазкур дар ҳамкорӣ бо коршиносони корхонаву ташкилотҳои соҳавӣ таҳия гардидааст.

Мафҳумҳои асосӣ

Бозори меҳнат – низоми ташаккулёбии талабот ва пешниҳодот ба қувваи корӣ.

Баҳодихӣ (салоҳиятҳо) – маҷмӯи усул ва равандҳо, ки барои баҳодихии дастовардҳои шахс (дониш, маҳорат, малака ва муносибати ӯ, яъне салоҳиятҳо), ки одатан бо шаҳодатномадихӣ анҷом меёбанд.

Воҳидҳои салоҳияти фароумумӣ (трансверсалӣ) – ин салоҳиятҳои умумӣ мебошанд, ки барои бештари касбҳо ва амалан барои ҳамаи соҳаҳо заруранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ) – ин чунин салоҳиятҳои мебошанд, ки дар доираи муайяни ин ва ё он соҳа талабот доранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ – ин салоҳиятҳои мебошанд, ки барои иҷро намудани фаъолияти касбии мушаххас заруранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои махсус – ин салоҳиятҳои мебошанд, ки барои иҷрои фаъолияти хоси касбӣ истифода карда мешаванд.

Воҳиди салоҳият – ин баёноти кӯтоҳи натиҷаи вазифаҳои салоҳият мебошад, ки маълумот дар бораи дониш, маҳорат, малака ва муносибатро дорад (дар бораи мақсадҳои воҳиди салоҳият ва доираи малакаҳои, ки ба онҳо тааллуқ дорад, васеъ маълумот медиҳад).

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо – барои гузаронидани баҳодихӣ маълумоти заруриро пешниҳод менамояд, усулҳои муносиб, захираҳои амиқ ва шароитро, ки барои гузаронидани баҳодихӣ воҳиди салоҳияти мушаххас

заруранд, тавсиф менамояд. Номзад дар баҳодиҳӣ далелҳои мушаххасро пешниҳод менамояд, ки ба баҳодиҳандагон барои муайян кардан ва қабули қарор, ки оё салоҳияти муайян аз худ карда шудааст ва ё шахси мазкур корро дар ҷойи корӣ мувофиқи Стандарти салоҳиятҳои касбии тасдиқшуда иҷро карда метавонад, кӯмак мерасонад.

Дескриптор – (аз лотинӣ «descriptor» – тавсифкунанда) – воҳиди лексикӣ, ки барои шарҳ додани мазмуну моҳияти асосии ҳуҷҷат, истифода карда мешавад.

Касб – тарзи машғулият, намуди фаъолияти меҳнатие, ки тайёрии муайян, мавҷудияти донишҳои зарурӣ, маҳорат, малака ва салоҳиятнокиро талаб менамояд ва дар натиҷаи омӯзиши махсус ё таҷриба ба даст оварда мешавад.

Маҳорат – фаъолияти, ки дар инсон дар натиҷаи таълим ва тақрори бисёрқарата ҳосил шуда, баъд ба раванди бошуурона табдил меёбад ва имкон медиҳад, ки шахс натавонад дар шароити муқаррарӣ, балки дар шароити тағйирёбанда низ амал кунад.

Малакаҳои бакортаъминкунӣ – ин амалҳои бошууронаи мутахассис, ки ба мутобиқшавии бомуваффақият дар бозори меҳнат равона карда шудаанд. Маҳорати ташкил карда тавонистани донишу малакаҳои банақшагирӣ ва пешравии касбӣ, баланд бардоштани сатҳи салоҳиятҳо барои пешравии бомуваффақият дар бозори меҳнат, дар ҳамаи бахшҳо ва зинаҳои шуғлро дар бар мегирад.

Навсонӣ (вариативӣ) муайян мекунад:

- аҳамияти истилоҳоти асосӣ, ки дар меъёрҳои иҷроӣ истифода мешаванд;

- навсонӣ дар вазъияти корӣ ва ҳолатҳо, ки метавонанд ба фаъолият таъсир расонанд;

- фарқияти мазмунӣ дар вобастагӣ аз воҳидҳои салоҳият ва матни муайян (чун мизоҷони меҳмонхона аз мизоҷони барои таъмири кондитсионер фарқ мекунад);

танҳо ба воҳиди салоҳияти мушаххас дахлдоранд, на ба ҳамаи воҳидҳои салоҳиятҳо дар умум.

Стандарт (standard) – ҳуҷҷати меъёрӣ, ки аз ҷониби мақомоти ваколатдор таҳия ва тасдиқ шудааст, дар он талаботи меъёрӣ, қоидаҳо, тавсифот ё принципҳои умумие, ки ба намудҳои гуногуни фаъолият ё натиҷаи онҳо дахлдоранд, муайян карда мешаванд. Ҳадафи ин ҳуҷҷат расидан ба сатҳи беҳтарини низомии соҳаи мазкур мебошад.

Стандарти салоҳиятҳои касб – ин ҳуҷҷатест, ки талаботи меъёрии ҳадди аққали дониш, маҳорат, малака ва муносибат (яъне салоҳиятҳо), ки барои сатҳи муайяни тахассуси касбӣ заруранд, муайян мекунад ва шахс онҳоро бояд дар ҷойи кор дар ҳолатҳои стандартӣ ё тағйирёбанда нишон диҳад. Ҳар як кор мумкин аст, аз стандарти муқарраргардида баландтар иҷро карда шавад, дар ҳеҷ сурат на пасттар аз он. Стандарти салоҳият ба корфармо барои муайян намудани мутобиқати сатҳи тахассуснокӣ ба талаботи истеҳсолот ёрӣ мерасонад ва маҳорати касбии намоишдодаи шахсро эътироф намуда, доимӣ нигоҳ доштани стандарти олии касбии ӯро тасдиқ менамояд.

Сатҳи таснифоти тахассусҳо – ин сатҳи нишондоди мураккабии кори иҷрошаванда, мустақилият ва масъулиятнокии коргар, мувофиқ ба ҳар як сатҳ мебошад. Гузаштан аз як сатҳ ба сатҳ дигар маънии онро надорад, ки ҳамаи нишондодҳои сатҳи тахассусиро тавсифкунанда, бояд фарқ кунанд: ҳар як сатҳи навбатӣ муносиби дараҷаи пешин мувофиқ кунонида мешавад ва воридкунии ниҳони ҳамаи тавсифоти сатҳи пешинаро дар назар мегирад.

СБТШ-08 (ISCO-08) – Стандарти байналмилалии таснифоти машғулиятҳо (International Standart Classification of Occupations) соли 2008 низоми таснифот ва ҷамъбасти маълумотро дар бораи шугли касбӣ, ки дар асоси барӯйхатгирии омӯӣ ва тадқиқот гирифта шудааст, ҳамчунин, истифодабарии захираҳои маъмуриро ифода мекунад.

Салоҳият – қобилияти истифода карда тавониستاني дониш, маҳорат, малака ва муносибат барои иҷрои супориш ё ҳалли масъалаҳо дар вазъиятҳои стандартӣ ва тағйирёбанда.

Салоҳияти касбӣ – қобилияти истифода карда тавониستاني дониш, маҳорат ва малакаҳо барои иҷрои вазифаҳои касбӣ дар вазъиятҳои стандартӣ ва тағйирёбанда.

Салоҳиятҳои умумифарҳангӣ – ин маҷмӯи дониш, малака, элементҳои таҷрибаи фарҳангӣ, ки ба шахс имкон медиҳанд, дар муҳити иҷтимоӣ-иқтисодӣ озодона мавқеи худро муайян кунанд, элементҳои онро истифода барад ва муносибати онро барои иҷрои вазифаҳои касбӣ ташаккул диҳад. Салоҳиятҳои умумифарҳангӣ аз воҳидҳои салоҳиятҳои трансверсалӣ (фароумумӣ) ва малакаҳои бокортаъминкунӣ иборат мебошад.

Салоҳиятнокӣ – соҳиб будан ба дониш, малакаву маҳорат ва муносибат, ки барои фаъолияти пурсамар дар соҳаи муайян зарур аст.

Таҳлили функционалӣ – ин тавсифи фаъолияти меҳнатӣ тавассути амалкард (функсия) ва натиҷаҳо мебошад. Бартарии чунин муносибат дар он аст, ки он имкон медиҳад, тағйирот дар технология ва ташкили меҳнат дар бозори меҳнат ғавран ба назар гирифта шавад.

Талаботи бозори меҳнат – эҳтиёҷоти корфармоён ба қувваи корӣ аз рӯи гурӯҳҳои мушаххаси касб ва намудҳои машғулият.

Тахассус (квалификатсия) – камолоти касбии шахс ва дараҷаи омодагии он барои иҷрои намудҳои корҳои мушаххас, ки бо мавҷудияти салоҳиятҳои аз ҷониби корфармоён эътирофшуда муайян гардида, бо ҳуҷҷати намунаи давлатӣ тасдиқ карда мешавад.

Таснифоти миллии тахассусҳо (ТМТ) – ҳуҷҷати меъёрие, ки ҷаҳорҷӯбахоро муайян ва ҳамаи ихтисосҳои дар сатҳи миллий эътирофшударо идора менамояд. Таснифоти миллии тахассусҳо дорои ҷаҳорҷӯбахое мебошад, ки аз якҷанд сатҳ иборат буда, ҳар яки онҳо дар нишондиҳандаҳо (дискрипторҳо)-и салоҳиятҳо, ки алоқаҳои тахассусии байнибахширо дар бар мегиранд, тасвиф карда шуда, ҳамчунин, додани ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи соҳиб шудан ба ихтисос дар он роҳандозӣ карда мешавад.

Таълим дар асоси салоҳият – муносибат ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиш, ки ба чӣ тавр дар ҷойи кор шахс корро иҷро карда метавонад, така мекунад.

Харитаи функционалии касб – ин инъикоси амалкард (функсия)-ҳои асосӣ, ки касби мазкурро ташкил медиҳанд, вазифаҳои ба ин амалкард (функсия)-ҳо дохилгардида ва амалҳои воқеӣ барои иҷро намудани супориш ва ҳалли масъалаҳо дар ҷойи кор, дар шароитҳои тағйирёбанда равона карда шудаанд.

Бо стандарти салоҳиятҳои касбҳо кӣ кор мекунад

– Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои муайян кардани самаранокии амалиёти сохтори ТИКТО ҚТ, таъсиррасонии он ба болоравии иқтисодии давлат, яъне алоқа бо бозори меҳнат;

– мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳр/ноҳия барои рушди минтақаи худ;

– дар бахши таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш;

– омӯзгорон барои донишони он, ки чиро ба таълимгирандагон омӯзонанд;

– таълимгирандагон, барои донишони он, ки чӣ хел ва чиро меомӯзанд;

– маъмурияти муассисаҳои таълимӣ барои донишони он, ки оё сатҳи тайёрии омӯзгорон ва хатмкунандагон ба талаботи бозори меҳнат мувофиқат мекунад ё не;

– корфармоён, ки стандартҳои салоҳиятҳоро барои тақмили таҳассуси касбии кормандон истифода меkunанд, то ин ки ба кормандон дар самти мутобиқшавӣ ба малакаву маҳорат ва донишҳои тағйирёбанда ва салоҳиятҳои онҳо бо сабаби дигаргуниҳои дар технологияи истеҳсолот ба миёномада тавсияҳо диҳанд;

– шаҳрвандони алоҳида, ки меҳонанд маълумоти касбӣ гиранд ё сатҳи таҳассуси касбии худро ба таври инфиродӣ тақмил диҳанд;

– шаҳрвандоне, ки мустақилона таълим гирифтаанд ва меҳонанд ҳуҷҷати намунаи давлатӣ (сертификат ё шаҳодатнома) гиранд;

– оила, волидони таълимгирандагон, ки меҳонанд фаҳманд, чиро ва чӣ хел фарзандони онҳо таълим мегиранд, пас аз хатми таълим онҳо ба чӣ кор машғул мешаванд;

– шаҳрвандоне, ки меҳонанд ба ҷойи кории дигар гузаранд;

– шаҳрвандоне, ки меҳонанд норасоии худро дар дониш, малака, маҳорат ва муносибат, яъне салоҳиятҳои худ бартараф намоянд;

– шаҳрвандоне, ки фаъолияти соҳибкории худро васеъ кардан меҳонанд;

– шаҳрвандоне, ки коргарони беҳтарин шудан меҳонанд ва ғайра.

Стандарт ва меъёрҳои соҳа

Дар соҳаи энергетика айни замон стандартҳо ва ҳуҷҷатҳои меъёрии зерин қабул шудаанд ва амал меkunанд:

- СД (ГОСТ) Р 55562-2013 (МЭК 60609-1:2004) Турбинаҳои гидравликӣ,

гидроагрегатҳои

нерӯгоҳҳои барқии гидрозахиракунада.

- СД (ГОСТ) 4.425-86 Низомии нишондиҳандаҳои сифати маҳсулот.

Турбинаҳои гидравлиқӣ.

Номенклатураи нишондиҳандаҳо.

- СД (ГОСТ) 4.427-86 Низомии нишондиҳандаҳои сифати маҳсулот.

Таҷҳизоти турбинаҳои гидравлиқӣ. Номенклатураи нишондиҳандаҳо

- СД (ГОСТ) 12.1.003-83 Низомии стандартҳои беҳатарии меҳнат. Талаботи умумии беҳатарӣ.

- СД (ГОСТ) 12.2.007.1-75 Низомии стандартҳои беҳатарии меҳнат.

Мошинҳои даврзананда

- СД (ГОСТ) 5616-89 Генераторҳо ва генератор-муҳаррикҳои барқии гидротурбинӣ. Шартҳои техникии умумӣ

- СД (ГОСТ) 8339-84. Насби турбинаҳои равшанфишор барои турбинаҳои гидравлиқӣ. Шартҳои техникӣ

- СД (ГОСТ) 12405-81 Танзимаҳои барқӣ-гидравлиқӣ барои турбинаҳои гидравлиқӣ. Шартҳои техникӣ.

- СД (ГОСТ) 19431-84 Энергетика ва электрификатсия. Истилоҳот ва муқаррарот;

- СД (ГОСТ) 23956-80 Турбинаҳои гидравлиқӣ. Истилоҳот ва муқаррарот;

- СД (ГОСТ) 27528-87 Турбинаҳои гидравлиқии гардишӣ-паррадор, радиалӣ-меҳварӣ. Навъҳо. Параметрҳои асосӣ;

- СД (ГОСТ) 27807-88 Турбинаҳои гидравлиқии амудӣ. Талаботи техникӣ ва қабул;

- СТ ҚТ 1.3-96 Системаи давлатии стандартикунонии Ҷумҳурии Тоҷикистон. Тартиби таҳия, мувофиқа, тасдиқ ва бақайдгирии давлатии шартҳои техникӣ;

- СТ ҚТ 1086-2008 Системаи давлатии таъмини ягонагии ченкунӣ.

Методикаи иҷрои ченкунӣ;

- СД (ГОСТ) 23875-88 Сифатнокии ҷараёни барқ. Истилоҳот ва муқаррарот;

- СД (ГОСТ) 24291-90 Қисмати барқии нерӯгоҳи барқӣ ва шабакаи барқӣ.

Истилоҳот ва муқаррарот;

- СД (ГОСТ) 21128-83 Системаи барқтаъминкунӣ, шабакаҳо, сарчашмаҳо, табдилдиҳандаҳо ва қабулкунадаҳои ҷараёни барқ. Шиддати ҳисобии то 1000 В.;

- СД (ГОСТ) 721-77 Системаи барқтаъминкунӣ, шабакаҳо, сарчашмаҳо, табдилдиҳандаҳо ва қабулкунадаҳои ҷараёни барқ. Шиддати ҳисобии аз 1000 В зиёд;

- СД (ГОСТ) 13109-97 Нерӯи барқӣ. Мутобиқати воситаҳои техникии электромагнитӣ. Меъёри сифати қувваи барқ дар системаи барқтаъминкунии таъиноти умум;

- СД (ГОСТ) 23366-78 Қаторҳои шиддати ҳисобии ҷараёни доимӣ ва тағйирёбанда;

- СД (ГОСТ) 20493-2001 Нишондиҳақҳои шиддат. Шартҳои техникии умумӣ;
- СД (ГОСТ) 20494-2001 Милаҳои рӯпӯшшудаи фаврӣ ва милаҳои заминваслаи сайёр. Шартҳои техникии умумӣ;
- СД (ГОСТ) 28596-90 Басомадҳои стандартӣ;
- СД (ГОСТ) 29322-2014 Шиддатҳои стандартӣ;
- СД (ГОСТ) 32145-2013 Нерӯи барқӣ. Мутобиқати воситаҳои техникии электромагнитӣ. Назорати сифати қувваи барқ дар системаи барқтаъминкунии таъиноти умумӣ;
- СД (ГОСТ) ИЕС 61230-2012 Корҳои зери шиддат иҷрошаванда, таҷҳизоти сайёр барои заминвасла ё барои заминвасла ва кӯтоҳрасишкунӣ;
- 13.030 СТ ҚТ СД (ГОСТ) Р 52105-2013 Захиранигордорӣ. Кор бурдан бо партовҳо. Таснифот ва усулҳои коркарди партовҳои симобдор. Муқаррароти умумӣ;
- Меъёр ва қоидаҳои сохтмон (М ва ҚС ҚТ 11-01-2005) (СНиП РТ).;
- Қоидаҳои насби таҷҳизоти барқӣ (ҚИТБ) (ПУЭ).

Тавсифи умумии касби «Челонгар-барқчи таҷҳизоти НБО»

«Челонгар-барқчи таҷҳизоти НБО» як қатор уҳдадорӣ ва вазифаҳои зиёди маҷмӯи муайяни салоҳиятҳоро иҷро мекунад, ки босифат ва сари вақт амалӣ кардани фаъолиятро дар доираи касб имкон диҳад.

Касби мазкур дониши асосҳои масолеҳшиносӣ, механика, гидравлика, электротехника ва электроника, қоидаҳои техникаи бехатарӣ, ҳифзи меҳнат ва экология, санитарияи истеҳсолӣ ва бехдошт (гигиена)-и меҳнат, асосҳои нақшакашии техникӣ, гидравлика, механика, электротехника, ҳуҷҷатҳои меъёрӣ-техникӣ, нақшаҳои техникии барқӣ-васлгарӣ ва муносибати эҳтиётна ба масолеҳи асосӣ ва сарфшаванда/моликияти ташкилоту корхонаро талаб мекунад. Илова бар ин, бояд донад:

- ҷойгиршавӣ ва сохти таҷҳизоти гидротурбинии хизматрасоншаванда;
- принсипи амали мошин ва механизмҳои борбардор;
- таъйинот ва амали байниҳамдигарии ҷузъиёт ва механизмҳои таҷҳизоти гидротурбинӣ;
- пайдарпайии технологияи ҷудокунӣ, таъмир ва ҷамъоварии таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикӣ;
- ҷоиш (допуски) ва нишониш (посадки), квалитет ва параметрҳои техникӣ ва физикии таҷҳизоти хизматрасоншаванд;
- қоидаҳои банду баст, интиқол ва анборкунонии борҳо;
- сохт, нақшаҳои принципаӣ, ишораҳо ва нақшаҳои ҷойгиршавии хатлӯлаҳои технологӣ;
- ҷойҳои хатарнок дар коргоҳ, истифодаи воситаҳои ғимоявӣ ва эҳтиётӣ ҳангоми иҷрои корҳо;
- қоидаҳои иҷрои бехатари корҳо дар иншооти зеризаминӣ, зарфҳои нигоҳдорӣ (резервуарҳо), ҷох (шурф)-ҳо ва хатлӯлаҳо;

- дастурамали расондани ёрии аввалия

«Челонгар-барқчи таҷҳизоти НБО» бояд, талаботи ҳифзи меҳнат ва қоидаҳои техникаи бехатариро ҳангоми корҳои васлгарӣ, истифодабарӣ ва хизматрасонии техникаи низомҳои равшанидихӣ, истеҳсол ва таъминоти барқӣ, ҳангоми кор дар баландӣ, корҳои боркунӣ-борфарорӣ бо истифода аз дастгоҳу механизмҳои махсусгардонидашуда қатъиян риоя кунад ва сифати олиии иҷроӣ уҳдадорихоро таъмин намояд.

Ҳангоми иҷроӣ уҳдадорихои худ бояд, тартиботи мусоиди ҳифзи муҳити зистро риоя намояд.

Рӯйхати умумии воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчи таҷҳизоти НБО»

Сатҳи Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номи воҳидҳои салоҳиятҳо
2	Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
	ТС 01-1/01	Гузастан аз муоинаи тиббӣ
	ТС 03-1/01	Кор кардан дар даста
	ТС 04-2/01	Расонидани ёрии аввалия
	ТС 05-2/01	Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ
	Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ	
	ЕВ 01-1/01	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
	ЕВ 02-2/01	Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ
	СВ 04-1/01	Иҷро намудани корҳои одии челонгарӣ
	Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
	ЕИ 3131-01-2/01	Иҷро намудани корҳои боркунӣ-борфарорӣ
	ЕИ 3131-02-2/01	Кор кардан бо ҳуҷҷатҳои техникаӣ
	ЕИ 3131-03-2/01	Иҷро намудани корҳои сафедкорӣ, лаҳим ва оикқории ноқилҳои барқӣ
	ЕИ 3131-04-2/01	Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии низоми равшанидихӣ
	ЕИ 3131-05-2/01	Гузaronидани заминвасла ва «сифркунонӣ» (зануление)-и дастгоҳҳои барқӣ
	ЕИ 3131-06-2/01	Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии техникаи муҳаррикҳои барқӣ
	ЕИ 3131-07-2/01	Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии одии генераторҳои барқӣ
3	Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
	ТС 06-3/01	Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ
	ТС 07-3/01	Такмил додани таҳассуси касбӣ

	Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ	
	ЕВ 02-3/01	Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна
	Воҳидҳои салоҳияти касбӣ	
	EI 3131-08-3/01	Гузaronидани чорабиниҳои техникӣ ва ташкилӣ
	EI 3131-09-3/01	Гузaronидани амалиёти алоҳидаи технологияи таъмири таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ
	EI 3131-10-3/01	Гузaronидани амалиёти мураккаби миёна барои таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ
	EI 3131-11-3/01	Гузaronидани амалиёти мураккаби таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ
	EI 3131-12-3/01	Гузaronидани амалиёти махсусан мураккаби таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ
	EI 3131-13-3/01	Иҷро намудани корҳои бақордарорӣ ва танзимгарӣ

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шуғли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Энергетика**

Касб: **Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **EI 3131**

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **2**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **14**

Тафсир: **01/соли 2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМУЗИШ

ТАҶРИБА

Воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчи таҷҳизоти НБО», сатҳи 2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номи воҳидҳои салоҳиятҳо
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
ТС 01-1/01	Гузаштан аз муоинаи тиббӣ
ТС 03-1/01	Кор кардан дар даст
ТС 04-2/01	Расонидани ёрии аввалия
ТС 05-2/01	Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ
Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ	
ЕВ 01-1/01	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
ЕВ 02-2/01	Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ
СВ 04-1/01	Иҷро намудани корҳои одии челонгарӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
EI 3131-01-2/01	Иҷро намудани корҳои боркунӣ-борфарорӣ
EI 3131-02-2/01	Кор кардан бо ҳуҷчатҳои техникӣ
EI 3131-03-2/01	Иҷро намудани корҳои сафедкорӣ, лаҳим ва оиққории ноқилҳои барқӣ
EI 3131-04-2/01	Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии низоми равшандиҳӣ
EI 3131-05-2/01	Гузаронидани заминвасла ва «сифркунонӣ» (зануление)-и дастгоҳҳои барқӣ
EI 3131-06-2/01	Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии техникаи муҳаррикҳои барқӣ
EI 3131-07-2/01	Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии одии генераторҳои барқӣ

Малакаҳои бақоратаъминкунии касби «Челонгар-барқчи таҷҳизоти НБО», сатҳи 2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Малакаҳои бақоратаъминкунии	Малакаҳое, ки қорфармоён ҳамчун зарурӣ муайян мекунамд
Муоширате, ки ба самаранок ва мутаносиб будани муносибатҳоро байни ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон мусоидат менамояд	-шунидан ва дарк кардан; -бурро ва кушоду равшан баён намудан; -меҳрубон будан; -суботкор будан; -мубодилаи иттилоот кардан; -бо забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ муошират кардан.
Кор дар даст, ки ба муносибатҳои қории самаранок ва дастоварди натиҷаҳо мусоидат менамояд	-дар дастаҳои синну соли гуногун, новобаста аз ҷинсият, наҷод ва дин қор кардан; -мустақилона ва ба сифати аъзои даста қор кардан; -дақиқӣ; -масъулнокӣ; -меҳнатдӯстӣ; -сарфакорӣ; -донистани Кодекси меҳнат.
Маҳорати ҳал намудани	зоҳир намудани мустақилият ва ташаббусқорӣ дар ошқор ва

мушкилоте, ки барои ба даст овардани натиҷаҳои самаранок мусоидат менамояд	бартараф кардани мушкилот; дурандешӣ; бовичдонӣ; маҳорати расонидани ёрии аввалия.
Ташаббус ва уҳдабароӣ, ки барои бадастовариҳои натиҷаҳои инноватсионӣ мусоидат менамояд	-мутобиқшавӣ ба вазъиятҳои нав; -муайян кардани имкониятҳои барои дигарон ғайриҷашмдошт; -татбиқ кардани ғояҳо ба амал; -иштирок дар раванди ташаккулёбии пайваста; -омодагӣ ба навоарҳо; -зиракӣ.
Банақшагирӣ ва ташкили фаъолияти, ки банақшагирии стратегияи дарозмуҳлат ва кӯтоҳмуҳлатро таъмин менамояд.	мақсадгузориҳои мушаххас ва натиҷаҳои қор; банақшагирии қор ва истифодаи захираҳо, аз ҷумла идоракунии вақт; муайян ва ҷобачокунии афзалиятҳо; ҳамоҳангсозии вазифаҳо барои ҳуд ва дигарон; бодикқатӣ; мутаҷаккилӣ; қоидаҳои тартиботи дохилии ташкилот/қорхона.
Ҳудидоракуние, ки ба қаноатмандӣ ва рушди қормандон мусоидат менамояд	мавҷудияти диди шахсӣ ва мақсадҳо; боварӣ ба ғояҳо ва диди шахсӣ; устувориҳои ахлоқӣ; масъулиятнокии риояи одоб (этика) ва зебошиносӣ (эстетика).
Омӯзише, ки ба мунтазам ташаккулёбии фаъолияти қормандон/ширкатҳо ва ноил шудан ба натиҷаҳои мусбӣ мусоидат менамояд	эътирофи зарурияти таълим бо назардошти тағйиротҳо; омода будан ба сарфи вақт ва саръю кӯшиш ба омӯхтани малақаҳои нав; хоҳиши таълим дар ҷойи қор ва бидуни он; самимият барои ғояҳо ва усулҳои нави идоракунии худомӯзӣ; дастгирии ҳамқорон ва барқарор кардани робитаҳо; истифодаи таълим ба масъалаҳои «техникӣ» (масалан, омӯзиши маҳсулот) ва «мушкилоти одамон» (масалан, ҷанбаҳои байнишахсиятӣ ва фарҳангии қор)
Технологияе, ки барои ҳалли самараноки вазифаҳо мусоидат менамояд	донистани малақаҳои заминавии технологияи иттилоотӣ; хоҳиши аз ҳуд кардани малақаҳои нави технологияи иттилоотӣ; мавҷудияти тавоноии ҷисмонии мувофиқ.

Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсали)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	ТС 01-1/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омодагӣ ва гузаштан аз муоинаи тиббиро бо мақсади таъмин намудани саломатӣ барои иҷрои ухдадорихои вазифавӣ, ошкор ва табобати саривактии беморӣ ва пешгирӣ аз онро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми ба кор қабул шудан; - гузаштани муоинаи тиббии нақшавӣ ва ғайринақшавӣ тибқи чадвали ташкилот.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - маҳорати баён кардани мақсади худ; - маҳорати гӯш кардан ва шунидан; - маҳорати таҳлили тавсияҳои хаттӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Шиносӣ бо тартиби гузаштан аз муоинаи тиббӣ	1.1. Шиносӣ бо ҳуҷҷатҳо оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ. 1.2. Шиносӣ бо намудҳои муоинаи тиббӣ тибқи чадвали тасдиқшуда.
2. Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	2.1. Гузаштани муоинаи тиббии муқаддимаӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи чадвали тасдиқшуда. 2.2. Пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкilot.

Малақаҳои талабшаванда:	- риоя намудани беҳдошт (гигиена)-и шахсӣ; - гирифтани маълумот оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ; - гузаштани муоинаи тиббии муқаддимаӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи чадвали тасдиқшуда; - пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкilot.
Донишҳои талабшаванда:	- муқаррарот оид ба қонунгузориҳои меҳнат; - маълумотнома/ дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) ва вазифаи он; - қоидаҳои гузаштан аз муоинаи тиббӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - боинтизом; - бомасъул; - бовиҷдон.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушотидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳаттӣ ба саволҳо/ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуччатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1. Шиносоӣ бо тартиби гузаштан аз муоинаи тиббӣ											
1.1. Шиносоӣ бо хуччатҳо оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ				✓							
1.2. Шиносоӣ бонамудҳои муоинаи тиббӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда				✓							
Элементи 2: Гузаштан аз муоинаи тиббӣ											
2.1. Гузаштани муоинаи тиббии муқаддимаӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда											✓
2.2. Пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкilot											✓

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Кор кардан дар даста		ТС 03-1/01
Воҳиди салоҳияти мазкур корҳои умумии мақсадноки даста, ки вазифаи умумиро бо қоидаҳои муқаррарнамудаи ташкilot ҳал мекунад, тавзеҳ медиҳад. Коргарон дар қомебиҳои даста манфиати шахсӣ доранд		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми кор дар коллективи ҳар ташкilot/корхона.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - вучуд надоранд.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроиш (МИ) – и ВС	
1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳо	1.1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо ҳамкорон; 1.2. Муайян кардан, ҷойкунонии афзалиятҳо ва иҷрои масъалаҳои алоҳида дар муҳлати таъиншуда; 1.3. Мувофиқа ва мутобиқ кардани уҳдадорихии инфиродӣ барои ноилшавӣ ба мақсадҳои гузошташуда	

2. Дар даста кор кардан	2.1. Изҳори боварӣ, дастгирӣ ва эҳтиром нисбати аъзоёни даста дар фаъолияти ҳаррӯза. 2.2. Ётирофи фарқиятҳои маданӣ дар даста. 2.3. Ҳангоми зарурат истифода бурдани ёрии дигар аъзоёни даста. 2.4. Ётино (муассирӣ) ба робитаи мутақобила ва иттилоот аз ҷониби дигар аъзоёни даста.
3. Риоя кардани одоб ва зебӣ (этика ва эстетика)	3.1. Муошират намудан бо ҳамкорон боодабона, хушмуомила. 3.2. Истифода бурдани забон ва лаҳни мутобиқ ба вазъияти зикршуда дар робитаи хаттӣ ва ҳам шиғоҳӣ. 3.3. Истифода бурдани муоширати ғайришиғоҳии мувофиқ. 3.4. Таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарқиятҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ. 3.5. Истифодаи усулҳои фаъоли гӯш кардан. 3.6. Интиҳоби воситаи робитаи мувофиқ вобаста аз вазъияти муайян. 3.7. Истифодаи боодобонаи воситаҳои робита тибқи протоколҳои стандартӣ ва расму тартиби ташкилӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- муошират, алоқаманд ба шундан (гӯшдиҳӣ); - савол додан; - муоширати хаттӣ, возеҳ ва кӯтоҳ навиштани паём, қайдҳо, мактубҳо; - ба шахси вазифааш баландтар итоат кардан; - ба дарккунӣ кӯшиш кардан; - бо атрофиён эҳтиромона муносибат кардан; - ошкор ва воқиф шудан ба вазъияти муноқишавӣ, шикоятҳо дар доираи масъулият; - дар даста кор кардан; - гӯш додан ва шунавидан; - малакаҳои заминавии босаводона хондан; - малакаҳои худидоракунии.
Донишҳои талабшаванда:	- мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо ҳамкорон; - бартарихи кор дар даста; - воситаҳои робитаӣ; - принципҳои кори даста; - тавсифот, усул ва меъёрҳои истифодаи воситаҳои гуногуни муошират; - намудҳои қабул ва қоидаҳои рафтор дар онҳо; - мафҳуми этика ва ахлоқ; - одоби сӯҳбат ва маданияти нутқ; - симои зоҳирӣ; - хусни рафтори расмӣ ва сиёсӣ; - тарзи рафтор дар ҷойҳои ҷамъиятӣ, ҷойи кор; - одоби суҳбатҳои телефонӣ бо мизочон ва ҳамкорон; - калима, ибора ва услуби сӯҳбати телефонӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	- ба шахси вазифааш баландтар итоат кардан; - ба дарккунӣ кӯшиш кардан; - бо атрофиён эҳтиромона муносибат кардан. Чунин бояд буд: - бодикқат;

	- покизақор; - масъул; - уҳдабаро.
--	--

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва мсёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳатӣ ба саволҳои ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳои ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидихӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян кардани мақсад ва вазифаҳо											
1.1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо ҳамкорон											✓
1.2. Муайян кардани ҷойкунонии афзалиятҳо ва иҷрои масъалаҳои алоҳида дар муҳлати таъиншуда											✓
1.3. Мувофиқа ва мутобиқ кардани уҳдадорҳои инфиродӣ барои ноилшавӣ ба мақсадҳои гузашташуда											✓
Элементи 2. Кор кардан дар даста											
2.1. Изҳори боварӣ кардан, дастгирӣ ва эҳтиром нисбати аъзоёни даста дар фаъолияти ҳаррӯза											✓
2.2. Эътирофи фарқиятҳои фарҳангӣ дар даста											✓
2.3. Ҳангоми зарурат истифода бурдани ёрии дигар аъзоёни даста											✓
2.4. Эътино (муассирӣ) ба робитаи мутақобила ва иттилоот аз ҷониби дигар аъзоёни даста											✓
Элементи 3: Риоя кардани одоб ва зебӣ (этика ва эстетика)											
3.1. Муошират намудан бо ҳамкорон бо адабона, ҳушмуомила	✓										
3.2. Истифода бурдани забон	✓										

ва лаҳни мутобиқ ба вазъияти зикршуда дар робитаи хаттӣ ва ҳам шифоҳӣ											
3.3. Истифода бурдани муоширати ғайришифоҳии мувофиқ	√										
3.4. Изҳори таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарқиятҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ	√										
3.5. Истифодаи усулҳои фаъоли гӯш кардан	√										
3.6. Интиҳоби воситаи робитаи мувофиқ вобаста аз вазъияти муайян	√										
3.7. Истифодаи боодобонаи воситаҳои робита тибқи протоколҳои стандартӣ ва расму тартиби ташкилӣ	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Фарқиятҳои фарҳангӣ –	- намудҳои саломдихӣ, хайрбод ва гуфтугӯ; - забони имову ишораҳо; - махсусияти услубҳои миллии муомилаи корӣ; - махсусияти муносибати байнифарҳангӣ.
Муоширати ғайришифоҳӣ:	- забони имову ишора; - риоя кардани ғосилаи муайян байни шарикон.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Расонидани ёрии аввалия	ТС 04 – 2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур малака ва донишҳои заруриро барои расонидани ёрии аввалия ва нигоҳдории ҳаёт дар давраи то расонидани ёрии тиббӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми арзёбии ҳолатҳои руҳдода, бартараф кардани таваккалҳои мушаххас, хавф ва захмҳои ба он алоқаманд.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03 – 1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизочон/фармоишгарон.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС
1. Арзёбии ҳолати руҳдода	1.1. Арзёбии вазъият ва кам кардани хатар , ба вучуд оварандаи таваккали захмгирӣ ё беморӣ барои худ ва дигарон. 1.2. Ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм, беморӣ ва арзёбии ҳолати ҷабрдида. 1.3. Даъват намудани ёрии таъҷилӣ. 1.4. Оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан. 1.5. Истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида. 1.6. Бо ҷабрдида босаброна муошират карда, ҳамдardӣ ва эҳтиром зоҳир намудан.

2. Расонидани ёрии аввалия ғангоми осеб дидан аз барқ ва раъд	2.1. Бартараф намудани таъсири омилҳои хавфнок (аз таъсири чараёни барқӣ озод кардан, ҳомӯш кардани либосҳои сӯхта, аз об дур кардани ҷабрдида ва ғайра). 2.2. Муайян намудани характери зарари ба ҳаёти ҷабрдида бештар таҳдидкунанда. 2.3. Иҷро намудани пайдарпайии амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида.
3. Расонидани ёрии аввалия ғангоми хунравӣ	3.1. Расонидани ёрӣ дар боздошти хунравӣ. 3.2. Истифодаи фишороварии мустақим ба ҷароҳат.
4. Расонидани ёрии аввалия ғангоми шикасти устухон	4.1. Беҳаракат кардани қитъаи шикаст. 4.2. Карахт кардани қитъаи шикаст. 4.3. Тахтаҷабандӣ (шинагузорӣ) кардани узви шикастаи бадан.
5. Расонидани ёрии аввалия ғангоми ғарқшавӣ	5.1. Додани нафаси сунъӣ. 5.2. Гузаронидани масҳи мустақим ба қафаси сина.
6. Расонидани ёрии аввалия ғангоми нафасгиршавӣ	6.1. Истифода бурдани усули Геймлих. 6.2. Такрор кардани усул то аз нойи нафас баромадани монеа.
7. Расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан	7.1. Баровардан ба ҷойи беҳатар. 7.2. Коркарди ҷойи сӯхта.
8. Расонидани ёрии аввалия ғангоми зарбхӯрии майна	8.1. Санҷидани нишонаҳои зарбхӯрӣ. 8.2. Муайян кардани нишонаҳо (азхушравӣ, аз даст додани тамоюлот, хирашавии хотира, сарҷархзанӣ, дилбеҳузурӣ).
9. Расонидани ёрии аввалия ғангоми осеб дидани сутунмуҳра	9.1. Иҷрои амали дуруст ғангоми гумонбарии осеби сутунмуҳра. 9.2. Зоҳир намудани эҳтиёткорӣ ғангоми додани нафаси сунъӣ.
10. Расонидани ёрии аввалия ғангоми ҳолатҳои фаврии ғайримуқаррарӣ	10.1. Расонидани ёрӣ ғангоми сактаи дил. 10.2. Расонидани ёрӣ ғангоми сактаи асаб. 10.3. Расонидани ёрӣ ғангоми заҳролудшавӣ.
11. Иттилоъ додан ба кормандони тиб оид ба расонидани ёрӣ	11.1. Иттилоъ додан оид ба вақт ва ҷораҳои андешида. 11.2. Иттилоъ додан оид ба дорувориҳои истифодашуда.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи беҳатарии барқӣ; - муайян намудани хатарҳои барқӣ; - бартараф намудани хатарҳои ба ҳаёти инсон таҳдидкунанда; - истифода намудани дастурамалҳо оид ба истифодабарии асбобу таҷҳизоти барқӣ; - арзёбии вазъият ва кам кардани хунравӣ; - ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм ва арзёбии ҳолати ҷабрдида; - даъват намудани ёрии таъҷилӣ; - иттилоъ додан оид ба дорувориҳои истифодашуда; - оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан; - истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои ҳудро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида; - бо ҷабрдида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан; - истифода намудани тахтача/ҷӯбча барои мустаҳкам кардани
-------------------------	--

	шикаст; - додани нафаси сунъӣ; - масҳ кардани дил ва қафаси сина; - хондан, фаҳмидани дастурамал ва истифода бурдани он; - истифодаи воситаҳои сӯхторхомӯшкунӣ; - расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил; - расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб; - расонидани ёрӣ ҳангоми захролудшавӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарии барқӣ; - хатарҳои барқии ҳангоми кор руҳдода; - қоидаҳои бартарафкунии хатарҳои ба ҳаёти инсон таҳдидкунанда; - амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида; - дастури Ҳилоли Аҳмар оид ба принципҳои расонидани ёрии аввалия; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ ва нафасгиршавӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна ва осеб дидани сутунмуҳра; - монеашаваии роҳҳои нафасгирӣ/нафастангӣ; - сӯхтан (ҳароратӣ, кимиёвӣ, барқӣ, соишхӯрӣ); - қоида ва тартиби додани нафаси сунъӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - покизакор; - масъул; - уҳдабаро; - мушфиқ.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушотидаи бевоситаи раванди қор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимигиранда/ худбаҳоии	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Арзёбии ҳолати руҳдода											
1.1. Арзёбии вазъият ва кам кардани ҳатар , ба вучуд оварандаи таваккали заҳмигирӣ ё беморӣ барои худ ва дигарон				✓							
1.2. Ошқор кардани ҳодисаи нохуш, заҳм, беморӣ ва арзёбии ҳолати ҷабрдида				✓							
1.3. Даъват намудани ёрии таъҷилӣ				✓							
1.4. Оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан									✓		
1.5. Истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида									✓		
1.6. Бо ҷабрдида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан									✓		
Элементи 2:Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидан аз барқ ва раъд											
2.1. Баргараф намудани таъсири омилҳои хавфнок (аз таъсири ҷараёни барқӣ озод кардан, хомӯш кардани либосҳои сӯхта, аз об дур кардани ҷабрдида ва ғайра)									✓		
2.2. Муайян намудани характери зарари ба ҳаёти ҷабрдида бештар таҳдидунада									✓		
2.3. Иҷро намудани пайдарпайии амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида									✓		

Элементи 3:Расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ											
3.1. Расонидани ёрӣ дар боздошти хунравӣ									√		
3.2. Истифодаи фишороварии мустақим ба ҷароҳат									√		
Элементи 4: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон											
4.1. Беҳаракат кардани қитъаи шикаст									√		
4.2. Карахт кардани қитъаи шикаст									√		
4.3. Тахтачабандӣ (шинагузорӣ) кардани узви шикастаи бадан									√		
Элементи 5: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ											
5.1. Додани нафаси сунъӣ									√		
5.2. Гузаронидани масҳи мустақим ба қафаси сина									√		
Элементи 6: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми нафасгиршавӣ											
6.1. Истифода бурдани <i>усули Геймлих</i>									√		
6.2. Такрор кардани усул то аз нойи нафас баромадани монеа									√		
Элементи 7: Расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан											
7.1. Баровардан ба ҷойи беҳатар									√		
7.2. Коркарди ҷойи сӯхта									√		
Элементи 8: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна											
8.1. Санчидани нишонаҳои зарбхӯрӣ									√		
8.2. Муайян кардани нишонаҳо (азхушравӣ, аз даст додани тамоюлот, хирашавии хотира, сарҷархзанӣ, дилбеҳузурӣ)									√		
Элементи 9: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидани сутунмуҳра											
9.1. Иҷрои амали дуруст ҳангоми гумонбарии осеби сутунмуҳра									√		
9.2. Зоҳир намудани эҳтиёткорӣ ҳангоми додани нафаси сунъӣ									√		
Элементи 10: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ҳолатҳои фаврии ғайримуқаррарӣ											
10.1. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил									√		

10.2. Расонидани ёрї хангоми сактаи асаб									√		
10.3. Расонидани ёрї хангоми захролудшавї									√		
Элементи 11: Иттилоъ додан ба кормандони тиб оид ба расонидани ёрї											
11.1. Иттилоъ додан оид ба вақт ва чораҳои андешида									√		
11.2. Иттилоъ додан оид ба дорувориҳои истифодашуда									√		

Навсонї (вариативї) (муҳити корї, вазъият, шароити асосии корї)

Хатар:	- ҷисмонї; - биологї; - кимиёвї; - марбут ба омили инсонї.
Усули Геймлих:	Тартиби амал хангоми расонидани ёрї ба нафасгиршуда: - бояд аз паси ҷабрдида истода (агар ҳанӯз рост истода ва ба ҳуш бошад), бо дастон ўро дар бар гирифтан; - як дастро мушт карда, бо он тарафе, ки ангушти калон дорад, ба шиками ҷабрдида дар сатҳи байни нофу қавсаҳои тахта (қабурға)-ҳо гузоштан; - кафи дигар дастро ба болои мушт гузошта, бо тапишдиҳии зуд ба боло бо мушт ба шикам зер мекунанд; - дастонро баробари ин якбора аз оринҷ қат мекунанд, лекин қавсаи синаи ҷабрдида зер кардан лозим нест; - ин усулро хангоми зарурат чанд маротиба такрор мекунанд, то роҳи нафас кушода шавад; - агар роҳи нафас кушода шавад, нафасгирии одам барқарор мешавад ва рангу рӯяш муътадил мегардад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Истифода намудани технологияҳои иттилоотї-компютерї	ТС 05-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди шиносой бо технологияи иттилоотиро дар сатҳи заминавї - кор бо муҳаррири матнї ва графикї, почтаҳои электронї, ҷустуҷў ва бозкашии (скачивание) иттилоотро аз Интернет тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - қобили истифода ба ҳар корманд.	
Шартҳои қаблї (пешакї): - тавонистани хондан ва навистан.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Шиносой бо сохти компютер	1.1. Шиносой бо функсияҳо (амалкардҳо)-и қисмҳои асосии компютери фардї. 1.2. Кор кардан бо қисмҳои иловагии компютер.
2. Кор кардан дар барномаи «WINDOWS»	2.1. Омода намудани компютер ба кор. 2.2. Истифода намудани гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура).

	2.3. Кор кардан бо файлҳо. 2.4. Кор кардан бо <i>лавҳаи идоракунӣ</i> .
3. Кор кардан дар барномаи офисӣ	3.1. Кор кардан дар барномаи «WORD». 3.2. Кор кардан дар барномаи «POWER POINT». 3.3. Кор кардан бо муҳаррири матнӣ. 3.4. Кор кардан бо муҳаррири графикӣ.
4. Пайваст ва истифода намудани «Интернет»	4.1. Истифода намудани таҷҳизоти васлгарӣ барои пайвастшавӣ бо Интернет. 4.2. Кор кардан бо <i>хадамоти ҷустуҷӯӣ</i> чихати дарёфти маълумот/иттилоот. 4.3. Кор кардан бо <i>браузерҳо</i> .
5. Кор кардан бо почтаҳои электронӣ	5.1. Бақайдгирӣ дар почтаи электронӣ (почта, шабакаҳои иҷтимоӣ). 5.2. Ирсол ва қабул намудани мактубҳо тариқи почтаи электронӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- пайваст кардани таҷҳизоти компютерӣ; - муайян намудани наслҳои компютерҳо; - кор кардан бо қисмҳои иловагӣ (принтер, сканер, манбаи тағзияи муттасил (UPS) ва ғайра; - истифода намудани компютерҳо ва барномаҳои он; - кор кардан бо ҳомили файлҳо; - кор кардан бо барномаҳои зиддивирӯсӣ; - сохтани файлҳо ва сабт кардани онҳо дар компютер; - сохтани файли «WORD» дар компютер ва сабт кардани он; - сохтани файли барномаи «POWER POINT» ва сабт кардани он; - чоп кардани ҳуҷҷатҳо дар компютер; - ворид намудани расм ва графикҳо дар барномаҳои офисӣ; - ҷӯрсозии параметрҳои Интернет; - боргирии маълумот аз Интернет; - кор кардан бо ҷустуҷӯгарҳо (браузерҳо)-и Интернет; - кор кардан бо мессенҷерон; - қабул, ирсол ва эътиноӣ (игнорировать) мактубҳои почтаи электронӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- наслҳои компютерҳо; - қисмҳои асосӣ ва иловагии компютер; - гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо); - функсияҳои қисмҳои иловагӣ (принтер, сканер), манбаи тағзияи муттасил (UPS) ва ғайра; - системаи амалиётии компютер; - драйверҳои қисмҳои иловагӣ; - лавҳаи идоракунӣ ва дохилшавӣ ба он; - намудҳои барномаҳои офисӣ; - тарзи насб кардани барномаҳои офисӣ дар компютер; - тартиби кори барномаҳои офисӣ; - дастрас намудани барномаҳои офисӣ аз Интернет ва ширкати истеҳсолкунанда; - таҷҳизот ва дастгоҳ барои пайвастшавӣ ба хатти Интернет; - тарзи беҳатар кор кардан дар шабакаи Интернет; - хадамоти ҷустуҷӯӣ ва шабакаҳои иҷтимоӣ;

	- кибернетика ва кибертерроризм ва пешгири аз онҳо; - намудҳои мессенҷерон ва тарзи кори онҳо; - почтаи электронӣ ва тарзи дурусти истифодаи он; - беҳатарӣ ва ҳифзи маълумот ҳангоми кор бо почтаҳои электронӣ ва шабакаҳои иҷтимоӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиккат; - покизақор; - ташаббусқор; - ташкилотчӣ; - масъул; - эҳтиётқор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бози нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Шиносой бо сохти компютер											
1.1. Шиносой бо функсияҳои қисмҳои асосии компютери фардӣ			√								
1.2. Кор қардан бо қисмҳои иловагии компютер	√		√								
Элементи 2: Кор қардан дар барномаи «WINDOWS»											
2.1. Омода намудани компютер ба кор	√										
2.2. Истифода намудани гурӯҳи тугмаҷаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура)	√										
2.3. Кор қардан бо файлҳо	√										
2.4. Кор қардан бо лавҳаи идорақунӣ	√										
Элементи 3: Кор қардан дар барномаи офисӣ											
3.1. Кор дар барномаи «WORD»		√									
3.2. Кор дар барномаи «POWER POINT»								√			
3.3. Кор бо муҳаррири матнӣ		√									

3.4. Кор бо муҳаррири графикӣ		√									
Элементи 4: Пайваст ва истифода намудани «Интернет»											
4.1. Истифода намудани таҷҳизоти васлгарӣ барои пайвастшавӣ бо Интернет	√										
4.2. Кор кардан бо хадамоти ҷустуҷӯӣ ҷиҳати дарёфти маълумот/иттилоот	√										
4.3. Кор кардан бо браузерҳо	√										
Элементи 5: Кор кардан бо почтаҳои электронӣ											
5.1. Бақайдгирӣ дар почтаи электронӣ (почта, шабакаҳои иҷтимоӣ)	√										
5.2. Ирсол ва қабул намудани мактубҳо тариқи почтаи электронӣ	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Компютери фардӣ (КФ):	- компютере, ки онро танҳо як одам истифода мебарад (ё соҳибӣ мекунад) (аз калимаи «personal», яъне барои як фард).
Қисмҳои асосӣ ва иловагии компютер:	қисмҳои асосии компютер: - монитор; - блоки системавӣ; - ҳарфкалид (клавиатура); - мушак. қисмҳои иловагии компютер: - принтер; - УПС; - овозбарор; - гӯшмонак (наушник); - сканер; - ёдгори/флеш-захирасоз (накопител); - модем.
Гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура):	- тақсимои тугмачаҳо (клавишҳо)-и ҳарфкалид (клавиатура) дар асоси функсия ва ҷойгиршавии онҳо. Гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура) тақсим мешавад: - ба иловагӣ, алифбой–рақамӣ, хизматӣ, функционалӣ, барои кор бо курсор муқарраргардида.
Лавҳаи идоракунии:	- қисмати истифодашавандаи интерфейс Microsoft Windows, ки иҷроии амалҳои асосӣ оид ба ҷурсозии система, ҷунули лавҳаи ва ҷурсозии дастгоҳ, насб ва деинсталлятсияи (интисоби)-и барномаҳо, идоракунии баҳисобгирии сабтҳо, воридкунии имконоти махсус ва инчунин, якҷанд амалҳои дигари марбут ба идоракунии системаро имкон медиҳад.
Хадамоти ҷустуҷӯии Интернет:	- yandex; - google;

	- yahoo; - bing ва ғайра.
Браузер - ин:	- барномае, ки бо ёрии он веб-саҳифаҳо аз назар гузаронида мешаванд. Новобаста аз он, ки намудҳои гуногуни браузер зиёданд, мазмуни қори онҳо ин - кушодани сомонаҳо мебошад. Барои ин, дар ҳар браузер сатри нишонигӣ вучуд дорад-майдон, ки дар он номгӯи сомона барои кушодашавии он чоп/навишта мешавад.

Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	ЕВ-01-1/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди қатъиян риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва қоидаҳои бехатарии зидди сӯхторро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои қорӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС-01-1/01 Гузаштан аз муоинаи тиббӣ; - ТС 03-1/01 Қор қардан дар даста ва бо мизочон/фармоишгарон; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат	1.1. Риоя намудани талаботи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат. 1.2. Риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои қор. 1.3. Риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/қорхона.
2. Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ	2.1. Гузаштани дастурдиҳӣ (муқаддимаӣ, ибтидоӣ, қорӣ) оид ба техникаи бехатарӣ. 2.2. Гирифтани иҷозатнома (допуск) ба иҷрои қорҳо 2.3. Пӯшидани либосҳои махсус ва воситаҳои муҳофизатӣ . 2.4. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии барқӣ . 2.5. Риоя намудани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми қор бо асбоб ва таҷҳизоти қорӣ.
3. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор	3.1. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтори тартиботи дохилии ташкилот. 3.2. Истифодаи бурдани воситаҳои сӯхторхомушкунӣ тибқи дастурамал. 3.3. Тартиби тахлиияи одамон аз қитъаи сӯхтор

Малақаҳои талабшаванда:	- қор қардан мувофиқи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат дар ҷои қор; - истифодаи либоси махсуси қорӣ ва воситаҳои ҳимояӣ; - шинос шудан бо санадҳои меъёрии техникаи ҳуқуқӣ ва санадҳои маҳаллии меъёрию ҳуқуқии ҳифзи меҳнат; - риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/қорхона; - гирифтани иҷозатнома (допуск) барои иҷрои қорҳо; - истифодаи намудани либосҳои махсус ва воситаҳои муҳофизатӣ ва эҳтиётӣ тибқи талаботи муассиса/ташкилот;
-------------------------	---

	- санчидан ва истифода бурдани асбоб ва таҷҳизоти кори коршоям; - санчидан ва истифода бурдани воситаҳои ғимоявии коршоям; - истифодаи воситаҳои оташнишонӣ тибқи дастурамал ва таъйинот; - таҳлилии одамон аз қитъаи сӯхтор тибқи нақшаи таҳли
Донишҳои талабшаванда:	- дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - санадҳои меъёрии техникии ҳуқуқӣ ва санадҳои маҳаллии меъёрию ҳуқуқии ҳифзи меҳнат; - тартиботи дохилии ташкилот/корхона оид ба ҳифзи меҳнат; - намудҳои дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо асбоб ва таҷҳизоти барқӣ ва қорӣ; - қоидаҳои истифода бурдани воситаҳои ғимоявӣ ва эҳтиётӣ; - қоидаҳои иҷрои бехатарии корҳо дар иншооти зеризаминӣ, нақбҳо, шохроҳҳои кубургузарон, озмун (шурф)-ҳо ва ғ-ра - қойҳои хатарноки минтақаҳои қорӣ; - қоидаҳои бехатарии сӯхтор; - қоидаҳои таҳлилии одамон (қўчонидан) ҳангоми вазъиятҳои фавқулода; - сабабҳои сар задани сӯхтор ва пешгирӣ аз онҳо.
Муносибати талабшаванда ба қор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - тозақор; - масъулнок; - ўҳдабаро; - ташаббусқор; - мушқик.

Дастур оид ба ҷамъовари намудани далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди қор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳатӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мувоҳида	Намоишдиҳӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат											
1.1. Риоя намудани талаботи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат	√			√							
1.2. Риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои қор	√			√							

1.3. Риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/ корхона	√			√							
Элементи 2: Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ											
2.1. Гузаштани дастурдихӣ (муқаддимаӣ, ибтидоӣ, ҷорӣ) оид ба техникаи бехатарӣ	√			√							
2.2. Гирифтани иҷозатнома (допуск) ба иҷрои корҳо	√		√								
2.3. Пӯшидани либосҳои махсус ва воситаҳои муҳофизатӣ	√			√							
2.4. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии барқӣ	√			√							
2.5. Риоя намудани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо асбоб ва таҷҳизоти корӣ	√			√							
Элементи 3: Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор											
3.1. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтори тартиботи дохилии ташкилот	√			√							
3.2. Истифода бурдани воситаҳои сӯхторҳомушкунӣ тибқи дастурамал	√			√							
3.3. Тартиби тахлиияи одамон аз китъаи сӯхтор	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Талаботи ҳифзи меҳнат:	- низоми ҷорабиниҳои ҳуқуқӣ, иҷтимоию иқтисодӣ, ташкилию техникӣ, санитарию гигиенӣ, таъботию пешгирӣ ва барқароркунӣ, ки мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳифзи меҳнат ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ пешбинӣ гардидаанд ва бехатарӣ, ҳифзи саломатӣ ва қобилияти кори инсонро дар ҷараёни меҳнат таъмин мекунанд.
Қоидаҳои техникаи бехатарӣ -ин:	- низоми ҷорабиниҳои муташаккилона, санадҳои меъёрӣ, воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи таъсири омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргар.
Гузаштани дастурдихӣ оид ба техникаи бехатарӣ – маъно дорад:	- қабл аз иҷозатдиҳии коргар ба иҷрои вазифаи худ сардор ва шахсони масъул оид ба бехатарӣ уҳдадоранд бо одам ва корманд дастурдихии техникаи бехатариро гузаронанд ва имзои дастургирандаро дар журнали техникаи бехатарӣ ба қайд гиранд. Қоидаи мазкур–шарти ҳатмии муносибатҳои меҳнатӣ, батартибдаровардашудаи Кодекси Меҳнати

	Чумхурии Тоҷикистон мебошад. Гузаштани он ҳатто ба роҳбари ширкат ҳатмист. Танҳо баъди шиносӣ бо дастур оид ба техникаи бехатарӣ кормандро метавон ба иҷрои корҳо иҷозат дод.
Иҷозатнома (допуск) ба иҷрои корҳо	Барои доштани иҷозат ба кор бо таҷҳизоти барқӣ ба ҳар як барқӣ бояд аз ҷониби комиссияи махсус гурӯҳи бехатарии барқӣ (группа по электробезопасности) дода шавад. Барои ин корманд бояд аз синни 18-сола боло бошад, аз муоинаи тиббӣ, аз таҷрибаҳосилкунӣ (стажировка) тибқи муҳлати муқарраргардида, аз омӯзиш, дастурдиҳӣ ва санҷиши донишҳо оид ба ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ, бехатарии истеҳсолӣ ва аз сӯхтор гузарад ва гурӯҳи бехатарии барқӣ аз II до V гирад. Рақами тартибии гурӯҳи додашуда аз собиқаи кории барқӣ, сатҳи таҳсилот ва малақаҳои амалии ӯ алоқаманд мебошад.
Либоси махсус – ин	- сарпӯшҳо (тоскӯлоҳ, берет), костюмҳои гуногун, шим, комбинезон, камзӯл, дастпӯш, пойафзол ва монанди инҳо, яъне он чизҳое, ки ба предметҳои либос тааллуқ доранд ва барои аз омилҳои хатарноки беруна муҳофизат кардани ҳаёт ва саломатии кормандон дар раванди иҷрои корҳо таъйинот доранд.
Қоидаҳои бехатарии барқӣ- ин:	- низоми чорабиниҳои муташаккилона, санадҳои меъёрӣ, воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи таъсири омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргар
Воситаҳои муҳофизатии барқӣ-ин:	- воситаҳои ғимоявӣ аз зарбаи ҷараёни барқӣ барои таъмини бехатарии барқӣ пешбинишуда. Ба онҳо тааллуқ доранд: - мила (штанга) – ҳои оиккунанда; - анбӯри оиккунанда; - ҷараённамоҳо; - дастакҳои диэлектрикӣ, калӯши одӣ, калӯши соқдор; - қолинчаҳои диэлектрикӣ ва пояҳои оиккунанда; - тавораҳои ғимоявӣ (защитные ограждения) (пардаҳо); - заминваслаҳои сайёр; - аломат ва овезаҳои бехатарӣ ва ғ.
Қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор –ин:	- системаи тадбирҳои муташаккилонаи воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи ҳолати хатари оташ, барҳамдиҳии он ва таъсиррасонии омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргарон.
Воситаҳои сӯхторхомушкунӣ –ин:	- воситаи махсуси дар ихтиёрдошта ва инчунин, асбобу анҷоми истифодашаванда барои оташнишонӣ (ҷумаки оташнишонӣ (гидрант), рӯдаҳои оташнишонӣ, оташнишонак, кум, об, чангаки сӯхторнишонӣ, мисрон (лом), бел, сатил ва ғайра).

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ	ЕВ 02-3/01
Воҳиди салоҳиятҳои мазкур, маҳорат ва дониши зарурӣ барои фаҳмиш ва истифодаи фарқкунанда аз забони тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва ғ.) дар мисоли истифодаи ифодаҳое, ки доимӣ дар ҷои кор (саломдиҳӣ, хайрухуш, бахшиш ва ғ.) маъмуланд, инъикос мекунад.	

Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: кормандони ҳама сатҳҳои соҳаи мазкур.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): донистани алифбои русӣ ва англисӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Боадабона бо мизочон/фармоишгарон муошират кардан	1.1. Муайян кардани забони мушаххас барои муошират зарур. 1.2. Истифодаи ибораҳои одии маъмулан истифодашавандаи одоб (салому алейк, хайру хуш, маъзарат, сипосгузорӣ) бо мизочон/фармоишгарон. 1.3. Истифодаи забони имову ишора ё луғат, агар монеаи забонӣ пайдо шавад. 1.4. Истифодаи захираҳои мувофиқ ва мурочиат ба ёрии ҳамкорон - донандагони забони мазкур.
2. Бо мизочон/фармоишгарон бо забони фарқкунанда аз тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва диг.), барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷои кор муошират кардан	2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳои кӯтоҳ ва имову ишораҳо барои давом додани муошират . 2.1. Истифодаи ҳама гуна усулҳои визуалӣ барои беҳтар ва иваз кардани муоширати шифохӣ.
Малакаҳои талабшаванда:	- малакаҳои робитавӣ ва байнишахсии муоширати ҳалимона бо ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон; - истифода намудани калимаҳои асосӣ, ибораҳо, ифодаҳои кӯтоҳ ва рақамҳо, барои муошират бо мизочон/фармоишгарон зарур, мувофиқ ба ҷои корӣ мушаххас.
Донишҳои талабшаванда:	- алифбои забони омӯхташаванда; - ба масъалаҳои робитаҳои фарҳангӣ, таҳқиқҳои тасодуфӣ ба ҳамкасбон ё шарикон роҳ наодан; - қоидаҳои талаффузи калимаҳо ва ибораҳо; - номҳои таҷҳизоти муҳофизати шахсӣ ва либоси махсус; - номгӯӣи асбоб ва таҷҳизотҳо; - нишонаҳо дар аломатҳои огоҳкунанда.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - ҳалим; - мушфиқ; - ташаббускор; - бофарҳанг; - сайёу кӯшиш кардан барои омӯзиши забонҳои хориҷӣ.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушхиди бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Боадабона бо мизочон/фармоишгарон муошират кардан											
1.1. Муайян кардани забони мушаххас барои муошират зарур				√							
1.2. Истифодаи ибораҳои одии маъмулан истифодашавандаи одоб (салому алейк, хайру хуш, маъзарат, сипосгузорӣ) бо мизочон/фармоишгарон				√							
1.3. Истифодаи забони имову ишора ё луғат, агар монеаи забонӣ пайдо шавад				√							
1.4. Истифодаи захираҳои мувофиқ ва мурочиат ба ёри хамкорон - донандагони забони мазкур				√							
Элементи 2: Бо мизочон/фармоишгарон бо забони фарқкунанда аз тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва диг.), барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷои кор муошират кардан											
2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳои кӯтоҳ ва имову ишораҳо барои давом додани муошират				√							
2.2. Истифодаи ҳама гуна усулҳои визуалӣ барои беҳтар ва иваз кардани муоширати шифохӣ				√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ибораҳои маъмули зуд-зуд истифодашаванда –	субҳ ба хайр; корхоятон чи тавр? то боздид; ба шумо чӣ кумак карда метавонам? бубахшед ман шуморо намефаҳмам;
---	---

	Шумо бо забони...гап мезанед? ва ғайра.
Захираҳои мувофиқ –	дафтарча барои қайди ёдоштҳо, сабти калимаҳо, абзорҳо барои афзун кардани луғат; луғатҳои гуногун (мавзӯӣ, касбҳои ҷудогона, бо расмҳо ва ғ.); китобчаҳо (брошюраҳо); имзоҳо бо тавзеҳот; сомонаҳо барои тарҷума.
Муошират –	маслиҳатҳо ва эзоҳ додан; пешниҳод намудани маълумотҳо, монанди: соати корӣ, намуди кор, нархнома ва ғ.; кумак дар доираи вазифаҳои худ, инчунин ба ҳамкорон/мизочон аз рӯи хоҳиши онҳо; фаҳмондан ва таъмин кардани самтҳои одӣ ва ғ.
Усулҳои визуалӣ (дидорӣ)	қайд нишон додани иттилооти зарури дар ҳуҷҷатгузорӣ, ҳуҷҷатҳо ва нақшаҳо; истифодаи калкулятор барои арзиши музди кор ва хароҷотҳои муайян; истифода намудани забони имову ишора; нишон додани ашёи мушаххас.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иҷро кардани корҳои одии челонгарӣ	ЕВ 04 – 1/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди иҷро кардани корҳои челонгарӣ оид ба тайёр кардани соза ва элементҳои гуногуни номураккабро бо риоя кардани техникаи бехатарӣ ва талаботи меъёри - техникӣ тавсиф медиҳад	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар устохонаҳои челонгарӣ ё ҷойҳои барои иҷрои корҳои мазкур муқарраргардида	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - ЕВ 01 – 1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Риоя кардани талаботи техникаи бехатарӣ, санитарияи истеҳсоли ва ҳифзи муҳити зист	1.1. Гузаштани дастурдихӣ. 1.2. Пӯшидани либоси махсус. 1.3. Омода кардани ҷои корӣ. 1.4. Санчидан ва интиҳоб кардани асбобҳо. 1.5. Истифода бурдани воситаҳои ҷимоявӣ . 1.6. Риоя кардани талаботи техникаи бехатарӣ ҳангоми кор бо асбобҳо. 1.7. Рӯбу чин кардани ҷойи корӣ. 1.8. Ба хелҳо ҷудо кардани пасмондаҳо, партов ва ба ҷойи махсус баровардани онҳо.
2. Иҷро кардани нишонагузорӣ	2.1. Иҷро кардани нишонагузории рахҳо (рисок). 2.2. Иҷро кардани нишонагузорӣ аз рӯи қолиб. 2.3. Иҷро кардани нишонагузорӣ бо ёрии асбобҳои мутобикатӣ-нишонагузорӣ (координатно-разметочные).
3. Иҷро кардани буриши	3.1. Иҷро кардани буриш бо арраи дастӣ.

филизот	3.2. Ичро кардани буриш бо кайчии (фишанги) дастӣ. 3.3. Ичро кардани буриш бо кубурбур. 3.4. Ичро кардани буриши механикии филиз
4. Пора кардани филиз	4.1. Тез кардани искана (зубила). 4.2. Пора кардани филиз бо зарбаи панчагӣ, оринҷӣ ва китфии болға. 4.3. Пора кардани филиз бо гилётин.
5. Қат кардани филиз	5.1. Қат кардани пӯлоди тасмагӣ. 5.2. Қат кардани филизи мактаъ (профиль) дар дастгоҳ. 5.3. Қат кардани филизи варақӣ дар дастгоҳ, мошинаи қаткунӣ ва мистари қаткунӣ (гибочная линейка).
6. Ичро кардани корҳои пармакунӣ	6.1.Тез кардани пармаҳои печдор. 6.2.Мустаҳкам кардани элементҳо барои пармакунӣ. 6.3.Пармакунии сӯроҳӣ бо усулҳои гуногун.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя кардани талаботи санитарияи истеҳсолӣ, беҳдошти меҳнат ва ҳифзи муҳити зист (экология); - интиҳоб кардани асбобу масолеҳ барои иҷро кардани амалиёти гуногуни челонгарӣ; - иҷро кардани амалиёти челонгарӣ бо асбоб, таҷҳизот ва навъҳои филизоти гуногун; - риоя кардани техникаи беҳатарӣ ҳангоми кор бо асбобҳо; - истифода бурдани воситаҳои ҷимоявӣ ва оташнишонӣ; - ба ҳелҳо ҷудо кардани партовҳо;
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ; - талаботи санитарияи истеҳсолӣ, беҳдошти меҳнат ва ҳифзи муҳити зист (экология); - воситаҳои ҷимоявӣ ҳангоми иҷрои корҳо; - таъинот ва усулҳои истифодабарии асбобҳои назоратӣ – андозагиранда; - тавсифоти кимиёвӣ, физикӣ ва техникаи филизоти гуногун ва дигар масолеҳи истифодашаванда; - усулҳои амалиёти челонгарӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия;
Муносибатҳои талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - эҳтиёткор; - бодикқат; - покизакор; - масъулиятнок.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуччатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бози нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Риоя кардани талаботи техникаи бехатарӣ, санитарияи истехсолӣ ва ҳифзи муҳити зист											
1.1. Гузаштани дастурдихӣ.				√							
1.2. Пӯшидани либоси махсус	√			√							
1.3. Омода кардани ҷои корӣ	√			√							
1.4. Санчидан ва интиҳоб кардани асбобҳо	√			√							
1.5. Истифода бурдани воситаҳои ҷимоявӣ	√			√							
1.6. Риоя кардани талаботи техникаи бехатарӣ ҳангоми кор бо асбобҳо	√			√							
1.7. Рӯбу чин кардани ҷойи корӣ	√			√							
1.8. Ба ҳелҳо ҷудо кардани пасмондаҳо, партов ва ба ҷойи махсус баровардани онҳо	√			√							
Элементи 2: Иҷро кардани нишонагузорӣ											
2.1. Иҷро кардани нишонагузории рахҳо (рисок)	√			√							
2.2. Иҷро кардани нишонагузорӣ аз рӯи қолиб	√			√							
2.3. Иҷро кардани нишонагузорӣ бо ёрии асбобҳои мутобиқатӣ-нишонагузорӣ (координатно-разметочные)	√			√							
Элементи 3: Иҷро кардани буриши филиз											
3.1. Иҷро кардани буриш бо арраи дастӣ	√			√							

3.2. Иҷро кардани буриш бо қайчии (фишанги) дастӣ	√			√							
3.3. Иҷро кардани буриш бо кубурбур	√			√							
3.4. Иҷро кардани буриши механикии филиз.	√			√							
Элементи 4: Пора кардани филиз											
4.1. Тез кардани искана (зубила)	√			√							
4.2. Пора кардани филиз бо зарбаи панчагӣ, оринҷӣ ва китфии болға	√			√							
4.3. Пора кардани филиз бо гилётин	√			√							
Элементи 5: Қат кардани филиз											
5.1. Қат кардани пӯлоди тасмагӣ	√			√							
5.2. Қат кардани филизи мактаъ (профиль) дар дастгоҳ	√			√							
5.3. Қат кардани филизи варақӣ дар дастгоҳ, мошинаи қаткунӣ ва мистари қаткунӣ (гибочная линейка)	√			√							
Элементи 6: Иҷро кардани корҳои пармакунӣ											
6.1. Тез кардани пармаҳои печдор	√			√							
6.2. Мустаҳкам кардани элементҳо барои пармакунӣ	√			√							
6.3. Пармакунии сӯроҳӣ бо усулҳои гуногун	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ба воситаҳои ғимоявӣ мансубанд:	- воситаҳои ғимояи дастон (дастпӯшҳои бепанча ва панчадор, китфпӯш, остинпӯш ва ғ.); - воситаҳои ғимояи пойҳо (пойчома (балахони) ва ғ.); - воситаҳои ғимояи чашмон ва рӯй (айнакҳои ғимоявӣ, сипарчаҳои рӯй ва ғ.); - воситаҳои ғимояи сар (тоскӯлоҳҳо, телпак, берет ва ғ.).
Ба асбобҳои мутобиқатӣ-нишонагузорӣ (координатно-разметочные) мансубанд:	- миз бо патрон ва механизми мутобиқатӣ-нишонагузорӣ; - хаткашак (чертилка); - паргор; - рейсмус (асбоби хатҳои мувозикашанда); - штангенрейсмус;

	- баландисанчи микёс; - зовиясанч (угольник); - зовиясанч - марказкобанда; - фўлодқалам (кернеры); - зангўла; - болға; - лавҳаи нишонагузорӣ ва ғ.
--	--

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иҷро намудани корҳои боркунӣ-борфарорӣ	ЕИ 3131-01-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди идоракунии дастгоҳ (механизм)-ҳои борфарорӣ – борбардорӣ аз замин, бандубасти борҳо ҳангоми иҷрои корҳои борфарорӣ – борбардорӣ, барои интиқоли таҷҳизоти корӣ, инчунин васлу насб, баркандан (демонтаж)-и ҷузъҳои калонҳаҷми таҷҳизотҳо, ҷойивазкунии бор аз як ҷой ба ҷои дигарро бо риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои мазкур тавсиф менамояд. Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар устохонаҳои истеҳсолӣ, биноҳои истеҳсолӣ ва анборҳо Шартҳои қаблӣ: - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста; - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия.	
Элементи ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Идоракунии дастгоҳ (механизм)-ҳои борбардорӣ-борфарорӣ аз замин	1.1. Гузаронидани муоинаи зоҳирии сомонабзори борғасбкунандаи дастгоҳ (механизм)-и борбардор. 1.2. Таворабандии (ограждать) қитъаи корҳои борбардорӣ 1.3. Гузаронидани санҷиши назоратии (контрольная апробация) дастгоҳ (механизм)-и мошини борбардорӣ дар ҳолати бе сарборӣ.
2. Банду бастнамоии борҳо	2.1. Омода кардани бор. 2.2. Бандубаст кардани бор. 2.3. Чангак (ҳалқа) задани бор. 2.4. Иҷрои амалиёти борбардорӣ ва борфарорӣ. 2.5. Истифода бурдани <i>бимово/ишораҳои махсуси идоракунии механизм/мошинҳои борбардор</i>

Малақаҳои талабшаванда:	- риояи талаботҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - риояи дастурамали ҳифзи меҳнат ҳангоми истифодаи мошинаҳои борбардории аз замин идорашаванда; - риояи техникаи бехатарӣ ҳангоми корҳои борбардорӣ ва борфарорӣ; - истифодаи воситаҳои ғимоявии инфиродӣ; - ошкор ва бартараф кардани нуқсонҳои дастгоҳ (механизм)ҳои борбардорӣ ва сомонабзори борғасбкунанда; - иҷрои борпеч ва чангак (ҳалқа) задани борҳо; - ҷойивазкунии бор; - кор кардан дар даста; - расонидани ёрии аввалия.
-------------------------	--

Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - дастурамал оид ба ҳифзи меҳнат ҳангоми истифодаи машинаҳои борбардорӣ – борфарорӣ аз замин идорашаванда; - қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми корҳои борфарорӣ ва борбардорӣ; - бимовозҳои истифодааванда ҳангоми иҷрои корҳои борбардорӣ-борфарорӣ; - усулҳои бехатари банду баст ва ҷангакзании (ҳалқа) бор дар ҷангакҳо; - воситаҳои зиддиуфунат (антисептика) зиддизангзанӣ, - дастурамал оид ба истифодаи онҳо; - дастурамали расонидани ёрии аввалия.
Муносибатҳои талабшаванда ба кор	- масъулиятшинос будан; - бодикқат будан; - покизақор будан; - эҳтиётқор будан;

Дастур оид ба ҷамъоварию далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушохидати бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Ҷамъоварию ҳуҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Муҳоҷиса	Презентатсия (Рӯнамоӣ)	Бози нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи хонанда/ худбаҳоиди	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Идоракунии дастгоҳ (механизм)ҳои борбардорӣ-борфарорӣ аз замин											
1.1. Гузаронидани муоинаи зоҳирии сомонабзори борғасбкунандаи дастгоҳ (механизм)и борбардор	√			√							
1.2. Таворабандии (ограждение) ҷои корҳои борбардорӣ	√			√							
1.3. Гузаронидани санҷиши назоратии дастгоҳ (механизм)и мошини борбардорӣ дар ҳолати бе сарборӣ.	√			√							
Элементи 2: Банду бастнамоии борҳо											
2.1. Омода кардани бор	√			√							
2.2. Бандубаст кардани бор	√			√							
2.3. Ҷангак (ҳалқа) задани бор	√			√							
2.4. Иҷрои амалиёти борбардорӣ ва борфарорӣ	√			√							

2.5. Истифода бурдани бимово/ишораҳои махсуси идоракунии механизм/мошинҳои борбардор	√			√							
--	---	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ишораҳои махсус:	- барои додани фармоиш ва алоқа байни чангакбанд мошинисти кран ва дигар кормандони муҳандисӣ-техникӣ сигналҳои махсуси ишоравӣ қабул шудаанд. Бо ёрии онҳо ба кранчӣ зуд ва аниқ ба кучо интиқол додан ва фаровардани бор маълумот дода мешавад. Низоми тасдиқшудаи ишораҳо барои сигналдиҳӣ байни чангакбанд ва кранчӣ мавҷуданд. Ба ишораҳои асосӣ «Ист» (стоп)-қатъ кардани ҳама амалҳо, «Бардор» (подъём)-бардоштани бор ё чангак, «Фарор» (опускание)-фаровардани бор ё чангак, «Барост», «Ба чап»-ҳаракатҳои уфуқӣ. Инчунин, ишораҳои ёрирасон истифода мешаванд, мисли «Эҳтиёт»-ичро кардани амалиёт бо суръати паст, «Бардоштани тир», «Поён кардани тир» ва ғ-ра. Инчунин, фармоишҳои овозӣ ба мисли «Вира» ва «Майна» маъмулан истифода мешаванд.
-------------------------	---

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият	
Кор кардан бо ҳуҷҷатҳои техникӣ		EI 3131--02-3/01	
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди корхоеро, ки бо ҳуҷҷатҳои техникӣ ва дастурӣ (директивӣ) ба низом дароварда шудааст ва қатъиян тибқи онҳо корҳои хизматрасонии техникӣ ва таъмири дастгоҳ ва таҷҳизоти нерӯгоҳҳои барқии обӣ иҷро мешаванд, тавсиф манамояд.			
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - барои шиносоии қаблӣ, нақшабандии корҳо, омода кардани ҷойи корӣ ва дар раванди иҷроӣ супориш ва анҷоми корҳо			
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста			
Элементҳои ВС		Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС	
1. Иҷро кардани корҳо аз рӯи ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ-техникӣ		1.1. Шинос шудан бо ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ . 1.2. Иҷро кардани корҳо тибқи мачмӯи бакордарорӣ (пусковой комплекс).	
2. Иҷро кардани корҳо аз рӯи нақшаҳои барқӣ ва тарҳҳои техникӣ		2.1. Шинос шудан бо нақшаҳои барқӣ ва тарҳӣ. 2.2. Иҷро кардани корҳо аз рӯи нақшаҳои барқии дастгоҳи барқӣ. 2.3. Иҷро кардани корҳо тибқи мачмӯи нақшаҳои кори барқӣ-техникӣ .	
Малақаҳои талабшаванда:		- хондан ва кор бурдан бо ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ-техникӣ; - банақшагирии иҷроӣ корҳо аз рӯи ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ-техникӣ; - хондани нақшаҳои барқӣ ва тарҳҳои техникӣ;	

	- кор бурдан бо нақшаҳои барқӣ ва тарҳҳои техникӣ; - риояи талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - риояи қоидаҳои санитарияи истеҳсоли ва бехдошт (гигиена)и меҳнат; - корбарии <i>ҳуҷҷатҳои кори мувофиқ</i>.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ, бехбудсози (санитария)-и истеҳсоли, бехдошт (гигиена)-и меҳнат ва бехатарӣ аз сӯхтор; - қоидаҳои қайди корҳои анҷомшуда дар дафтари баст (смена); - нақшаҳои барқӣ-техникӣ ва тарҳҳои технологӣ; - меъёр ва қоидаҳои сохтмонӣ (М ва ҚС) (СНИП); - қоидаҳои насби дастгоҳҳои барқӣ (ПУЭ); - ишораҳои шартӣ ва тасвирҳои ҷадвалии (графикии) шартӣ.
Муносибатҳои талабшаванда ба кор:	Бояд чунин буд: - бодикқат; - покизақор; - масъулиятшинос; - бехатар ба худ ва дигарон кор кардан.

Дастур оид ба ҷамъоварию далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳатф ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварию ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Муҳоҷиса	Презентатсия (Рӯнамоӣ)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъоварию ҳонанда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро кардани корҳо аз рӯи ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ-техникӣ											
1.1. Шинос шудан бо ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ				√							
1.2. Иҷро кардани корҳо тибқи маҷмӯи бакордарорӣ (пусковий комплекс).				√							
Элементи 2: Иҷро кардани корҳо аз рӯи нақшаҳои барқӣ ва тарҳҳои техникӣ											
2.1. Шинос шудан бо нақшаҳои барқӣ ва тарҳӣ.				√							
2.2. Иҷро кардани корҳо аз рӯи нақшаҳои барқии дастгоҳи барқӣ.				√							
2.3. Иҷро кардани корҳо тибқи маҷмӯи нақшаҳои кори барқӣ-техникӣ.				√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ:	- ҳуҷҷати лоиҳавӣ –ин маҷмуи маводи лоиҳавӣ ва натиҷаҳои тадқиқоти муҳандисӣ буда, асоснокӣ ва сохтмони асосӣ ё таҷдиди объекти мушаххасро таъмин мекунад.
Маҷмуи бакордарорӣ:	- ҳуҷҷатест, аз ҳаҷми пурраи объекти НБО ҷудошудаи маҷмуи иншоот ва объектҳо (ё қисмати он) объекти таъминоти истеҳсолӣ ва ёридиҳандадошта, ки мавҷудияти онҳо истифодабарии беҳатари гидроагрегатҳоро дар параметрҳои додашуда таъмин мекунад. Маҷмуи бакордарорӣ ҳам ба гидроагрегатҳои бакордаровардашуда ва ҳам, ба нерӯгоҳи барқии обӣ дар умум тааллуқ дорад. Дар он дохил мешавад: таҷҳизот, иншоот, биноҳои асосӣ (ё қисмати он)-и таъминоти истеҳсолӣ, ёрирасон, маишӣ, анборӣ, нақлиётӣ, таъмирӣ, нуктаҳои хӯрокхӯрӣ ва тиббӣ, воситаҳои идоракунии танзимгарӣ ва технологӣ, воситаҳои алоқа, коммуникатсияҳои муҳандисии таъминкунандаи истеҳсол, интиқол ва фурӯши ҷараёни барқ ба истеъмолкунандагон
Маҷмуи нақшаҳои кории барқӣ-техникӣ:	- ҳуҷҷатҳоеро дарбар мегирад, ки барои васли шабакаҳои барқии беруни ва дохилӣ, зеристгоҳҳо ва дигар сохторҳои таъминот ва тавлиди барқ заруранд ва дар он инчунин, нақшаи пайвасткунӣ ба шабакаи координатии бино ва иншоот, ҷойҳои буридагузариҳои онҳо бо дигар коммуникатсияҳо таҳия мегарданд, дар назар гирифта мешаванд
Ҳуҷҷатҳои кории мувофиқ – ин:	- нақша – супориш, корхат-рухсат (наряд-допуск) ва амрҳои корӣ, дастурамал, санади муоина ва сараву нокоракунии (отбраковка) элементҳо, ҳисобот оид ба иҷрои кори анҷомшуда, қайдкунӣ дар дафтарҳои мухталифи корӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иҷро намудани сафедкорӣ, лаҳимкорӣ ва оиккорӣ ноқилҳои барқӣ	ЕИ 3131-03-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди иҷрои корҳои лаҳимкорӣ, сафедкорӣ ноқил ва симрӯдаҳои барқӣ ва оиккорӣ намудани онҳоро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - барои пайвасткунии боэътимоди ноқилҳои барқӣ ба ҷузъҳои таҷҳизоти бо ҷараёни барқ коркунанда	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ.	
Элементи ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Иҷро кардани корҳои лаҳимкорӣ	1.1. Интиҳоб кардани лаҳимкор, лаҳим ва гудозвар мувофиқи параметрҳои ноқилу симрӯдаҳо. 1.2. Тоза кардани рӯиҳои ноқилу симрӯдаҳо. 1.3. Тоза кардани симҳо бо қоғазӣ сумбода (наждачная бумага). 1.4. Тобдиҳии нӯгҳои сим.

	1.5. Лаҳимкорӣ намудани пайвастиҳои сим/симрӯдаҳои барқӣ
2. Сафедкорӣ (лужение) ва оиккорӣ намудани ноқилҳои барқӣ ва симрӯдаҳо	2.1. Сафедкорӣ намудани сатҳи болоӣ ба лаҳим. 2.2. Сафедкорӣ намудани пайвастиҳои мурватӣ. 2.3. Оиккорӣ намудани ҷойҳои лаҳимкорӣ ва сафедкоришуда. 2.4. Тамғазаниии ноқил ва симрӯдаҳои барқӣ.

Малақаҳои талабшаванда:	- омода кардани лаҳимкор; - омода кардани маводи лаҳимкорӣ; - тоза кардани ноқил ва симрӯда аз рупӯши оиккоришуда; - пайваст кардани ноқил ва симрӯдаҳои барқӣ бо усулҳои гуногун; - лаҳимкорӣ кардани ноқил ва симрӯдаҳои пайвастшуда; - гарм кардани ҷойи пайвасти ноқилҳо ба лаҳимкор; - сафедкорӣ кардани ноқил ва симрӯдаҳои пайвастшуда; - оиккори кардани ҷойҳои пайваст.
Донишҳои талабшаванда:	- намуд, таъйинот, хусусияти физикӣ-химиявии маводи лаҳимкорӣ; - қоидаҳои техникаи беҳатарӣ ҳангоми иҷро кардани лаҳимкорӣ; - қоидаҳои техникаи беҳатарӣ ҳангоми иҷро кардани сафедкорӣ; - усулҳои пайвасти ноқил ва симрӯдаҳои барқӣ; - усулҳои лаҳимкорӣ; - меъёрҳои лаҳимкорӣ мутобик ба навъи филизот ва буриши (сеченире) ноқил ва симрӯдаҳо; - намуд, таъйинот, хусусияти физикӣ-химиявии маводи сафедкорӣ; - тартиби сафедкорӣ; - меъёрҳои сафедкорӣ мутобик ба навъи филизот ва буриши ноқил ва симрӯдаҳо.
Муносибати талаботшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - покизакор; - масъулиятнок; - эҳтиёткор; - озода.

Дастур оид ба ҷамъовариӣ далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳатӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъовариӣ хуччатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро кардани корҳои лаҳимкорӣ											

1.1. Интиҳоб кардани лаҳимкор, лаҳим ва гудозвар мувофиқи параметрҳои нокилу симрӯдаҳо				√							
1.2. Тоза кардани рупӯшҳои нокилу симрӯдаҳо	√			√							
1.3. Тоза кардани симҳо бо қоғази сумбода (наждачная бумага)	√			√							
1.4. Тобдиҳии нӯгҳои сим	√			√							
1.5. Лаҳимкории сим/симрӯдаҳои барқӣ	√			√							
Элементи 2: Сафедкорӣ (лужение) ва оиккорӣ намудани ноқилҳои барқӣ ва симрӯдаҳо											
2.1. Сафедкорӣ намудани сатҳи болоӣ ба лаҳим;	√			√							
2.2. Сафедкорӣ намудани пайвастиҳои мурватӣ	√			√							
2.3. Оиккорӣ намудани ҷойҳои лаҳимкорӣ ва сафедкоришуда	√			√							
2.4. Тамғазаниҳои ноқил ва симрӯдаҳои барқӣ	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (ҷои корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Тамғазаниҳои ноқил ва симрӯдаҳои барқӣ

Барои ноқил/симҳои кушода						Расии симрӯда 8 ноқилҳо мм2	Барои ноқил/симҳои кушода					
Мис			Алюминий				Мис			Алюминий		
Тоқ,А	Мощность, кВт		Тоқ,А	Мощность, кВт			Тоқ,А	Мощность, кВт		Тоқ,А	Мощность, кВт	
	220V	380V		220V	380V			220V	380V		220V	380V
11	2,4	-	-	-	-	0,5	-	-	-	-	-	
15	3,3	-	-	-	-	0,75	-	-	-	-	-	
17	3,7	6,4	-	-	-	1	14	3,0	5,3	-	-	
23	5,0	8,7	-	-	-	1,5	15	3,3	5,7	-	-	
26	5,7	9,8	21	4,6	7,9	2,0	19	4,1	7,2	14	3,0	
30	6,6	11	24	5,2	9,1	2,5	21	4,6	7,9	16	3,5	
41	9	15	32	7,0	12	4	27	5,9	10	21	4,6	
50	11	19	39	8,5	14	6	34	7,4	12	26	5,7	
80	17	30	60	13	22	10	50	11	19	38	8,3	
100	22	38	75	16	28	16	80	17	30	55	12	
140	30	53	105	23	39	25	100	22	38	65	14	
170	37	64	130	28	49	35	135	29	51	75	16	

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият	
Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии низоми равшанидихӣ		EI 3131-04-2/01	
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди интиҳоб, ҷудокунӣ, таъмир ва ҷамъоварии ҷузъҳо, таҷҳизот ва арматураҳоро барои таъмин намудани равшании зарурӣ дар бино, иншооти гуногунтаъйинот бо риояи дастур оид ба техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.			
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - васл кардани таҷҳизот ва асбобҳои рӯшноидиханда дар дохили иншооти нерӯгоҳҳои барқӣ, биноҳои маъмурӣ, хучраҳои гуногунтаъйинот			
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - СВ 04-1/01 Иҷро кардани корҳои одии челонгарӣ; - EI 3131-03-2/01 Иҷро намудани сафедкорӣ, лаҳимкорӣ ва оикқории нокилҳои барқӣ ва симрӯдаҳо.			
Элементи ВС		Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Интиҳоб ва насб намудани таҷҳизот ва асбобҳои рӯшноидиханда		1.2. Шиносоӣ бо лоиҳаи низоми равшанидихандаи иншоот. 1.3. Интиҳоб намудани асбобҳои рӯшноидиханда вобаста ба тавоноӣ. 1.4. Насб кардани асбобҳои равшанидихандаи гуногуннамуд вобаста ба макони ҷойгиршавӣ.	
2. Таъмир ва хизматрасонии низоми равшанидиханда		2.1. Гузаронидани муоинаи нақшавии низоми равшанидиханда. 2.2. Муайян намудани вайронҳои дар низоми равшанидиханда ва сабабҳои онҳо. 2.3. Интиҳоб ва истифода намудани асбобҳои корӣ, олотҳо бо назардошти санҷиши қаблӣи коршоямӣи онҳо. 2.4. Қатъ кардани ҷараён аз дастгоҳи равшанидиханда. 2.5. Дидани ҷораҳои роҳ надодан ба диҳиши тасодуфӣи ҷараёни барқ ба дастгоҳ. 2.6. Таҷзияи (демонтаж) асбоби равшанидиханда ва арматураи он. 2.7. Ба қисмҳо ҷудо кардани асбобҳои равшанидиханда. 2.8. Таъмир намудани қисми вайроншудаи таҷҳизот. 2.9. Ҷамъ намудани ҷузъҳои асбоби равшанидиханда. 2.10. Васли асбоби аз таъмир баровардашуда. 2.11. Иваз намудани фурузонаҳои сӯхташуда 2.12. Диҳиши шиддати барқ ба таҷҳизот. 2.13. Санҷиши коршоямӣи таҷҳизоти аз таъмир баровардашуда. 2.14. Супоридани фурузонаҳои симобдори ивазшуда барои нигоҳдорӣ ва коркард.	
Малакаҳои талабшаванда:		- риоя кардани қоидаҳои техникаи бехатарӣ; - санҷидани яклухтӣ ва истифода бурдани асбобҳо, таҷҳизот ва воситаҳои ҳимоявӣ аз барқ; - хондан ва кор кардан бо нақшаҳои барқӣи одӣ ва ҳуҷҷатҳои	

	техникӣ; - васл, таҷзия (демонтаж) ва таъмир кардани қисм ва ҷузъҳои одии таҷҳизоти равшанидиханда; - ошкор кардан ва бартараф кардани вайрониҳои низоми равшанидиҳии иншооти вобасташуда; - иҷро намудани корҳои сафедкорӣ ва лаҳимкорӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои истифодабарии таҷҳизоти барқӣ; - нақшаҳои барқии одӣ ва ҳуҷҷатҳои техникӣ; - сохт ва маҷмӯёнокии асбоб ва таҷҳизотҳои равшанидиҳӣ; - воситаҳои муҳофизат аз барқ; - нақшаҳои одии барқӣ ва ҳуҷҷатҳои техникӣ; - тавсифи физикӣ ва барқӣ-химиявии маводи лаҳимкорӣ ва гудошварҳои истифодашаванда; - усулҳои лаҳимкорӣ ва сафедкорӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - боэҳтиёт; - бодиккат; - покизакор; - бомасъулият.

Дастур оид ба ҷамъоварию далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушохидати бевоситаи равшанди кор	Баҳоидиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварию ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мувоҳида	Намоишдиҳӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бози нақшӣ	Далелҳои ҷамъоварию таълимигиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳоидиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Интиҳоб ва насб намудани таҷҳизот ва асбобҳои рӯшноидиҳанда											
1.1. Шиносоӣ бо лоиҳаи низоми равшанидихандаи иншоот				✓							
1.2. Интиҳоб намудани асбобҳои рӯшноидиҳанда вобаста ба тавоноӣ				✓							
1.3. Насб кардани асбобҳои равшанидихандаи гуногуннамуд вобаста ба макони ҷойгиршавӣ	✓			✓							

1.4. Шиносой бо лоихаи низомии равшанидиҳандаи иншоот	√										
Элементи 2: Таъмир ва хизматрасонии низомии равшанидиҳанда											
2.1. Гузаронидани муоинаи нақшавии системаи равшанидиҳанда	√			√							
2.2. Муайян намудани вайрониҳои системаи равшанидиҳанда ва сабабҳои онҳо	√			√							
2.3. Интиҳоб ва истифода намудани асбобҳои корӣ, сомонолот бо назардошти санчиши қаблии коршоямии онҳо	√			√							
2.4. Қатъ кардани чараён аз дастгоҳи равшанидиҳанда	√			√							
2.5. Дидани чораҳои роҳ надодан ба диҳиши тасодуфӣ чараён ба дастгоҳ	√			√							
2.6. Таҷзияи (демонтаж) асбоби равшанидиҳанда ва арматураи он	√			√							
2.7. Ба қисмҳо ҷудо кардани асбобҳои равшанидиҳанда	√			√							
2.8. Таъмир намудани қисми вайроншудаи таҷҳизот	√			√							
2.9. Ҷамъ намудани ҷузъҳои асбоби равшанидиҳанда	√			√							
2.10. Васли таҷҳизоти аз таъмир баровардашуда	√			√							
2.11. Иваз намудани фурӯзонаҳои ҷӯхташуда	√			√							
2.12. Диҳиши шиддати барқ ба таҷҳизот	√			√							
2.13. Санчиши коршоямии таҷҳизоти аз таъмир баровардашуда	√			√							
2.14. Ҷамъ намудани ҷузъҳои асбоби равшанидиҳанда	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (ҷои корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Чораҳои роҳ надодан ба диҳиши чараёни барқ	- гузаронидани хомӯшнамоии зарурӣ ва андешидани чорабиниҳо, ки омили пешгирии диҳиши барқ ба ҷои кор дар натиҷаи даргиронии тасодуфӣ ё беихтиёронии асбобҳои коммутатсионӣ; - дар ҳаракатоварҳои дастӣ ва калидҳои идоракунии фосилавии асбобҳои коммуникатсионӣ гузоштани овезаҳои манъкунанда (мисол - Васл накунад, одамон кор карда истодаанд); - санҷидани набудани шиддати барқ дар қисматҳои чараёнгузарон, ки бояд барои ҳифзи одамон аз зарбаи барқ заминвасла шаванд; - насби заминвасла; - овезон намудани овезаҳои “Ба замин васл шудааст”, масдуд (ограждение) намудани сарҳади ҷои кор (ҳангоми зарурият).
Фурӯзонаҳои симобдор	- барои ташкили системаи равшанидиҳандаи кӯчаҳо ва корхонаҳои калони саноатӣ истифода мешаванд. Ишораи умумии аз ҳама бештар маъмул, ки бо газӣ фишорбаланд пур карда шудааст, ин фурӯзонаки симобдори люминесцентии камонӣ мебошад. Ин гуногуннамудӣ манбаъҳои газӣ разрядии рӯшноиро ифода мекунад ва бо назардошти он, ки дар таркибаш ба ғайр аз дигар чизҳо, симоб ҳам дорад, ба сатҳи 1-и хатарнокӣ тавсиф мешавад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Гузаронидани заминвасла ва «сифркунонӣ» (зануление)-и дастгоҳҳои барқӣ	EI-3131-05-2/01
Воҳиди салоҳиятҳои мазкур раванди ҳатмии гузаронидани заминвасла ва сифркунонии низоми барқтаъминкунии иншоотро барои таъмини бехатарии хизматрасонӣ ва баҳрабардории техникии дастгоҳҳои барқӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми гузаронидани корҳои насбу васлгарӣ, хизматрасонии техникӣ, корҳои таъмирии таҷҳизот ва асбобҳои барқтаъминкунандаи нерӯгоҳҳои барқии обӣ	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - EI 3131-01-2/01 Кор кардан бо ҳуҷҷатҳои техникӣ	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Гузаронидани заминваслаи дастгоҳҳои барқӣ	1.1. Омода намудани ҷои кор, асбобу афзорҳо ва сомонот бо назардошти санҷиши қаблӣ коршоямии онҳо. 1.2. Тайёр намудани сомонототи заминвасла . 1.3. Насб намудани сомонототи заминвасла. 1.4. Гузаронидани ноқилҳои заминваслӣ. 1.5. Пайваст намудани ноқилҳои заминваслӣ ба сомонототи заминвасла.

	1.6. Насб намудани дастгоҳи барқӣ ба ноқилҳои заминваслқунанда. 1.7. Гузаронидани озмоиши заминвасла дар мувофиқатӣ ба ҳуҷҷатҳои меъёрий.
2. Гузаронидани сифркунонии таҷҳизоти барқӣ	2.1. Гузаронидани ноқили сифркунанда. 2.2. Насб намудани ноқил ба таҷҳизоти барқӣ. 2.3. Санҷиши амали сифркунонӣ.

Малакаҳои талабшаванда	- риоя намудани талаботи бехатарии барқӣ ҳангоми иҷрои корҳои васлқунии барқӣ; - муайянсозии имконияти истифодабарии заминваслаҳои табиӣ; - ҳисоб намудани бузургҳои дастгоҳҳои заминвасла барои баҳрабардории бехатарии таҷҳизоти барқӣ; - насбу васлсозии таҷҳизоти заминваслӣ, ноқилҳои заминваслӣ ва сифркунонӣ; - муайян ва интиҳоб намудани ноқилҳо барои заминвасла; - чен кардани муқовимати таҷҳизоти заминваслӣ; - истифодаи воситаҳои ҷимоявии мувофиқ.
Донишҳои талабшаванда	- усулҳои коркарди маводи конструктивии истифодашаванда барои заминвасла ва сифркунонӣ; - усулҳои гузаронидани ноқилзаминвасла ва сифркунонӣ; - талаботҳо ба иҷроиши таҷҳизотҳои муҳофизатӣ вобаста ба даста ва ҷойгиршавии таҷҳизоти барқӣ; - намудҳои шабакаҳои қуввадиҳанда, низомҳои заминвасла ва талаботҳои асосӣ ба онҳо; - усулҳо ва технологияи иҷроиши заминвасла ва сифркунонии таҷҳизоти барқӣ; - усулҳои баҳисобгирии таҷҳизоти заминваслӣ; - усулҳои баҳисобгирии муқовимати таҷҳизоти заминвасла.
Муносибати талабшаванда ба кор	Чунин бояд буд: - бодикқат; - тозақор; - бомасъулият; - эҳтиётқор; - мушоҳидақор; - бовиҷдон.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳатгӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуччатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Гузаронидани заминваслаи дастгоҳҳои барқӣ											
1.1. Омода намудани ҷои кор, асбобу афзорҳо ва сомонлот бо назардошти санҷиши қаблии коршоямии онҳо				✓							
1.2. Тайёр намудани сомонлоти заминвасла	✓			✓							
1.3. Насб намудани сомонлоти заминвасла	✓			✓							
1.4. Гузаронидани ноқилҳои заминваслӣ	✓			✓							
1.5. Пайваст намудани ноқилҳои заминваслӣ ба сомонлоти заминвасла	✓			✓							
1.6. Насб намудани дастгоҳи барқӣ ба ноқилҳои заминваслкунанда	✓			✓							
1.7. Гузаронидани озмоиши заминвасла дар мувофиқатӣ ба хуччатҳои меъёрӣ	✓			✓							
Элементи 2: Гузаронидани сифркунонии таҷҳизоти барқӣ											
2.1. Гузаронидани ноқилҳои сифркунанда	✓			✓							
2.2. Насб намудани ноқил ба таҷҳизоти барқӣ	✓			✓							
2.3. Санҷиши амали сифркунонӣ	✓			✓							✓

Навсонӣ (вариативӣ) (ҳолати корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Сомонлоти заминвасла - ин:	- қисми ҷудоинопазири таркибии дастгоҳҳои барқӣ шиддаташон аз 1кВ зиёд буда, аз маҷмӯи заминваслагузарон ва
-----------------------------------	---

	заминваслукунанда иборат аст. Заминваслукунанда бевосита бо замин тамос дошта, чузъҳои дастгоҳро бо замин пайваст мекунад. Барои он ки ҷорӣи тези расиши кӯтоҳ ё рахнаи ҷараён ба замин таъмин шавад, муқовимати сомоноти заминваслукунанда бояд чӣ қадар паст бошад. Ин, ҳамчунин, барои бакордароии ғаврии релеи муҳофизатӣ (дар ҳолати будани он) зарур аст. Вобаста аз тайиноти мақсаднок сомоноти заминваслӣ мешавад – <i>корӣ, муҳофизатӣ ва ғимоя аз раъду барқ</i>. <i>Заминваслаи муҳофизатӣ</i> барои ҳифзи одамон аз амали зарбаи ҷараёни барқ ҳангоми расиши ғайриҷашмдошти фаза ба қисматҳои бечараёни дастгоҳҳои барқӣ зарур мебошад. <i>Заминваслаи корӣ</i> барои таъмини речаи зарурии фаъолияти дастгоҳҳои барқӣ дар ҳама гуна реча, чи речаи меъёрӣ, чи дар речаи ғавқулдда таъйин шудааст. <i>Сомоноти заминваслаи ғимоя аз раъду барқ</i> барои заминваслакунонии барқгардонҳои симтанобӣ (тросс) ва миллагӣ (стежневой) заруранд.
--	---

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иҷро намудани корҳои таъмири ва хизматрасонии техникии муҳаррикҳои барқӣ	EI-3131-06-2/01
Воҳиди салоҳиятҳои мазкур раванди ҳатмии хизматрасонии техникии муҳаррикҳои барқӣ, таъмир ва иваз намудани чузъҳои асосии муҳаррикҳои барқиро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми гузаронидани хизматрасонии техникӣ, корҳои таъмирии муҳаррикҳои барқии таҷҳизоти нерӯгоҳҳои барқии обӣ	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - EI 3131-05-2/01 Гузаронидани заминвасла ва «сифркунонӣ» (зануление)-и дастгоҳҳои барқӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Таҷзия (демонтаж) кардани муҳаррики барқӣ	1.1. Омода намудани ҷои кор, асбобу афзорҳо ва сомонот бо назардошти санҷиши қаблӣи коршоямии онҳо. 1.2. Қатъ кардани ҷараёни барқ дар муҳаррики барқӣ 1.3. Дидани ҷораҳои роҳ надодан ба диҳиши тасодуфии барқ ба муҳаррик. 1.4. Чудо кардани тасмачарх (шків) ё нимбастак (полумуфта). 1.5. Чудо кардани сарпӯши милдон (подшипник)-ҳои лағжанда. 1.6. Чудо кардани сипарҳои милдонӣ (подшипниковые щиты). 1.7. Баровардани ротор аз статор. 1.8. Аз навард чудо кардани милдонҳои лағжанда, ғулла (втулка) ё фонача (шпонка) -ҳои он. 1.9. Тоза кардани бадаи ва қисмҳои ҷудошудаи муҳаррик аз

	ифлосиҳо. 1.10. Гузаронидани <i>нуқсонмуайянкуни (дефектатсия)-и муҳаррик.</i>
2. Гузаронидани таъмири ротори муҳаррик	2.1. Санчидани печа (обмотка)-и ротор. 2.2. Санчидани чузъҳои ротор. 2.3. Иваз кардани милдон(подшипник)-ҳои ротори муҳаррик. 2.4. Барқарор кардани қабатҳои ойикноқӣ, печа (обмотка) ва дигар чузъҳои ротор ва хушк кардани он. 2.5. Чамъоварӣ кардани ротор.
3. Гузаронидани таъмири статори муҳаррик	3.1. Санчидани муқовимати ойикноқи статор. 3.2. Барқарор кардани ойикноқи статор. 3.3. Санчидани печа (обмотка)-и статор.
4. Анҷом додани кор	4.1. Шинондани сақомилдонҳо (шарикоподшипник) ба навард (вал). 4.2. Фушурдан (запрессовка)-и тағмон (вкладыш) ба сипари милдонӣ (подшипниковый щит). 4.3. Ворид кардани ротор ба статор. 4.4. Пушондани сипари милдонӣ ба навард. 4.5. Пушонидани сарпӯш ва молидани равшан ба милдонҳои лағжанда. 4.6. Насб кардани шамолдихак ва сарпӯш. 4.7. Насб кардани тасмачарх (шкив) ё нимбастак (полумуфта). 4.8. Ранг кардани баданҳои муҳаррик. 4.9. Насб кардани муҳаррик ба таҷҳизот. 4.10. Санчидани кори муҳаррик дар речаи бебор ва зери сарборӣ.

Малақаҳои талабшаванда	- риоя намудани талаботи беҳатарии барқӣ ҳангоми иҷрои корҳо; - омода намудани ҷойҳои корӣ; - таҷзия (демонтаж) ва ба қисмҳо ҷудо кардани чузъҳои муҳаррикҳои барқӣ; - ошкор кардан ва бартараф кардани вайронҳои дар муҳаррикҳои барқӣ; - чамъоварӣ кардан ва санчидани муҳаррики барқӣ дар ҳама речаҳои корӣ; - истифодаи воситаҳои ҳимоявии мувофиқ.
Донишҳои талабшаванда	- намуд ва принципи кори муҳаррикҳои барқӣ; - параметрҳои физикӣ-техникии муҳаррикҳои барқӣ; - сохти муҳаррикҳои барқӣ, чузъҳои асосӣ ва фаръии онҳо; - сабабҳои вайроншавии кори муҳаррикҳои барқӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор	Чунин бояд буд: - бодикқат; - тозагор; - бомаъсулият; - эҳтиёткор; - мушоҳидакор; - бовиҷдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳатӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бози нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Таҷзия (демонтаж) кардани муҳаррики барқӣ											
1.1.Омода намудани ҷои кор, асбобу афзорҳо ва сомонлот бо назардошти санҷиши қаблӣи коршоямӣи онҳо	√			√							
1.2.Қатъ кардани ҷараёни барқ дар муҳаррики барқӣ	√			√							
1.3.Дидани ҷораҳои роҳ надодан ба диҳиши тасодуфӣи барқ ба муҳаррик.	√			√							
1.4.Ҷудо кардани тасмачарх (шків) ё нимбастак (полумуфта).	√			√							
1.5.Ҷудо кардани сарпӯши милдон (подшипник)-ҳои лағжанда	√			√							
1.6.Ҷудо кардани сипарҳои милдонӣ (подшипниковые щиты).	√			√							
1.7.Баровардани ротор аз статор.	√			√							
1.8. Аз навард ҷудо кардани милдонҳои лағжанда, гулла (втулка) ё фонача (шпонка) - ҳои он	√			√							
1.9.Тоза кардани бадана ва қисмҳои ҷудошудаи муҳаррик аз ифлосиҳо.	√			√							
1.10.Гузaronидани нуксонмуайянкуни (дефектатсия)-и муҳаррик.	√			√							

Элементи 2: Гузаронидани таъмири ротори муҳаррик											
2.1.Санчидани печа (обмотка)-и ротор.	√			√							
2.2.Санчидани чузъҳои ротор.	√			√							
2.3.Иваз кардани милдон (подшипник)-ҳои ротор.	√			√							
2.4.Барқарор кардани қабатҳои ойиқнокӣ, печа (обмотка) ва дигар чузъҳои ротор ва хушк кардани он.	√			√							
2.5.Чамъоварӣ кардани ротор.	√			√							√
Элементи 3: Гузарондани таъмири статори муҳаррик											
3.1. Санчидани муқоимати ойиқнокии статор.	√			√							
3.2. Барқарор кардани ойиқнокии статор.	√			√							
3.3. Санчидани печа (обмотка)-и статор.	√			√							
Элементи 4: Анҷом додани кор											
4.1. Шинондани сақомилдонҳо (шарикоподшипник) ба навард (вал).	√			√							
4.2. Фушурдан (запрессовка)-и тағмон (вкладыш) ба сипари милдонӣ (подшипниковый щит).	√			√							
4.3. Ворид кардани ротор ба статор.	√			√							
4.4. Пӯшондани сипари милдонӣ ба навард.	√			√							
4.5. Пӯшонидани сарпӯш ва рехтани рағған ба милдонҳои лағжанда.	√			√							
4.6. Насб кардани шамолдиҳак ва сарпӯш.	√			√							
4.7. Насб кардани тасмачарх (шків) ё нимбастак (полумуфта).	√			√							

4.8. Ранг кардани баданаи муҳаррик.	√			√							
4.9. Насб кардани муҳаррик ба таҷҳизот.	√			√							
4.10. Санчидани кори муҳаррик дар речаи бебор ва зери сарборӣ.	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (ҳолати корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Муҳаррики барқӣ-ин:	- абзорест, барои табдил додани ҷараёни барқ ба ҳаракати даврзанандаи қисмати ҷархзанандаи мошини барқӣ мебошад. Табдили ҷараёни барқ дар муҳаррикҳо аз ҳисоби амали байниҳамдигарии майдонҳои магнитии печа (обмотка)-ҳои статор ва ротор амалӣ мегардад.
Нуқсонмуайянкунии (дефектатсия)-и муҳаррик дар назар дорад:	- арзёбии ҳолати техникӣ ва муайянкунии ҷузъиёт ва қисматҳои муҳаррики барқиро пешбинӣ мекунад. Ҳангоми нуқсонмуайянкунии қисмати механикӣ санчида мешаванд, аз ҷумла: - ҳолати ҷузъиёти мустаҳкамкунӣ; - набудани тарқишҳо дар бадана ва сарпӯши муҳаррик; - хӯрдашавии ҷойҳои нишониши зери милдон (подшипник)-ҳо ва ҳуди милдонҳо.

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият	
Иҷро намудани корҳои таъмири ва хизматрасонии одии генератори барқӣ		EI-3131-07-2/01	
Воҳиди салоҳиятҳои мазкур раванди ҳатмии хизматрасонии техникаи генераторҳои барқӣ, таъмир ва иваз намудани қушҳои асосӣ ва фаръии онҳоро тавсиф менамояд.			
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми гузаронидани, хизматрасонии техникаи нақшавӣ, корҳои таъмирии генераторҳои барқии таҷҳизоти нерӯгоҳҳои барқии обӣ			
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - EI 3131-05-2/01 Гузаронидани заминвасла ва «сифркунонӣ» (зануление)-и дастгоҳҳои барқӣ			
Элементҳои ВС		Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Таҷзия (демонтаж кардани генератори барқӣ		1.1. Қатъ кардани генератор аз манбаи барқ. 1.2. Хомӯш кардани худкори <i>низомии барангезанда</i> (возбудитель). 1.3. Гузоштани ротори генератор дар ҳолати боздорӣ. 1.4. Санчидани чараёни барқ дар генератор. 1.5. Дидани чораҳои роҳ надодан ба диҳиши тасодуфии барқ ба генатор. 1.6. Насб кардани заминваслаи сайёр ба шинаи чараёни доимӣ ва шинаи генератор. 1.7.Таҷзияи қисми барангезанда ва зербарангезанда (подвозбудитель). 1.8. Таҷзияи сарпӯш (рефлёрка)-ҳои ротор ва статори генератор.	
2. Гузаронидани таъмири генератор		2.1. Азназаргузаронии ҳолати низомии сардкунандаи генератор. 2.2. Тоза кардани бадана ва қисмҳои қудшудаи генератор аз ифлосиҳо. 2.3. Тоза кардани қутбҳои коллектори қисми барангезанда. 2.4. Иваз намудани қутқаҳои графитии қисми барангезанда. 2.5. Тоза кардани қутбҳои ротори генератор аз раған. 2.6. Санчидани қутқаҳои печҳои ротори генератор. 2.7. Санчидани ҳолати коллектори ротор. 2.8. Чен кардани муқовимати ғалтакҳои ротор ва печҳои статори генератор. 2.9. Чен кардани муқовимати ойикнокии ротор ва статори генератор. 2.10. Насб кардани қисми барангезанда ва зербарангезанда (подвозбудитель). 2.11. Насб кардани сарпӯш (рефлёрка)-ҳои ротор ва статори генератор. 2.12. Таҷзияи заминваслаи сайёр аз шинаи чараёни доимӣ ва шинаи генератор. 2.13. Насб кардани генератор ба таҷҳизот.	

	2.14. Ба кор даровардани генератор ва озмоиш додани кори он дар речаи бебор ва зери сарборӣ.
--	--

Малакаҳои талабшаванда	- риоя намудани талаботи бехатарии барқӣ ҳангоми иҷрои корҳо; - омода намудани ҷойҳои корӣ; - таҷзия (демонтаж) ва ба қисмҳо ҷудо кардани ҷузъҳои генераторҳои барқӣ; - ошкор кардан ва бартараф кардани вайронҳо дар генераторҳои барқӣ; - ҷамъоварӣ кардан ва санҷидани генераторҳои дар ҳама речаҳои корӣ; - истифодаи воситаҳои ғимоявии мувофиқ.
Донишҳои талабшаванда	- намуд ва принсипи кори генераторҳои барқӣ; - параметрҳои физикӣ-техникии генераторҳои барқӣ; - сохти генераторҳои барқӣ, ҷузъҳои асосӣ ва фаръии онҳо; - сабабҳои вайроншавии кори генераторҳои барқӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор	Чунин бояд буд: - бодикқат; - тозагор; - бомаъсулият; - эҳтиёткор; - мушоҳидакор; - бовиҷдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳафт ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот / case study	Мувоҳида	Намоишдихӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Таҷзия (демонтаж) кардани генератори барқӣ											
1.1. Қатъ кардани генератор аз манбаи барқ.	√			√							
1.2. Хомӯш кардани худкори низоми барангезанда (возбудитель).	√			√							
1.3. Гузоштани ротори генератор дар ҳолати боздорӣ.	√			√							

1.4. Санчидани чараёни барқ дар генератор.	√			√							
1.5. Дидани чораҳои роҳ надодан ба диҳиши тасодуфии барқ ба генатор.	√			√							
1.6. Насб кардани заминваслаи сайёр ба шинаи чараёни доимӣ ва шинаи генератор.	√			√							
1.7. Таҷзияи қисми барангезанда ва зербарангезанда (подвозбудитель).	√			√							
1.8. Таҷзияи сарпӯш (рефлёрка)-ҳои ротор ва статори генератор.	√			√							
Элементи 2: Гузаронидани таъмири генератор											
2.1. Азназаргузаронии ҳолати низоми сардкунандаи генератор.	√			√							
2.2. Тоza кардани бадана ва қисмҳои ҷудошудаи генератор аз ифлосиҳо.	√			√							
2.3. Тоza кардани қутбҳои коллектори қисми барангезанда.	√			√							
2.4. Иваз намудани ҷўткаҳои графитии қисми барангезанда.	√			√							
2.5. Тоza кардани қутбҳои ротори генератор аз раған.	√			√							
2.6. Санчидани ҷўткаҳои печҳои ротори генератор.	√			√							
2.7. Санчидани ҳолати коллектори ротор.	√			√							
2.8. Чен кардани муқовимати ғалтакҳои ротор ва печҳои статори генератор.	√			√							
2.9. Чен кардани муқовимати ойикнокии ротор ва статори генератор.	√			√							
2.10. Насб кардани қисми барангезанда ва зербарангезанда (подвозбудитель).	√			√							

2.11. Насб кардани сарпӯш (рефлёрка)-ҳои ротор ва статори генератор.	√			√							
2.12. Таҷзияи заминваслаи сайёр аз шинаи чараёни доимӣ ва шинаи генератор.	√			√							
2.13. Насб кардани генератор ба таҷҳизот.	√			√							
2.14. Ба кор даровардани генератор ва озмоиш додани кори он дар речаи бебор ва зери сарборӣ.	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (ҳолати корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Генератори барқӣ:	- абзорест, ки чараёни механикиро ба барқӣ табдил медиҳад. Ҳосилкуни (генерирование)-и қувваи барқ аз ҳисоби ҳастии майдони магнитӣ, ки дар дохилаш ғалтак (катушка)-и симӣ давр мезанад, ба амал меояд. Ҳамин тавр, қувваи барқ дар лаҳзаи буридагузариш печа (виток)-и ғалтак ва ҳатти қуввагии магнит ҳосил мегардад.
Низоми барангезанда:	-генератори чараёни доими нисбатан ками тавоноӣ, ки печаҳои барангезандаи генератори асосии нисбатан пуриқтидори чараёни доимӣ ё ивазшавандаро таъмин мекунад ва одатан дар як навард ҷойгир шудаанд. Ҳангоми истифодаи барангезанда генератори асосӣ дар речаи мустақили барангезиш кор мекунад.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ

Ҳифзи меҳнат

Ба кори мустақилонаи барқӣ шахсоне иҷозат дода мешаванд, ки синнашон 18 сола ва аз он боло аст, аз муоинаи тиббӣ, дастурдиҳии муқаддимаӣ, омӯзиш ва таҷрибаҳосилкунӣ дар ҷойи кор, санчиши дониши талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ гузаштаанд ва дорои таҳассуси мувофиқ мебошанд.

Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО вазифадор аст:

- иҷро кардани он корҳое, ки дар дастурамали корӣ муқаррар гардидааст;
- иҷро кардани қоидаҳои дохилии тартиботи меҳнати корхона;
- истифода бурдани воситаҳои ғимоявии инфиродӣ ва коллективӣ;
- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат;

- фавран хабардор кардани роҳбари бевосита ё болоӣ оид ба ҳама гуна ҳолатҳои хатарнок ба ҳаёт ва саломатии одамон таҳдидунонда, оид ба ҳар як ҳодисаи нохуш, бад шудани вазъии саломатии худ, аз ҷумла зоҳир шудани аломатҳои шадиди бемории касбӣ;

- гузаштан аз омӯзиши усул ва тарзҳои беҳатари иҷрои корҳо ва расонидани ёрии аввалия ба зарардида дар истехсолот, дастурдиҳӣ оид ба ҳифзи меҳнат, санчиши дониши қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ;

- гузаштан аз муоинаи тиббии ҳатмӣ даврӣ (дар ҷараёни фаъолияти меҳнатӣ), инчунин, муоинаи ғайринавбатии тиббӣ бо роҳхати корфармо дар ҳолатҳои пешбинишудаи Кодекси меҳнат ё дигар қонунҳо;

- тавонистани расонидани ёрии аввалияи тодухтурӣ ба зарардидагон аз ҷараёни барқ ва дигар ҳодисаҳои нохуш;

- тавонистани истифодабарии воситаҳои аввалияи сӯхторҳомӯшкунӣ.

Ҳангоми кори челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО метавонанд омилҳои истеҳсолии хатарнок ва зараровари зерин таъсир расонанд:

- мошин ва механизмҳои ҳаракаткунанда;
- қисматҳои ҳаракаткунандаи таҷҳизоти истеҳсолӣ;
- конструксияҳои харобшуда, ҷисмҳои афтанда;
- равшаннокии нокифояи минтақаи корӣ;
- нокифоягии равшании табиӣ;
- серчангиву ғубор, газолудии ҳавои минтақаи корӣ;
- ҳарорати баланди сатҳи таҷҳизот, масолеҳ;
- ҳарорати баланд ё пасти ҳавои минтақаи корӣ;
- тағйирпазирӣ ва намнокии ҳаво;
- катаклизмҳои табиӣ;
- нӯғҳои тез, дағар буғурӣ ва шахшӯлиҳо дар сатҳи нимтайёрҳо, асбобу абзор ва таҷҳизот;
- аҳамияти баланди ҷараён дар занҷири барқӣ;
- зарбаи ҷараёни барқ;
- афтодан аз баландӣ ва ғ..

Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО мутобиқи меъёрҳои намунавии соҳавӣ ва Шартномаи коллективӣ бояд ройгон бо либосу пойафзоли махсус ва дигар воситаҳои ҳимоявии инфиродӣ таъмин бошад.

Техникаи бехатарӣ

Дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ ба чанд намуд ҷудо мешаванд. Таснифоти дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ – ин марҳилаи муҳими фаъолияти ҳар як ширкат, корхона, аз ҷумла муассисаҳои таълимии таҳсилоти ибтидоии касбӣ маҳсуб меёбад. Дастурдиҳӣ тақсим мешавад, аз рӯи мақсад, тавсифот, муҳлат, шахси мансабдор, инчунин, аз ваколатдори онро гузаронанда. Ҳама масъалаҳои таъмини бехатарӣ дар истеҳсолотро мутахассиси дорои тахассуси муайяншуда ҳал мекунад.

Дастурдиҳии муқаддимагиро оид ба техникаи бехатарӣ муҳандиси техникаи бехатарӣ ё мутахассиси дипломдор, оне ки иҷрои ин гуна уҳдадорӣ тибқи фармон ваколатдор шудааст, мегузаронад. Ба дастурдиҳии муқаддимагӣ метавонанд, мутахассисони масъули бехатарии тиббӣ ва зиддисӯхтор ҷалб шаванд.

Дастурдиҳии муқаддимагӣ оид ба техникаи бехатарӣ ба ҳамаи кормандони ба кор оғознамуда, новобаста аз собиқаи корӣ, синну сол, сатҳи таҳсилот гузаронида мешавад. Он барои таълимгирандагоне, ки таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ мегузаранд, инчунин барои кормандони сафари хизматиномада ва муваққатӣ ҳатмӣ мебошад.

Дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ бояд маълумотро оид ба ҳама воситаҳои ҳимоявии коллективона ва инфиродии дар корхона вучуддошта, инчунин тартиби додани онҳоро инъикос намояд. Ба дастурдиҳии мазкур масъалаҳои расонидани ёрии аввалия ба шахсони зарардида ҳангоми сӯхтор ё дигар ҳодисаҳои нохуш дарҷ мегарданд. Ин намуд дастурдиҳӣ ба кормандон дар утоқи техникаи бехатарӣ гузаронида мешавад ва истифодаи воситаҳои техникийи омӯзиш ва воситаҳои айёниро дар назар мегирад.

Хусусияти дастурдиҳии аввалия дар он иборат аст, ки он на дар утоқи мутахассиси техникаи бехатарӣ, балки бевосита дар ҷойи корӣ гузаронида мешавад. Шахсоне, ки вазифодоранд, онро гузаранд:

- кормандони нав, аз ҷумла, кормандони кироя;
- кормандони дар ду ё якчанд ҷой коркунанда тариқи шартномаи муҳлатнок;
- кормандани сафари хизматиномада;
- таълимгирандагони дар таҷрибаомӯзии истехсолибуда;
- дигар шахсони дар фаъолияти корхона иштироккунанда.

Дастурдиҳии такрориро на кам аз як маротиба дар се моҳ мегузаронанд. Санаи гузарониш дар журнали дастурдиҳии техникаи бехатарӣ сабт карда мешавад.

Ин чорабиниҳои мазкур дар доираи ТИКТО аҳамияти махсусро доранд. Масалан, пеш аз гузаронидани машғулиятҳои амалӣ дар муассисаҳои таълимӣ, омӯзгор дар ҳар як дарс алгоритми амалҳои таълимгирандагонро такрор мекунад, саволҳои дар мавзӯи дастурдиҳӣ дахлдоштаро медиҳад. Ин чорабинӣ таваккали бавучудоии ҳодисаҳои нохушро дар машғулиятҳои амалӣ паст мекунад, омӯзгорро аз ҳолатҳои нохуш, алоқаманд бо вайрон кардани дастурҳои додаи ӯ аз ҷониби таълимгирандагон, эмин медорад.

Дастурдиҳии ғайринақшавӣ дар ҳолатҳои зерин гузаронида мешавад:

- ҳангоми мақоми қонунӣ гирифтани тағйиротҳои ба ҳифзи меҳнат дахлдор дар қонунгузориҳои ватанӣ;
- ҳангоми тағйирёбии раванди технологӣ дар истехсолот;
- дар сурати навкунии (модернизатсия) таҷҳизот ва механизмҳо;
- ҳангоми вайронкунии талаботи ҳифзи меҳнат, ки он ба садама ва ҳодисаи нохуш овардааст;
- бо талаботи мақомоти назоратӣ ва шахсони мансабдор;
- ҳангоми танаффус дар кор зиёда аз сӣ рӯз - барои вазифаҳои дорои омилҳои зараровар ва хатарнок, шаст рӯз - барои дигар кормандон;
- бо қарори шахсии кордиҳанда.

Дастурдиҳии мақсаднок дар ҳолатҳои зерин гузаронида мешавад:

- ҳангоми корҳои якмаротиба
- ҳангоми амалӣ кардани чорабиниҳои оммавӣ дар корхона;
- бартараф кардани садамаҳо, ҳолатҳои фавқулодда.

Мундариҷа ва ҳаҷми он аз ҳолати мушаххас муайян карда мешавад.

Челонгар-барқчийи таҷҳизоти НБО намудҳои дастурдиҳии мувофиқро тибқи муҳлатҳои дастурамали техникаи бехатарӣ мегузаранд.

Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО бо либосҳои махсус, воситаҳои ҳимояви инфиродӣ ва системаи эҳтиётӣ, тибқи меъёрҳои тасдиқнамудан роҳбари корхона, таъмин карда мешавад.

Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО вазифадор аст:

- қоидаҳои тартиботи дохилии меҳнати корхонаро риоя кунад;
- қоидаҳои санитарияи истеҳсолӣ, беҳдошти меҳнат ва ҳифзи муҳити зистро риоя кунад;
- талаботи дастурамал оид ба ҳифзи меҳнат ва дигар дастурамалҳое, ки дониши онҳо барои мутобиқатӣ ба уҳдадорҳои мансабӣ ҳатмӣ аст, иҷро кунад;
- талаботи зиддисўхтори корхонаро риоя кунад.

Дастурдиҳӣ ба таълимгирандагон

Вобаста ба таҳассус, гузаронидани дастурдиҳии таълимгирандагон талаботҳои худро дорад. Мисол, омўзгори таҷрибаомўзии истеҳсолӣ пеш аз ҳар машғулиятҳои амалӣ ба таълимгирандагон дастурдиҳии ҷориро оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ мегузаронад ва дар журнали техникаи беҳатарӣ оид ба гузаронидани он қайд мекунад.

Ғайр аз ин, намудҳои махсуси дастурдиҳӣ мавҷуд аст, ки пеш аз баромадан ба таҷрибаомўзии истеҳсолӣ гузаронида мешаванд. Иҷозати шахсоне, ки аз дастурдиҳӣ, аз омўзиш ва санҷиши дониш оид ба ҳифзи меҳнат нагузаштаанд, ба таҷрибаомўзӣ баромадан манъ аст.

Талабот ба довталабон

Хоҳишмандоне, ки меҳонанд касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» - ро омўзанд ва салоҳияти сатҳи 2 - и ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро азхуд кунанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- ҷисмонӣ ва равонӣ солим будан;
- ҳуҷҷатҳоро мувофиқи талаботи муассисаи таълимӣ пешниҳод кардан;
- аз муоинаи тиббӣ гузаштан.

Талабот ба омўзгорон

Омўзгороне, ки сатҳи 2-и ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» меомўзонанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- доштани донишҳои касбии дидактикӣ ва методологияи ТАС;
- методикаи таълими салоҳиятҳоро донанд;
- на кам аз 4 соли таҷрибаи кории касбӣ дошта бошанд;
- ҷисмонӣ ва равонӣ солим бошанд;
- сатҳи таҳассуси омўзгорон аз сатҳи 3-уми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон паст набошад;
- аз муоинаи тиббӣ гузаранд.

Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ

Номгӯии асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ барои таълими на зиёда аз 25 таълимгиранда (∞ - ҳангоми зарурат).

Теъдод	Асбобҳо	Теъдод	Асбобҳои барқӣ	Теъдод	Маводи сарфшаванда
5 маҷмӯъ	Калидҳо (печмуҳрагӣ, бозшаванда)	5 дона	Пармаи барқӣ (дрель)	Гуногун	Нимтайёрҳои филизӣ барои корҳои челонгарӣ
5 маҷмӯъ	Калидҳо (динамометрӣ)	5 дона	Мошинаи универсалии суфтакунӣ (болгарка)	∞	Лентаи оикӣ
5 маҷмӯъ	Калидҳои ошиқ-машук (шарнирӣ)	5 дона	Перфоратор	∞	Ғаҷи сохтмонӣ (алебастр)
5 маҷмӯъ	Калидҳои солибшакл	5 дона	Лаҳимкор (паяльник)	Гуногунҳаҷм	Мурвату печмуҳраҳо
5 дона	Калидҳои андохташаванда	5 дона	Печмехтоб (шуруповёрт)	Гуногунҳаҷм	Мех/худбур, мехҳои печдор гуногун-ҳаҷм
5 дона	Маҷмӯи калидҳои шашрӯя	1 адад	Домкрат	5 дона	Васлакҳо (розетки)
5 дона	Бурандаи симрӯда (кабел)	Асбобҳои ченкунанда		5 дона	Калидакҳо (выключатели)
5 дона	Анбӯри чанголшакл	5 дона	Нишондиҳаки ҷараёни баланд (УВН)	∞	Восита ва асбобҳои рӯшноидиҳанда (қандилҳо, фонусҳо, патронҳо, фурузонакҳо)
5 дона	Анбӯри симбурӣ	5 дона	Нишондиҳаки ҷараёни паст (УНН)	5 дона	Ҳомӯшунакҳои худкор (автоматҳо)
5 дона	Анбӯри паҳннӯл	5 дона	Мегаомметр	5 маҷмӯъ	Аломатҳои огоҳкунанда
5 дона	Маҷмӯи мурваттобак (отвёртки)	5 дона	Омметр	25 дона	Либосҳои махсус
5 дона	Чентаноб	5 дона	Авометр	25 маҷмӯъ	Воситаҳои химоявӣ
5 дона	Корди оикшуда	5 дона	Волтметр	∞	Маводи лаҳимкорӣ
5 дона	Кайчии оикдор	5 дона	Тестер	∞	Банд/танобҳо

5 дона	Пармаи хурд (бурав)	5 дона	Рефлектометри баландшиддат	Маводи конселярӣ	
5 дона	Чароғи сайёр	5 дона	Душоҳаи универсалии шиддат барои муайян намудани фазаҳо	∞	Маркер
5 дона	Асбоб барои чудо намудани қабатҳои симрӯда	5 дона	Индикатори чараён	∞	Қалам
5 дона	Исканчадорак	5 дона	Динамометр		Коғаз барои чоп
1 адад	Компрессор	5 дона	Микрометр	Маводи таълимӣ	
5 дона	Доскола барои симрӯдаҳо	5 дона	Тепловизор	25	Дастурамалҳо
5 дона	Маҷмӯи сӯянҳо	5 адад	Омикрон	25	Китобҳо
25 дона	Чӯткаи филизӣ	5 адад	Ретом	∞	Видео-наворҳо (CD)
25 дона	Болға	Абзорҳо		Таҷхизоти таълимӣ	
5 дона	Ларзишсанҷ (виброметр)	5 дона	Аробача	2 дона	Флипчарт
25 дона	Арраи оҳанбурӣ	5 дона	Заминваслаи сайёр	2 дона	Экран
5 маҷмӯъ	Маҷмӯи пармаҳо (сверло)	5 дона	Пули чараёни доимӣ(Р-333)	2 дона	Тахтаи интерактивӣ
5 дона	Искана				
5 дона	Манганиаи дастӣ				
5 дона	Матритса барои манганакунӣ				
5 дона	Ғарғараи борбардор (лебёдка)				

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шугли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Энергетика**

Касб: **Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **EI 3131**

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **3**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **9**

Тафсир: **01/соли 2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМУЗИШ

ТАҶРИБА

Воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Челонгар-барқчи таҷҳизоти НБО», сатҳи 3-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номи воҳидҳои салоҳиятҳо
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
ТС 06-3/01	Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ
ТС 07-3/01	Такмил додани таҳассуси касбӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ	
ЕВ 02-3/01	Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна
Воҳидҳои салоҳияти касбӣ	
EI 3131-08-3/01	Гузaronидани чорабиниҳои техникӣ ва ташкилӣ
EI 3131-09-3/01	Гузaronидани амалиёти алоҳидаи технологии таъмири таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ
EI 3131-10-3/01	Гузaronидани амалиёти мураккаби миёна барои таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ
EI 3131-11-3/01	Гузaronидани амалиёти мураккаби таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ
EI 3131-12-3/01	Гузaronидани амалиёти махсусан мураккаби таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ
EI 3131-13-3/01	Иҷро намудани корҳои бақордорорӣ ва танзимгарӣ

Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Челонгар-барқчи таҷҳизоти НБО», сатҳи 3-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Малакаҳои бокортаъминкунии	Малакаҳое, ки корфармоён ҳамчун зарурӣ муайян мекунанд
Муоширате, ки ба самаранок ва мутаносиб будани муносибатҳоро байни ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон мусоидат менамояд	- гӯш кардан ва шунидан; - бо забони модарӣ ва дигар забонҳо сухан рондан ва навиштан; - мубодилаи иттилоот кардан; - риоя кардани одоб дар муносибат бо ҳамкорон/мизочон; - бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна муошират кардан.
Кор дар даста, ки ба муносибатҳои кории самаранок ва дастоварди натиҷаҳо мусоидат менамояд	- муайян кардани нақши худ дар ҳаёти даста; - муайян кардани тарафҳои қавии аъзоёни даста; - дар даста дар ҳолатҳои гуногун кор кардан, мисол дар ҳалли масъалаҳои бухронӣ; - суботкор (настойчивый) будан.
Маҳорати ҳал намудани мушкилоте, ки барои ба даст овардани натиҷаҳои самаранок мусоидат менамояд	- зоҳир намудани мустақилият ва ташаббускорӣ дар ошкор ва ҳал кардани мушкилот; - қарорҳои эҷодкорона ва инноватсионӣ таҳия кардан; - истифодаи як қатор стратегия барои ҳалли мушкилот; - ғавран ва самаранок ҳал намудани мушкилоти мизочон.
Ташаббус ва уҳдабарой, ки барои бадастоварии натиҷаҳои инноватсионӣ мусоидат менамояд	- эҷодкорӣ ва идроки эҷодӣ; - зоҳир намудани ташаббускорӣ ва уҳдабарой; - омода будан ба инноватсия; - дастгирӣ кардани қарорҳои инноватсионӣ.

Банақшагирӣ ва ташкили фаъолияте, ки банақшагирии стратегии дарозмуҳлат ва кӯтоҳмуҳлатро таъмин менамояд.	- гузоштани мақсадҳои мушаххас ва натиҷаҳои лоиҳа/кор; - таҳияи нақша/барномаҳои стратегӣ, дарозмуҳлат ва ҷорӣ; - банақшагирии кор ва истифодаи захираҳо; - идоракунии вақт ва афзалиятҳо; - ҳамоҳангсозии вазифаҳо барои худ ва дигарон; - пешбурди баҳисобгирӣ.
Худидоракуние, ки ба қаноатмандӣ ва рушди кормандон мусоидат менамояд	- мавҷудияти диди шахсӣ ва мақсадҳо; - боварии қатъӣ ба ғояҳо ва диди шахсӣ; - масъулиятнокӣ; - устувории ахлоқӣ; - риояи этика ва эстетика;
Омӯзише, ки ба мунтазам ташаккулёбии фаъолияти кормандон/ширкатиҳо ва ноил шудан ба натиҷаҳои мусбӣ мусоидат менамояд	- эътирофи зарурияти таълим бо назардошти тағйиротҳо; - омода будан ба сарфи вақт ва саъю кӯшиш ба омӯхтани малақаҳои нав; - хоҳиши таълим дар ҷойи кор ва берун аз он; - самимӣ барои ғояҳо ва усулҳои нав; - идоракунии худомӯзӣ; - истифодаи таълим ба масъалаҳои «техникӣ» (масалан, омӯзиши маҳсулот) ва «мушкилоти одамӣ» (масалан, ҷанбаҳои байнишахсиятӣ ва фарҳангии кор); - иштирок дар равандҳои ташаккулёбии пайваста.
Технологияе, ки барои ҳалли самараноки вазифаҳо мусоидат менамояд	- доштани малақаҳои заминавии технологияи иттилоотӣ; - хоҳиши азхуд кардани малақаҳои нави технологияи иттилоотӣ; - доштани донишҳо оид ба ҳифзи меҳнат, санитарияи истеҳсолӣ ва беҳдошт барои истифодабарии технологияҳо; - доштани тавоноии ҷисмонии мувофиқ; - риояи техникаи беҳатарӣ; - интиҳоб ва истифодабарии воситаҳои ғимоявӣ барои беҳатарии шахсӣ ва коллектив дар ҷойи корӣ; - қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи беҳатарӣ ва ҷорабиниҳои зиддисўхтор ҳангоми кор бо дастгоҳҳои барқӣ; - қоидаҳои ҷудокунӣ ва коркарди пасмондаҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсали)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ	ТС 06–3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ҳал ва батанзимории муноқишаҳоро, ки метавонад дар ҳолатҳои рӯзмарраи қорӣ рух диҳад, тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҷойи қор.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03–1/01 Қор қардан дар даста ва бо мизочон/фармоишгарон.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроиши (МИ) ВС
1. Муайян намудани ҳолатҳои муноқишавӣ	1.1. Муайян намудани эҳтимоли ҳолатҳои рухдиҳии муноқиша ва андешидани чораҳои пешгирии он. 1.2. Муайян намудани ҳолатҳо, ки дар он метавонад ба беҳатарии шахсии мизочон, ҳамкорон ва ба роҳ мондани ёрии мувофиқ таҳдид кунад.
2. Ҳал намудани ҳолатҳои муноқишавӣ	2.1. Ба уҳда гирифтани масъулияти ҳалли муноқиша дар доираи вақолатҳои ҳеш. 2.2. Эҳтиёткорона идора қардани ҳолати муноқишавӣ ва андешидани чораҳо ҷиҳати бартараф қардани онҳо. 2.3. Истифода намудани малақаҳои самараноки иртибот барои батанзимории муноқиша. 2.4. Пешниҳод намудани вариантҳои эҳтимолии ҳалли муноқиша. 2.5. Истифода намудани усулҳои маъкули батанзимории муноқишаҳо барои идоракунии ҳолати муноқишавӣ ва қабули қарори дуруст.
3. Арзёбӣ намудани ҳолатҳои муноқишавӣ	3.1. Тартиб даровардани ҳуҷҷат оид ба батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор. 3.2. Муайян намудани сабабҳои эҳтимолии муноқишаҳо ва пешниҳоди дастур барои беҳтар қардани вазъият дар ҷойи қорӣ.

Малақаҳои талабшаванда:	- муайян намудани тафсилот ва сабабҳои муноқиша бо роҳи мушоҳида, пурсуҷӯ ва фаъолони гӯш додан; - пайдо намудани ҳалли мушкилиҳои ошқоршуда; - ҳал намудани масъалаҳое, ки сабаби муноқиша мегарданд; - додани тавсияҳо ҷиҳати бартараф қардани муноқишаҳо; - истифода намудани малақаҳои муносиби муошират; - амал қардан тибқи тартиби баррасии шикоятҳо; - шинос шудан бо ҳуҷҷатҳо ва дастурҳо оид ба батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор.
Донишҳои талабшаванда:	- назарияи муноқиша: намуд ва нишонаҳои муноқиша, сабабҳои рухдиҳии онҳо ва ғ.; - равандҳои гурӯҳӣ ва нақшҳое, ки одамон дар муноқиша мебозанд; - равандҳои гурӯҳӣ ва нақшҳое, ки одамон дар муноқиша мебозанд; - сохти ташкилӣ, маданият ва принципҳои рафтор дар ҷойи қорӣ;

	- усулҳои маъкули батанзимории муноқишаҳо; - талаботи меъёрӣ, истеҳсоли ва қонунгузории мувофиқ, марбут ба ҳалли баҳсу мунозира; - қоидаҳо ва тартиби батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор; - қоидаҳои одоби муоширати касбӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - покизақор; - ташаббусқор; - ташкилотчӣ; - меҳнатдӯст; - бовичдон; - адолатхоҳ; - мутмаин.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷроиш	Мушотидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳатӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян намудани ҳолатҳои муноқишавӣ											
Муайян намудани эҳтимоли ҳолатҳои рухдиҳии муноқиша ва андешидани чораҳои пешгирии он									✓		
Муайян намудани ҳолатҳо, ки дар он метавонад ба беҳатарии шахсии мизоҷон, ҳамкорон ва ба роҳ мондани ёрии мувофиқ таҳдид кунад									✓		
Элементи 2: Ҳал намудани ҳолатҳои муноқишавӣ											
2.1. Ба уҳда гирифтани масъулияти ҳалли муноқиша дар доираи ваколатҳои хеш									✓		
2.2. Эҳтиёткорона идора									✓		

кардани ҳолати муноқишавӣ ва андешидани чораҳо чиҳати бартараф кардани онҳо											
2.3. Истифода намудани малакаҳои самараноки иртибот барои батанзимории муноқиша.									√		
2.4. Пешниҳод намудани вариантҳои эҳтимолии ҳалли муноқиша									√		
2.5. Истифода намудани усулҳои маъқули батанзимории муноқишаҳо барои идоракунии ҳолати муноқишавӣ ва қабули қарори дуруст									√		
Элементи 3: Арзёбӣ намудани ҳолатҳои муноқишавӣ											
3.1. Тартиб даровардани ҳуҷҷат оид ба батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор									√		
3.2. Муайян намудани сабабҳои эҳтимолии муноқишаҳо ва пешниҳоди дастур барои беҳтар кардани вазъият дар ҷойи корӣ									√		

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ба “ ҳолатҳои руҳдихӣ муноқиша ” марбут аст:	- шикояти мизочон/фармоишгарон; - беэҳтиромӣ нисбат ба ҳамкорон/ мизочон; - мушкилот ё сифати пасти маҳсулот; - андармонӣ ё иштибоҳ дар таъмини мол; - нофаҳмӣ ё монетаҳои иртиботӣ.
Ҳолатҳое, ки дар он метавонад ба беҳатарии шахсии мизоч ва ҳамкорон таҳдид намояд:	- шарикони таҳти таъсири маводи наъшаовар ва машрубот; - ашхоси изҳоркунандаи зуроварӣ ё таҳдиди хатар; - ашхоси мусаллаҳ ё беяроқ; - ҳолате, ки одам дигар шахсро меранҷонад; - шариконе, ки риояи оромиро инкор мекунанд.
Ба малакаҳои самараноки иртибот марбут аст:	- бодикқат гӯшдихӣ; - методикаи пурсупоси боназокат; - савол додан, аниқ кардани нофаҳмиҳо барои қабули иттилоот ва дарки фаҳмиши мувофиқ; - дигар хел баён ё такрор кардани саволҳо, хоҳиш ва аризаҳо барои мутмаин шудан, дуруст фаҳмидан;

	- боваринокӣ; - иртиботи ғайришифохӣ; - қобилияти возеҳ гуфтан барои фаҳмида шудан.
Ба усули батанзимории муноқишаҳо марбут аст:	- ҳалли мушкилот; - бурдани музокирот; - истифодаи малақаҳои муносиби муошират.
Сабабҳои эҳтимолии бавучудоии муноқишаҳо:	- муоширати дурушт; - набудани иттилоот; - нофаҳмиҳои фарҳангӣ; - набудани ҳамдардӣ; - шикоятҳо; - мушкилот ва вазнинӣ дар ҷойи корӣ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Такмил додани таҳассуси касбӣ	ТС 07–3/01
Воҳиди салоҳиятҳои мазкур натиҷаи малақаҳо, дониш ва муносибатҳои заруриро ҷиҳати рушди тафаккури таҳлилӣ ва эҷодӣ, тақмили таҳассуси касбӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - зарурияти тақмили ихтисоси касбӣ барои азхудкунии технологияҳои инноватсионӣ ва таҷҳизоти муосир.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): -ТС 05-2/01Истифода намудани технологияи иттилоотӣ-компютерӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС
1. Инкишоф додани малақаҳои ҷӣ гуна саволгузорӣ намудан ва ба он посух додан, андеша ва пайдо кардани ғояҳои нав	1.1. Инкишоф додани малақаҳои савол додан аз ҳар нуқтаи назар. 1.2. Муайян намудани саволҳои асосӣ/мушкилот бо воситаи манбаи иттилоот ва ғояҳо. 1.3. Савол додан ва зерӣ шубҳа гузоштани посухҳои якҷолаба. 1.4. Пайдо кардани алоқамандии ашё ва падидаҳое, ки аз ибтидо ба ҳам иртибот надоранд. 1.5. Маҳорати бовар ва маъқул қунонидани ғояҳои шахсӣ ва нуқтаи назар.
2. Дарёфт намудани роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошташуда ва эҷоди ғояҳои нав	2.1. Мушоҳида, таҳлил, пурсуҷӯ, ошкорсозии фарзия, ки дар асоси ғояҳо ҷой гирифтаанд. 2.2. Истифода намудани манбаи мухталифи иттилоот барои посухҳо, зуд ҷудо намудан ва аз худ кардани маълумоти зарурӣ аз ҳаҷми иттилоот. 2.3. Бошуурона ба шакли нав табдил додани иттилоот ва пайдо намудани самтҳои (векторҳои) нави истифодабарӣ. 2.4. Бурдани баҳсу мунозираи асоснок бе дуршавӣ аз мавзӯи баррасишаванда. 2.5. Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикаи фикри андеша намудан. 2.6. Ҳал намудани масъалаҳои гузошта бо усули эвристикӣ. 2.7. Дарёфт намудани ғояҳои нав бо роҳи санҷиш, гузаронидани тадқиқот, таҳлили камбудихо, омӯзиши

	вариантҳои зиёди гуногуни қабули қарорҳо.
3. Инкишоф додани малакаҳои тафаккури эҷодӣ	3.1. Омӯхтан ва истифодаи усулҳои тафаккури эҷодӣ барои ғояҳои нав ва ноилшавӣ бо мақсадҳо. 3.2. Муайян намудани масдудкунанда (блокатор)-ҳои тафаккури эҷодӣ. 3.3. Пайдо кардани имкони корбарӣ ва озмоишдихӣ, бо истифодабарии тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаёти дар ҷойҳои шинос ва ношинос. 3.4. Муошират кардан бо дигарон, гӯш додан ба андешаҳои дигарон оид ба чигуна ғояҳои нав ва тафаккури эҷодиро дастгирӣ ва инкишоф додан, беҳтар кардани тафаккури эҷодӣ.
4. Инкишоф додани таҳассуси касбӣ	4.1. Омӯхтани технологияҳои нав. 4.2. Омода будан ба тағйирёбии муносибатҳои бозоргонӣ. 4.3. Омӯхтани тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- инкишоф додани малакаҳои муошират, дар рафти муошират ошкор кардани фикру ғояҳои нав; - муайянсозии саволи асосӣ ва моҳияти мушкилот; - маҳорати саволгузорӣ аз нуқтаҳои мухталиф; - истифода бурдани намудҳои мухталифи тафаккури эҷодӣ; - омӯхтан ва таҳлили доираи васеи иттилоот; - таҳлили моҳияти мавзӯ; - боадабона ва возеҳ нуқтаи назари хешро баён кардан; - омӯзиш ва худбаамалбарории ошкорсозӣ ва бартараф кардани норасоиҳо дар вазъияти муҳити ношинос; - мунтазам такмил додани сифати салоҳиятнокии худ дар муносибати бозоргонӣ; - истифода бурдани ҳам тафаккури эҷодӣ ва ҳам таҳлилӣ; - мунтазам ба пешрафти тамоюлот дар соҳа ва касб тавачҷух кардан; - мутобиқ будан ба муҳити ивазшаванда; - такмил додани сифати донишҳои худ; - беҳтар кардани на танҳо фаъолияти касбӣ, аз ҷумла муносибати шахсӣ; - самаранок кор кардан; - муайян намудани технологияи нав дар самти фаъолият; - кор кардан дар даста ва бо ҳамкорон.
Донишҳои талабшаванда:	- усулҳои тафаккури эҷодӣ ва истифодабарии онҳо; - муайянсозии масдудкунандаҳои (блокатор) тафаккури эҷодӣ; - таъсири тафаккури эҷодӣ ва таҳлилӣ ба одамон, ташкилот, ҷамъият; - усулҳои таровиш (филтрация) барои коркарди иттилооти гуногун; - тарзҳои васеъкунӣ ва рушди малакаҳои инфиродии тафаккури эҷодӣ; - тарзҳои васеъкунӣ ва пурра намудани дониш ва маҳорати хеш; - усулҳои амаликунии ғояҳои нав; - роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошташудаи роҳбарияти

	корхона/ташкilot; - муносибатҳои инноватсионӣ ба омӯзиш ва тарзи тафаккур; - технологияи инноватсионӣ дар истеҳсолот; - тафаккури эҷодӣ дар вазъияти қорӣ ва ҳаёти дар ҷойҳои шинос ва ношинос; - технологияи инноватсионӣ ва истифодаи он дар истеҳсолот; - роҳҳои такмил додани таҳассуси касбӣ.
Муносибати талабшаванда ба қор:	Чунин бояд буд: - мушоҳидақор; - суботқор; - бодикқат; - боирода.

Дастур оид ба ҷамъовариҳои далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷроиш	Мушоҳидаи бевоситаи раванди қор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳочавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Ҷамъовариҳои ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Муҳоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоидиҳӣ тарафи сеюм
Элементи 1: Инкишоф додани малақаҳои ҷӣ гуна саволгузорӣ намудан ва ба он посух додан, андеша ва пайдо қардани ғояҳои нав											
1.1. Инкишоф додани малақаҳои савол додан аз ҳар нуқтаи назар											✓
1.2. Муайян намудани саволҳои асосӣ/мушкилот бо вуситаи манбаи иттилоот ва ғояҳо											✓
1.3. Савол додан ва зерӣ шубҳа гузоштани посухҳои якқолаба											✓
1.4. Пайдо қардани алоқамандии ашӯ ва падидаҳое, ки аз ибтидо ба ҳам иртибот надоранд											✓
1.5. Маҳорати бовар ва маъқул қунонидани ғояҳои шахсӣ ва нуқтаи назар											✓

Элементи 2: Дарёфт намудани роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошташуда ва эҷоди ғояҳои нав											
2.1. Мушоҳида, таҳлил, пурсучӯ, ошкорсозии фарзия, ки дар асоси ғояҳо ҷой гирифтаанд											√
2.2. Истифода намудани манбаи мухталифи иттилоот барои посухҳо, зуд ҷудо намудан ва аз худ кардани маълумоти зарурӣ аз ҳаҷми иттилоот											√
2.3. Бошӯруна ба шакли нав табдил додани иттилоот ва пайдо намудани самтҳои (векторҳои) нави истифодабарӣ											√
2.4. Бурдани баҳсу мунозираи асоснок бе дуршавӣ аз мавзӯи баррасишаванда											√
2.5. Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикаи фикру андеша намудан											√
2.6. Ҳал намудани масъалаҳои гузошта бо усули эвристикӣ											√
2.7. Дарёфт намудани ғояҳои нав бо роҳи санҷиш, гузаронидани тадқиқот, таҳлили камбудихо, омӯзиши вариантҳои зиёди гуногуни қабули қарорҳо											√
Элементи 3: Инкишоф додани малакаҳои тафаккури эҷодӣ											
3.1. Омӯхтан ва истифодаи усулҳои тафаккури эҷодӣ барои ғояҳои нав ва ноилшавӣ бо мақсадҳо											√
3.2. Муайян намудани масдудкунанда (блокатор)-ҳои тафаккури эҷодӣ											√

3.3. Пайдо кардани имкони корбарӣ ва озмоишдиҳӣ, бо истифодабарии тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаётӣ дар ҷойҳои шинос ва ношинос											√
3.4. Муошират кардан бо дигарон, гӯш додан ба андешаҳои дигарон оид ба ҷиғуна ғояҳои нава ва тафаккури эҷодиро дастгирӣ ва инкишоф додан, беҳтар кардани тафаккури эҷодӣ											√
Элементи 4: Инкишоф додани таҳассуси касбӣ											
4.1. Омӯхтани технологияҳои нава											√
4.2. Омода будан ба тағйирёбии муносибатҳои бозоргонӣ											√
4.3. Омӯхтани тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ											√

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Саволҳо метавонанд бошанд:	- Оё кадом ҳудудҳое вучуд доранд, ки онро бояд ба назар гирифт? - Оё ғояи нава вучуд дорад, ки метавонад ба ин ҳолат орад? - Чӣ тавр ман метавонистам ин масъаларо ҳал кунам? - Оё дигар тарзи иҷрои он вучуд дорад? - Дигарон дар ин ҳолат чӣ тарз кӯшиш мекунанд? - Барои ман чӣ лозим аст, то ки онро беҳтар анҷом диҳам? - Ба ман кадом иттилооти иловагӣ зарур аст? - Ба ман чӣ намерасад? Боз чӣ тақозо карда мешавад? - Бо кӣ онро баррасӣ кунам? - Барои чӣ чунин руҳ дода истодааст?
Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикаи фикри андеша намудан – ифода мекунанд:	- тафаккури индуктивӣ- вақте ки дар асоси як ё якчанд далелҳои хусусӣ ва мушоҳида ҷамъбаст мекунем, қоидаҳои умумӣ мебарорем; - тафаккури дедуктивӣ – усули тафаккур, ки натиҷаи он ҳулосаи мантиқӣ буда, дар он ҳулосаи ҷузъӣ аз умумӣ бароварда мешавад; - тафаккури диалектикӣ - кӯшиши якҷояшавии ақидаҳо/ мушоҳидаҳои ба ҳам муқобил ё ихтилофиро тавсиф менамояд.
Усули эвристикӣ –ин:	- эҳтимоли нисбатан беҳтари стратегия ва тактикаи

	фаъолияти инсон - ҳалқунандаи масъалаҳои эҷодӣ, яъне дар раванди ҳал намудани масъалаҳои муайян чӣ кор кунад ва дар ин сурат чӣ тавр амал кардан зарур аст.
Ба <i>усули тафаккури эҷодӣ</i> -марбутанд:	- ҳучуми зеҳнӣ; - пайдарҳамии амал; - ёрии шабакаи иҷтимоӣ; - ҳаматарафа тасаввур ва андешаронӣ кардан; - бозихҳои зеҳнӣ; - инъикоси мутобиқатӣ; - истифодаи маҷоз ва қиёс (аналог)-ҳо; - доираи назар; - визуаликунонӣ.
<i>Масдудкунанда-ҳои тафаккури эҷодӣ</i> мешаванд:	- фарҳангӣ; - эҳсосотӣ; - зеҳнӣ; - атрофиён; - оила; - ғоя ва тасаввуроти мо он аст, ки мо чӣ гуна бояд рафтор намоем; - фишороварии ҳамсолон; - пешгирии таваккал; - андешаи «Дар ин ҷо чӣ гуна онро кардан қабул аст?»
Мафҳуми <i>технологияи нав</i> – ин:	- тағйирёбии технологияи истеҳсолоти таҷҳизот, яъне пешрафти техникии истифодаи технологияи иттилоотӣ, мавод ва ашёи нави таъминкунандаи сатҳи баланди маҳсулоти истеҳсолшаванда, дигаргуншавии муносибати корманд ба кори худ.
<i>Муносибатҳои бозоргонӣ</i> – ин:	- муносибатҳои ташаққулёфтаи иқтисодии байни истеҳсолкунанда, савдогар, харидор, истифодабарандагони мол ва хизматрасонӣ, мақомоти идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ оид ба мубодила, тақсимои мол ва хизматрасонӣ, ҳавасмандӣ ба рушди рақобат.
<i>Тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ</i> – ин:	- муносибати навгонии на танҳо тағйирдиҳандаи симои тафаккури шахсӣ, балки муносибат ба таълим, ба ҳар гуна кор дар ҷомеа, қобилияти фавран арзёбии ҳолат дар ҳар гуна муҳит, интихоби варианти беҳтарини амалкунӣ дар асоси таҷрибаи донишҳои нав мебошад.

Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Муошират кардан бо забони хоричӣ дар сатҳи миёна	ЕВ 02-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди муоширати шифоҳӣ ва хаттиро ҳангоми иҷрои корҳо тавсиф менамояд. Ҳангоми муошират бо мизоҷон/фармоишгарон одоби муошират риоя карда мешавад.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама минтақаҳои қорӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муошират кардан бо ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон	1.1. Истифодаи изҳори хушмуомилагии мувофиқ ҳангоми муошират бо ҳамкорон. 1.2. Пешниҳоди иттилооти заминавӣ, воқеӣ, шарҳи мушкilot, сабабҳои он ва маъзаратҳои ҳангоми зарурат. 1.3. Истифода бурдани ибораҳои одӣ ҳангоми гуфтугӯ бо ҳамкорон. 1.4. Пешниҳоди тавсияҳо, дастурҳои одӣ дар қойи кор оид ба масъалаҳои ҷорӣ.
2. <i>Муошират</i> кардан бо ҳамкорон <i>барои иҷрои корҳои рӯзмарра</i> дар қойи кор	2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳо, хитобҳо барои нигоҳдории муошират. 2.2. Истифодаи истинод (ссылки), эзоҳот, маводи мушаххас ва усулҳои дидорӣ (визуалӣ) барои нигоҳдории муошират. 2.3. Номбар кардани номгӯи асбоб ва таҷҳизот.
3. Маслиҳат ва дастурдиҳӣ ба ҳамкорон ва зертобеон	3.1. Таъмини <i>иттилоот ва дастурдиҳии</i> возеҳ, мухтасар ва пайдарҳам. 3.2. Нигоҳ доштани муошират бо истифодаи ибора ва саволҳои мантиқан алоқаманд. 3.3. Фаҳмидан ва фаҳмондани аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишораткунанда ба ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон.

Малакаҳои талабшаванда:	- малакаҳои робитавӣ ва байнишахсӣ барои таъмини муносибати мусбат ва хушмуомилагӣ бо ҳамкорон; - муошират кардан шифоҳӣ ва хаттӣ дар мавзӯи касбӣ ва рӯзмарра; - тарҷумаи матнҳои самти касбидошта (бо истифодаи луғат); - мунтазам мукамал додани захираи луғавӣ барои такмил додани нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ; - истифода бурдани калимаҳои асосӣ, ибора, пешниҳод, захираҳои луғавии барои интиқоли маълумот, вақт, қой, фосила, хоҳишмандӣ, дастурҳо барои қонунгардонидани талаботи умумии ҳамкорон; - риоя кардани ишора ва аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда.
Донишҳои талабшаванда:	- воҳидҳои лексикӣ самти касбидошта; - грамматика барои хондани тарҷумаи (бо луғат) матнҳои хориҷии самти касбидошта; - аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишорадиҳанда.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - боадаб; - ташаббускор; - меҳнатдӯст.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳатф ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бози нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи хонанда/худбаҳоидихӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Муошират кардан бо ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон											
1.1. Истифодаи изҳори хушмуомилагии мувофиқ ҳангоми муошират бо ҳамкорон				√							
1.2. Пешниҳоди иттилооти заминавӣ, воқеӣ, шарҳи мушкилот, сабабҳои он ва маъзаратҳои ҳангоми зарурат				√							
1.3. Истифодаи бурдани ибораҳои оддӣ ҳангоми гуфтугӯ бо ҳамкорон				√							
1.4. Пешниҳоди тавсияҳо, дастурҳои оддӣ дар ҷойи кор оид ба масъалаҳои ҷорӣ				√							
Элементи 2: <i>Муошират</i> кардан бо ҳамкорон <i>барои иҷрои корҳои рӯзмарра</i> дар ҷойи кор											
2.1. Фаҳмидан ва истифодаи бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳо, хитобҳо барои нигоҳдории муошират				√							
2.2. Истифодаи истинод (ссылки), эзоҳот, маводи мушаххас ва усулҳои дидорӣ (визуалӣ) барои нигоҳдории муошират				√							
2.3. Номбар кардани номгӯи асбоб ва таҷҳизот				√							
Элементи 3: Маслиҳат ва дастурдихӣ ба ҳамкорон ва зертобеон											
3.1. Таъмини <i>иттилоот ва дастурдихӣ</i> возеҳ, мухтасар ва пайдарҳам				√							
3.2. Нигоҳ доштани муошират бо истифодаи ибора ва саволҳои				√							

мантиқан алоқаманд											
3.3. Фаҳмидан ва фаҳмондани аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишораткунанда ба ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон				√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Муошират барои иҷрои корҳои рӯзмарра:	- гуфтугӯ бо телефон; - қабули иттилоот; - мукотиба; - пешниҳоди иттилооти оддӣ ҷиҳати иҷрои кор; - посух додан ба саволҳои одии ба кор алоқаманд.
Иттилоот:	- нақшаҳо, аломатҳо, диаграммаҳо, намудҳои таҷҳизот; - аломатҳои иттилоотӣ барои расонидани ёрӣ; - брошураҳо бо забони муайян навишташуда; - лавҳаҳои байналхалқӣ, овезаҳо.
Дастурамалҳо:	- дастурамали вазифавӣ бо забони хориҷӣ; - дастурамал оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - дастурамал оид ба истифодабарии таҷҳизот ва асбобҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Гузaronидани чорабиниҳои техникӣ ва ташкилӣ	EI 3131-08-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гузaronидани чорабиниҳои техникӣ ва ташкилиро ҳангоми омодагӣ ва иҷрои корҳо дар иншооти нерӯгоҳҳои барқии обӣ о тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама минтақаҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Гузaronидани чорабиниҳои техникӣ	1.1. Қатъ кардани чараёни барқ пеш аз иҷрои корҳо. 1.2. Овезон кардани овеза, аломатҳои огоҳкунанда. 1.3. Санҷиши набудани чараёни барқ, заминваслаи таҷҳизот ва масдудкунии (ограждение) ҷой ё қитъаи корӣ.
2. Гузaronидани чорабиниҳои ташкилӣ	2.1. Гирифтани корхат-рухсат (наряд-допуск), фармоиш ё номгӯии корҳо бо тартиби истифодабарии кори иҷрошаванда. 2.2. Назорати раванди корҳо, гузариш ба дигар ҷойи (қитъаи) корӣ, танаффус дар кор.

Малақаҳои талабшаванда:	- омода кардани ҷой ва қитъаҳои корӣ; - овезон ва насб кардани овезаҳо, аломатҳои огоҳикунанда; - таворабандӣ кардани қитъаи корӣ; - санҷидани ҷузъҳои барқгузарон ва заминваслаҳои таҷҳизоти барқӣ;
-------------------------	---

	- назорат кардани раванди иҷрои корх; - ташкил ва назорат кардани гузариши кормандон ба дигар ҷой/қитъаи корӣ ва ғ-ра. - риоя кардани ишора ва аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда.
Донишҳои талабшаванда:	- тартиби гуронидани чорабиниҳои техникӣ ва ташкилӣ дар иншооти гидротехникӣ; - аломат/ишора, овезаҳои огоҳикунанда ва ишоракунанда дар иншоот ва аҳамияти онҳо; - ҷузъҳои барқгузарон ва заминваслаҳои таҷҳизоти барқӣ; - тартиби гузариши кормандон ба дигар ҷой/қитъаи корӣ; - ҷадвали корӣ ва ташкили танаффусҳои кормандон;
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бомаъсулият; - ташаббускор; - меҳнатдӯст.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯйи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи ҳонанда/худбаҳоидиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Гузаронидани чорабиниҳои техникӣ											
1.1. Қатъ кардани ҷараёни барқ пеш аз иҷрои корҳо.				√							
1.2. Овезон кардани овеза, аломатҳои огоҳкунанда.				√							
1.3. Санҷиши набудани ҷараёни барқ, заминваслаи таҷҳизот ва масдудкунии (ограждение) ҷой ё қитъаи корӣ.				√							
Элементи 2: Гузаронидани чорабиниҳои ташкилӣ											
2.1. Гирифтани супоришнома, фармон ё номгӯии корҳо бо тартиби истифодабарии кори иҷрошаванда.				√							
2.2. Назорати раванди корҳо, гузариш ба дигар ҷойи (қитъаи) корӣ, танаффус дар кор.				√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Корхат-рухсат ин:	- дар бланки махсус супориш оид ба иҷрои бехатари корҳо тартиб дода мешавад. Дар он иттилоот оид ба ҷойи иҷрои корҳо, вақти оғоз ва анҷоми кор, шарт ва чораҳои иҷрои бехатари он, ҳамчунин ҳайати бригада, рӯйхати кормандоне, ки барои иҷрои бехатари корҳо масъуланд, дарҷ мегардад. Ба корҳои хатарнокиаш баланд корҳое дохил мешаванд, ба мисли: - кор дар баландӣ, таъмир ва истифодабарии таҷҳизоти барқии амалкунанда, кор бо мошин ва механизмҳои борбардор, дастгоҳҳои компрессорӣ ва вакуумӣ, бо зарфҳои зерӣ фишорбуда, интиқоли борҳои хатарнок, иҷрои корҳои боркунӣ-борфарорӣ, амалиёти кафшергарии газӣ барқӣ, моддаҳои тарканда, оташгиранда, корҳо дар чоҳбун, нақбҳои корҳои зеризаминӣ ва зериобӣ ва диг.
--------------------------	---

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Гузaronидани амалиёти алоҳидаи технологияи таъмири таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	EI 3131-09-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гузаронидани корҳои начандон мураккаби таъмири ва хизматрасонии техникии таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикиро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама минтақаи қорӣ иншооти нерӯгоҳҳои барқии обӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор қардан дар даста - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Омодагӣ ба иҷрои корҳои алоҳидаи технологӣ	1.1. Омода қардани ҷойи қорӣ, асбоб ва масолеҳи қорӣ. 1.2. Санҷидани қоршоямии асбоб ва таҷҳизоти қорӣ. 1.3. Насб қардани тавораҳои ҳимоявӣ. 1.4. Нишонагузории гузаргоҳҳо. 1.5. Санҷидани меъёри равшании ҷойи қорӣ.
2. Гузаронидани амалиёти алоҳидаи технологияи таъмири таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	2.1. Таъмир ва гузаронидани хатлӯлаҳо. 2.2. Таъмир ва ҷамъоварии пайвастиҳои раҳапечӣ (резьбовые) ва ҳалқапайванди (фланцевые)-и таҷҳизот. 2.3. Нишонагузорӣ ва тайёр қардани тағмон (прокладка)-ҳои гуногуншакл. 2.4. Таҷзия ва таъмири помпаи равшанкаши қимси турбинӣ 2.5. Тоза намудани зарфҳои поёнӣ ва болоии равшаннигоҳдорандаи қисми турбинӣ. 2.6. Тоза намудани лӯлаҳои равшангузар ва ҳавогузари дастгоҳи танзими суръат. 2.7. Тоза намудани полояҳои дастгоҳи танзими суръат ва милдон(подшипник)-ҳои турбинӣ 2.8. Тоза намудани лӯлаҳои низоми сардкунандаи милдон(подшипник)-ҳои турбинӣ

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат, қоидаҳои техникаи бехатарӣ, бехатарӣ аз сӯхтор, санитарияи истеҳсоли ва ҳифзи муҳити зист (экология); - интиҳоб намудани асбоб, таҷҳизот ва масолеҳи корӣ барои таъмир - истифода бурдани абзорҳои одии банду бастӣ борҳо; - ҳалқабании борҳо; - истифода бурдани маводи маълумотӣ оид ба доираи таъмири таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ ; - истифода бурдани воситаҳои муҳофизатӣ; - ошкор кардани вайрониҳо, нуқсонҳои таҷҳизоти вобасташуда ва бартараф кардани онҳо; - истифода бурдани овезаҳои огоҳкунанда, ишорақунанда, тавораҳои муҳофизатӣ ҳангоми иҷрои корҳо; - гузаронидани корҳои таъмирӣ, барқароркунии ҷузъу қисмҳои вайроншуда /нуқсондор; - таъмир ва гузаронидани хатлӯлаҳо; - таъмир ва ҷамъоварии пайвастиҳои раҳапечӣ (резьбовые) ва ҳалқапайванди (фланцевые)-и таҷҳизот; - барқарор кардани нимрухҳои парра (лопасть)-ҳои ҷарҳҳои кории гидротурбинҳо; - иҷро кардани корҳои нишонагузорӣ; - иҷро кардани корҳои одии челонгарӣ; - хондани нақшаҳои одии корӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат, қоидаҳои техникаи бехатарӣ, бехатарӣ аз сӯхтор, санитарияи истеҳсоли ва ҳифзи муҳити зист (экология); - принсипи кор, ҷойгиршавӣ, сохти таҷҳизоти гидротурбинии таъмиршаванда, воситаҳои борбардор; - пайдарпайии технологияи ҷудокунӣ ва ҷамъоварии таҷҳизоти гидротурбинӣ; - таъйинот ва амали байниҳамдигарии ҷузъиёт ва механизмҳои гидротурбинаи таъмиршаванда; - таъйинот ва сохти арматураи маҳкамшаванда ва муҳофизатӣ; - тартиби омодакунии ҷузъиёт ва лӯлаҳо барои кафшер; - сохт, нақшаҳои принсипиалӣ, ишораҳо ва нақшаҳои ҷойгиршавии хатлӯлаҳои технологӣ; - қоидаҳои насб/таҷзияи ҳавоза (леса)-ҳои инвентарӣ; - ҷойҳои ҳатарноки коргоҳ; - ҷоиш ва нишониш (допуски и посадки), квалитет ва параметрҳои шахшӯлии сатҳҳои таҷҳизот; - қоидаҳои ҳалқабандӣ, банду баст, интиқол ва анборкунонии борҳо - асосҳои маводшиносӣ, механика, гидравлика ва техникаи барқӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бомасъулият; - ташаббускор; - меҳнатдӯст.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушохидати бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳатти ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯйи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бози нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи хонанда/худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Омодагӣ ба иҷрои корҳои алоҳидаи технологӣ											
1.1. Омода кардани ҷойи корӣ, асбоб ва масолеҳи корӣ.	√			√							
1.2. Санҷидани коршоямӣ асбоб ва таҷҳизоти корӣ.	√			√							
1.3. Насб кардани тавораҳои ҷимоявӣ.	√			√							
1.4. Нишонагузори гузаргоҳҳо.	√			√							
1.5. Санҷидани меъёри равшаниӣ ҷойи корӣ.	√			√							
Элементи 2: Гузаронидани амалиёти алоҳидаи технологӣ таъмири таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ											
2.1. Таъмир ва гузаронидани хатлӯлаҳо.	√			√							
2.2. Таъмир ва чамъоварии пайвастиҳои раҳапечӣ (резьбовые) ва ҳалқапайванди (фланцевые)-и таҷҳизот.	√			√							
2.3. Нишонагузорӣ ва тайёр кардани тағмон (прокладка)-ҳои гуногуншакл.	√			√							
2.4. Таҷзия ва таъмири помпай равшанкаши қимси турбинӣ	√			√							
2.5. Тоза намудани зарфҳои поёнӣ ва болоии равшаннигоҳдорандаи қисми турбинӣ.	√			√							
2.6. Тоза намудани лӯлаҳои равшангузар ва ҳавогузари дастгоҳи танзими суръат.	√			√							
2.7. Тоза намудани поляҳои дастгоҳи танзими	√			√							

суръат ва милдон(подшипник)-ҳои турбинӣ											
2.8. Тоза намудани лӯлаҳои низоми сардкунандаи милдон(подшипник)-ҳои турбинӣ	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Тавораҳои ҳимоявӣ ин:	- созаи филизӣ буда, одамро аз афтидан аз баландӣ ё дигар ҳолатҳои хатарноки дар ҷойи корӣ баамаломата пешгирӣ мекунад. Мешаванд, тавораҳои пешгирикунанда ва ишоратӣ. Тавораҳои пешгирикунанда барои монеашии воридшавии эҳтимолии кормандон ба минтақаи хатарнок ва ишоратӣ ҷойи гузариши минтақаи хатарнокро ишора мекунад.
Таҷҳизоти гидротурбинӣ ин:	- мошини белақчадоре, ки энергияи кинетикӣ ва/ё энергияи потенциалии об ба кори меҳакии навард мубаддал мегардад. Фавраи об ба белақҳои дар гирди ротор мустақамшуда таъсир расонда, онҳоро ба ҳаракат мебарорад.
Таҷҳизоти гидромеханика ин:	- қисмати амалии муҳити яклухти механика буда, ҳаракати моеъ, шартҳои мувозинати он ва боҳамамалкунӣ бо ҷинсҳои саҳт, сатҳҳо ва монеаҳои, ки моеъҳо тар ва шуста мешаванд, меомӯзад.
Парра (лопасть)-ҳои чархҳои кории гидротурбинҳо.	- дар муқоиса бо белақҳои турбинаҳои бӯғӣ ва газӣ, белақҳои гидротурбинӣ дар муҳити суръати паст, вале фишори баланд кор мекунад. Белақҳои гидротурбина метавонанд, амудӣ дар меҳвари он ё зери кунҷ ҷойгир шаванд. Намуди охири он турбинаи уреб (диагональ) ном гирифтааст. Дар турбинаи гардишӣ-белақдор селайи об қадқади меҳвари турбина ҳаракат мекунад. Меҳвари турбина уфуқӣ ва ҳам амудӣ ҷой мегиранд. Ҳангоми ҷойгиршавии меҳвар селии об пеш аз ба камераи турбина ворид шудан, дар камераи морпеч тоб меҳӯрад ва бо ёрии шорояк (обтекатель) рост мешорад. Ин барои баробармезёр додани об ба белақҳои турбина зарур аст, яъне барои паст кардани ҳӯрдашавии онҳо.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Гузаронидани амалиёти мураккаби миёна барои таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	EI 3131-10-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гузаронидани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии техникии мураккабии миёнаи таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикиро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама минтақаҳои кории иншооти нерӯгоҳҳои барқии обӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	

- ЕІ 3131-09-3/01 Гузаронидани амалиёти алоҳидаи технологии таъмири таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Гузаронидани корҳои омодагӣ барои таъмири таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикӣ	1.1. Гузаронидани чорабиниҳои техникӣ. 1.2. Чен кардани роғ (зазор)-ҳои милдон (подшипник)-и генератори болоӣ. 1.3. Чен кардани роғ (зазор)-ҳои милдон (подшипник)-и генератори поёӣ 1.4. Чен кардани роғ (зазор)-ҳои милдон (подшипник)-и турбинӣ 1.5. Чен кардани майлон (уклон)-ии навардҳо бо ёрии сатҳсанчи микрометрӣ ё аз рӯйи торҳо 1.6. Азназаргузаронии ҳолати кории дарвозаи дарғоти дросселии поёӣ. 1.7. Азназаргузаронии ҳолати кории дастгоҳи танзимаи суръат. 1.8. Азназаргузаронии дарвозаи дарғоти шандорӣ. 1.9. Азназаргузаронии белак (лопатки)-ҳои танзимаи суръат(белакҳои дастгоҳи ҳодӣ (направляющий аппарат)). 1.10. Азназаргузаронии лӯла ва шохҳои чаббанда (отсасывающая труба и патрубка). 1.11. Азназаргузаронии қисмати дохилии баданаи камераи морпеч(спиральный).
2. Гузаронидани корҳои оид ба таъмири таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикии миёнаи мураккаб	2.1. Таъмири дарвозаҳои дарғоти дросселли қисмати поёӣ. 2.2. Таъмири дарвозаҳои дарғоти шандории поёӣ (НБФ) (сипари шандорӣ).. 2.3. Таъмири дастгоҳи танзимаи суръат. 2.4. Гузаронидани корҳои кафшергарӣ (дар ҳамкорӣ бо кафшергар) дар белак (лопатки)-ҳои танзимаи суръат (белакҳои дастгоҳи ҳодӣ (направляющий аппарат) ва баробар кардани роғҳои онҳо. 2.5. Дар ҳамкорӣ бо кафшергар гузаронидани корҳои кафшергарӣ дар қисмати дохилии баданаи камераи морпеч (спиральный). 2.6. Иваз намудани резин ва паранитҳои чафсандаи лӯлаҳои чаббанда. 2.7. Танзим кардани роғҳои милдон (подшипник)-ҳои болоӣ, поёӣ ва турбинӣ
Малакаҳои талабшаванда:	- назорат кардани параметрҳои кори таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикӣ; - муайян кардани вайронҳо, нуқсонҳои таҷҳизот ва тарзҳои бартараф кардани онҳо; - муайян кардани захираҳои зарурӣ барои иҷрои корҳои таъмирӣ - иҷро кардани корҳои одии челонгарӣ; - хондани нақша ва тарҳҳои мураккаби корӣ; - пур кардани ҳуҷҷатҳои техникӣ; - санҷидани короямии воситаҳои борбардор, ченкунӣ барои таъмир зарур; - интиҳоб кардан ва истифода бурдани воситаҳои ҳалқабандӣ

	ва банду баст барои интиқол додани ҷузъҳои таҷҳизот - истифода бурдани воситаҳои муҳофизатии инфиродӣ; - ҷамъ кардани созаҳо (конструкция) ва ҷузъиёт аз рӯи тарҳ ва нақшаҳо; - назорат кардани параметрҳои таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикӣ; - танзим ва ҳаммарказонидани таҷҳизоти таъмиршуда; - овеzon ва насб кардани овезаҳо, аломатҳои огоҳикунанда; - таворабандӣ кардани қитъаи корӣ; - риоя кардани ишора ва аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат, қоидаҳои техникаи беҳатарӣ, беҳатарӣ аз сӯхтор, санитарияи истеҳсолӣ ва ҳифзи муҳити зист (экология); - принсипи кор, ҷойгиршавӣ, сохти ҷузъҳои асосӣ ва фаръии таҷҳизоти гидротурбинӣ таъмиршаванда, мошин ва механизм борбардор; - нақшаҳои хатлӯлаҳои таҷҳизоти гидротурбинӣ; - нуқсонҳои асосии таҷҳизот ва усулҳои бартараф кардани онҳо; - қоидаҳои баровардани таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикӣ ба таъмир; - қоидаҳои иҷрои беҳатари корҳо дар иншооти заризаминӣ, ҷоҳҳо, резервуарҳо ва хатлӯлаҳо; - хусусиятҳои созавии асбоб ва абзорҳои барои таъмири таҷҳизоти гидротурбинӣ истифодашаванда; - асосҳои механика, гидравлика, электротехника; - номгӯи чорабиниҳои техникӣ ва ташкилӣ, қоидаҳои таҳияи корхат-рухсат (наряд-допуск) барои иҷрои шароитҳои беҳатари корҳо; - шартҳои техникӣ таъмир, ҷамъоварӣ ва тайёр кардани ҷузъиёт ва элементҳои таҷҳизоти гидротурбинӣ мураккабии миёна
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бомасъулият; - ташаббускор; - меҳнатдӯст.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушохидати бевоситаи раванди кор	Баҳоидиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳатф ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мувоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи хонанда/худбаҳоидихӣ	Баҳоидиҳии тарафи сеюм
Элементи1: Гузаронидани корҳои омодагӣ барои таъмири таҷҳизоти гидротурбинӣ ва											

гидромеханикӣ											
1.1. Гузаронидани чорабиниҳои техникӣ.	√			√							
1.2. Чен кардани роғ (зазор)-ҳои милдон (подшипник)-и генератори болоӣ.	√			√							
1.3. Чен кардани роғ (зазор)-ҳои милдон (подшипник)-и генератори поёнии дросселӣ	√			√							
1.4. Чен кардани роғ (зазор)-ҳои милдони турбинӣ	√			√							
1.5. Чен кардани майлон (уклон)-ии навардҳо бо ёрии сатҳсанҷи микрометрӣ ё аз рӯйи торҳо	√			√							
1.6. Азназаргузаронии ҳолати кории дарвозаи дарғоти дросселии поёнӣ.	√			√							
1.7. Азназаргузаронии ҳолати кории дастгоҳи танзимаи суръат.	√			√							
1.8. Азназаргузаронии дарвозаи дарғоти шандорӣ.	√			√							
1.9. Азназаргузаронии белак (лопатки)-ҳои танзимаи суръат(белакҳои дастгоҳи ҳодӣ (направляющий аппарат).	√			√							
1.10. Азназаргузаронии лӯла ва шохҳои чаббанда (отсасывающая труба и патрубка).	√			√							
1.11. Азназаргузаронии қисмати дохилии баданаи камераи морпеч(спиральный).	√			√							
Элементи 2: Гузаронидани корҳо оид ба таъмири таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикии миёнаи мураккаб											
2.1. Таъмири дарвозаҳои дарғоти дросселли қисмати поёнӣ.	√			√							
2.2. Таъмири дарвозаҳои	√			√							

дарғоти шандории поёнӣ нерӯгоҳ (НБФ) (сипари шандорӣ).											
2.3. Таъмири дастгоҳи танзимаи суръат.	√			√							
2.4. Гузаронидани корҳои кафшергарӣ дар белак (лопатки)-ҳои танзимаи суръат(белакҳои дастгоҳи ҳодӣ (направляющий аппарат) ва баробар кардани роғҳои онҳо.	√			√							
2.5. Дар ҳамкорӣ бо кафшергар гузаронидани корҳои кафшергарӣ дар қисмати дохилии баданаи камераи морпеч(спиральный).	√			√							
2.6. Иваз намудани резин ва паранитҳои ҷафсандаи лӯлаҳои ҷаббанда.	√			√							
2.7. Танзим намудани роғҳои милдон (подшипник)-ҳои болоӣ, поёнӣ ва турбинӣ	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Дарвозаи дарғоти шандорӣ ин:	-дарвозаи маваққатӣ барои гузаронидани корҳои таъмирӣ ва садамавӣ дар канал насб карда мешавад.
Камераи морпечи гидротурбина	- таъмини баробармеъёри обро дар ҳама периметрҳои дастгоҳи равонакунанда, яъне мутаносибии речаи кори ҳама белак (лопатки)-ҳои равонакунда таъмин мекунад.
Дастгоҳи танзимаи суръат	- танзимаи гидротурбина, ҳамчунин, танзимаи суръати даврзании (РЧВ) гидротурбина – ин маҷмӯи дастгоҳҳое, ки тасбит (стабилизатсия)-и суръати дарзанӣ ва танзими иқтидори фаъоли гидрогенераторҳоро дар нерӯгоҳҳои барқии обӣ таъмин мекунад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Гузаронидани амалиёти мураккаби таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	ЕИ 3131-11-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гузаронидани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии техникаи мураккаби таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикиро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама минтақаи кории иншооти нерӯгоҳҳои барқии обӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	

- ЕИ 3131-10-3/01 Гузаронидани амалиёти мураккаби миёна барои таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Гузаронидани корҳои омодагӣ барои таъмири мураккаби таҷҳизоти гидротурбинӣ ва қисмати механикии гидрогенераторҳо	1.1. Омода намудани асбобу абзори корӣ. 1.2. Чен кардани муқовимати ойикнокии таҷҳизот. 1.3. Чен кардани майлон (уклон)-ии навардҳо бо ёрии сатҳсанҷи микрометрӣ ё аз рӯйи торҳо. 1.4. Маҳкам кардани дарвозаи дарғоти поёнӣ, болоӣ ва тезхоликунии ҳавзи фишорӣ (щит быстроспуска). 1.5. Холӣ намудани об аз лӯлаҳои обгузарон ва камераи морпеч. 1.6. Насб кардани дарвозаи дарғоти шандорӣ (сипари шандорӣ) ва холӣ кардани об аз қисми поёни лӯлаи чаббанда. 1.7. Холӣ кардани равшан дар зарфҳои милдонҳои турбинӣ ва пошна (пята). 1.8. Ошкор кардани нуқсонҳо, муайян кардани сабабҳо ва хӯрдашавии чузъҳои таҷҳизот ва арматураи онҳо
2. Гузаронидани корҳои мураккаби таъмири таҷҳизоти гидротурбинӣ ва қисмати гидромеханикӣ	2.1. Нишонагузорӣ, насб, баровардан ва ҷойивазкунии меҳварҳои васлӣ. 2.2. Ҳаммарказонидан (центровка)-и гидроагрегатҳо бо гардиши ротор дар 360 дараҷа. 2.3. Таъмир ва насб кардани белак (лопатки)-ҳои дастгоҳи роҳикунанда (направляющий) бо танзимкунии роғҳо (зазор). 2.4. Таъмир ва ҷамъоварӣ кардани ваннаи зерпошна (подпятник)-и қисмати генераторӣ. 2.5. Иҷро кардани корҳои таъмирии низоми дастгоҳи равшанфишор (МНУ) ва қисмати механикии генератор 2.6. Таҷзия ва таъмир намудани ҳалқа (кольцо)-и дастгоҳи танзими суръат. 2.7. Таҷзия ва таъмир намудани наварди лангарӣ (маятникӣ) 2.8. Таҷзия ва таъмири фишанг (рычаг) ва ҳалқа (серьга)-ҳои дастгоҳи танзими суръат. 2.9. Таҷзия ва таъмири кашак (тяга)-ҳои дастгоҳи танзими суръат. 2.10. Таҷзия ва таъмири качак (колена)-ҳои холикунандани сарпӯши турбинӣ. 2.11. Таҷзия ва таъмири низоми боздории гидроагрегат. 2.12. Таҷзия ва таъмири милдонҳои ҷафскунии сегменти. 2.13. Таҷзия ва таъмири рӯпӯш (рубашка)-и наварди турбинӣ
Малакаҳои талабшаванда:	- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат, қоидаҳои техникаи бехатарӣ, бехатарӣ аз сӯхтор, санитарияи истехсолӣ ва ҳифзи муҳити зист (экология); - интиҳоб намудани асбоб, таҷҳизот ва масолеҳи корӣ барои таъмир - истифода бурдани асбобҳои корӣ ва санҷишӣ-ченкунанда ҳангоми иҷрои хизматрасонии техникӣ ва таъмири гидроагрегатҳо; - иҷро кардани ҷойивазкунии уфукӣ ва амудии чузъиёт ва қисматҳои гидроагрегат ҳангоми ҷудокунии онҳо;

	- нишонагузорӣ, насб, баровардан ва ҷойивазкунии меҳварҳои васлӣ; - ошкор кардани нуқсонҳо, муайян кардани сабабҳо ва ҳӯрдашавии ҷузьҳои таҷҳизот ва арматураи онҳо; - гузаронидани корҳои таъмирӣ, ҷамъоварӣ, батанзимдарории ҷузьҳои мураккаби асосӣ ва фаръии гидротурбинӣ ва қисмати механикии гидрогенераторҳо ; - иҷро кардани корҳои таъмирии дақиқ ва мураккаби гидроагрегатҳо, инчунин низоми дастгоҳи равшанфишор ва қисмати механикии генераторҳо; - иҷро кардани ҳаммарказонии гидроагрегатҳо; - иҷро кардани корҳои одии челонгарӣ; - хондани нақша ва тарҳҳои кории мураккаб; - пур кардани ҳуҷҷатҳои техникӣ; - санҷидани короямии воситаҳои борбардор, ҷенкунӣ барои таъмир зарур; - интиҳоб кардан ва истифода бурдани воситаҳои ҳалқабандӣ ва банду баст барои интиқол додани ҷузьҳои таҷҳизот; - истифода бурдани воситаҳои муҳофизатии инфиродӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат, қоидаҳои техникаи бехатарӣ, бехатарӣ аз сӯхтор, санитарияи истеҳсолӣ ва ҳифзи муҳити зист (экология); - шартҳои техникий ба қисмҳо ҷудокунии ҷузьҳои мураккаби таҷҳизоти гидротурбинии коргоҳи мошинии нерӯгоҳҳои барқӣ; - меъёрҳои ҳӯрдашавии элемент ва ҷузьҳои гидроагрегат; - талабот ба пайвастиҳои ҳалқапайвандӣ, сатҳҳои ҷафскунанда дар арматура, механизмҳои корӣ нишондодашуда; - тарзҳои пешгирии ҳӯрдашавии пешазмуҳлати элемент ва ҷузьҳои гидроагрегат; - усулҳои ҷенкунӣ ва ислоҳи ҳаммарказкунии гидроагрегатҳои амудӣ; - нақшаҳои хатҳои обгузарон ва низоми равшанмоӣ, инчунин, танзими дастгоҳи хурди помпагӣ ва низоми танзимкунӣ; - сохт ва принсипи амали низоми равшанмоӣ; - талаботи техникӣ ба васли агрегатҳо ва ҷои (допуск)-и муқарраршуда; - қоидаи сохт ва истифодабарии бехатари зарфҳои зерӣ фишор коркунанда; - шартҳои техникий ба қисмҳо ҷудокунӣ, таъмир, ҷамъоварӣ, танзим, озмоиш, тайёркунии ҷузьҳои мураккаби таҷҳизоти гидротурбинии коргоҳҳои мошинии нерӯгоҳҳои барқии обӣ; - меъёрҳои ҳӯрдашавии элемент ва ҷузьҳои гидроагрегат; - талабот ба пайвастиҳои ҳалқапайвандӣ (фланцевые соединения)
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бомасъулият; - ташаббускор; - меҳнатдӯст.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯйи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи хонанда/худбаҳоидихӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Гузаронидани корҳои омодагӣ барои таъмири мураккаби таҷҳизоти гидротурбинӣ ва қисмати механикии гидрогенераторҳо											
1.1. Омода намудани асбобу абзори корӣ.	√			√							
1.2. Чен кардани муқовимати ойиқнокии таҷҳизот.	√			√							
1.3. Чен кардани майлон (уклон)-ии навардҳо бо ёрии <i>самтсанҷи микрометр</i> ё аз рӯйи торҳо.	√			√							
1.4. Маҳкам кардани дарвозаи дарғоти поёнӣ, болоӣ ва тезҳоликунии ҳавзи фишорӣ (щит быстроспуска).	√			√							
1.5. Холӣ намудани об аз лӯлаҳои обгузарон ва камераи морпеч.	√			√							
1.6. Насб кардани дарвозаи дарғоти шандорӣ (сипари шандорӣ) ва холӣ кардани об аз қисми поёни лӯлаи ҷаббанда.	√			√							
1.7. Холӣ кардани равшан дар зарфҳои милдонҳои турбинӣ ва пошна (пята).	√			√							
1.8. Ошкор кардани нуқсонҳо, муайян кардани сабабҳо ва ҳурдашавии ҷузъҳои таҷҳизот ва арматураи онҳо	√			√							
Элементи 2: Гузаронидани корҳои мураккаби таъмири таҷҳизоти гидротурбинӣ ва қисмати гидромеханикӣ											
2.1. Нишонагузорӣ, насб, баровардан ва	√			√							

ҷойивазкунии меҳварҳои васлӣ.											
2.2. Ҳаммарказонидан (центровка)-и гидроагрегатҳо бо гардиши ротор дар 360 дараҷа.	√			√							
2.3. Таъмир ва насб кардани белак (лопатки)- ҳои дастгоҳи роҳикунанда (направляющий) бо танзимкунии роғҳо (зазор).	√			√							
2.4. Таъмир ва ҷамъоварӣ кардани ваннаи зерпошна (подпятник)-и қисмати генераторӣ.	√			√							
2.5. Иҷро кардани корҳои таъмирии низоми дастгоҳи равғанфишор (МНУ) ва қисмати механикии генератор	√			√							
2.6. Таҷзия ва таъмир намудани ҳалқаи дастгоҳи танзими суръат.	√			√							
2.7. Таҷзия ва таъмир намудани наварди лангарӣ (маятникӣ)	√			√							
2.8. Таҷзия ва таъмири фишанг (рычаг) ва серъаҳои дастгоҳи танзими суръат.	√			√							
2.9. Таҷзия ва таъмири кашак (тяга)-ҳои дастгоҳи танзими суръат.	√			√							
2.10. Таҷзия ва таъмири каҷак (колена)-ҳои ҳоликунандаи сарпӯши турбинӣ.	√			√							
2.11. Таҷзия ва таъмири низоми боздории гидроагрегат.	√			√							
2.12. Таҷзия ва таъмири милдонҳои ҷафскунии сегменти.	√			√							
2.13. Таҷзия ва таъмири рӯпӯш (рубашка)-и наварди турбинӣ	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Таҷҳизоти гидротурбинӣ ин:	-мошини белакчадоре, ки қувваи кинетикӣ ва/ё потенциалии обро ба кори механикии навард мубаддал мегардад. Фавраи об ба белакҳои дар гирди ротор мустаҳкамшуда таъсир расонда, онҳоро ба ҳаракат медарорад.
Таҷҳизоти гидромеханика ин:	-қисмати амалии муҳити яклухти механика буда, ҳаракати моеъ, шартҳои мувозинатии он ва боҳамамалкунӣ бо чинсҳои саҳт, сатҳҳо ва монеаҳоеро, ки моеъҳо тар ва шуста мешаванд, меомӯзад.
Сатҳсанҷи микрометрӣ ин:	-асбобест, барои ченкунии ҳамиши сатҳҳои ҳамвор ва цилиндрий бобати дар ҳолати уфуқӣ нигоҳ доштани таҷҳизот ва чузъиёти машин, механизм ва дастгоҳҳои соҳаҳои машинсозӣ ва дастгоҳсозӣ
Низомии дастгоҳи равғанфишор (МНУ)	Барои зерӣ фишор ғизо додани равған ба низомии танзимкунии гидротурбинаҳо, низомии идоракунии дарвозаҳои дарғот (затвор) ва холикунии бесарборӣ, инчунин идоракунии помпа (насос)-ҳои обҷерикунанда таъйин шудаанд. Муҳити кории дастгоҳ равған ва ҳавои фишурда буда, энергияи он амали гидросистемаро таъмин мекунад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Гузaronидани амалиёти махсусан мураккаби таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	EI 3131-12-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гузаронидани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии техникаи махсусан мураккаби таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикиро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама минтақаи кории иншооти нерӯгоҳҳои барқии обӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ - EI 3131-11-3/01 Гузаронидани амалиёти мураккаби таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Гузаронидани корҳои омодагӣ барои таъмири махсусан мураккаби таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикӣ	1.1. Маҳкам кардани дарвозаи дарғоти поёнӣ, болоӣ ва тезхоликунии ҳавзи фишорӣ (щит быстроспуска). 1.2. Холӣ намудани об аз лӯлаҳои обгузарон ва камераи морпеч. 1.3. Насб кардани дарвозаи дарғоти шандорӣ (сипари шандорӣ) ва холӣ кардани об аз қисми поёни <i>лӯлаи ҷаббанда</i> (отсасывающая труба). 1.4. Холӣ кардани равған дар зарфҳои милдонҳои турбинӣ ва пошна (пята).

2. Гузаронидани таъмири махсусан мураккаби таҷҳизоти гидротурбинӣ	2.1. Таҷзия ва таъмири милдон (подшипник)-ҳои турбинӣ. 2.2. Таҷзия ва таъмири сарпӯши турбинӣ. 2.3. Таҷзия ва таъмири наварди турбинӣ. 2.4. Таҷзия ва таъмири чархи кории гидротурбина. 2.5. Таҷзия ва таъмири ҳалқа (кольцо)-и поёнӣ.
3. Гузаронидани таъмири махсусан мураккаби таҷҳизоти гидромеханикӣ	3.1. Таҷзия ва таъмири лӯлаҳои ҷаббанда. 3.2. Таҷзия ва таъмири дарвозаи дарғоти дросселии поёнӣ (нижний дроссельный затвор (НДЗ)). 3.3. Таҷзия ва таъмири компенсаторҳои лӯлаҳои обгузар. 3.4. Таҷзия ва таъмири клапанҳои ҳавоҳоликунандаи лӯлаҳои обгузар. 3.5. Таҷзия ва таъмири дарвозаи дарғоти дросселии болоӣ (верхний дроссельный затвор (ВДЗ)).
4. Гузаронидани хизматрасонии техникӣ таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикӣ	4.1. Ташкил ва тасҳеҳи ҷадвали дидабарой (обход)-и таҷҳизоти вобасташуда. 4.2. Таъмир намудани компрессорҳои зарфҳои зерӣ фишор. 4.3. Таъмири ғалақа (задвижка)-ҳои низоми сардкунандаи гидроагрегат. 4.4. Таъмир кардани помпа (насос)-и зарфи зерӣ фишор. 4.5. Таъмир кардани помпа (насос)-ҳои заҳбарор. 4.6. Таъмири ғалақа (задвижка)-ҳои камераҳои морпеч. 4.7. Назорати ҳавоногузарӣ, сатҳи ларзиши таҷҳизот. 4.8. Гузаронидани корҳои равшанмоли. 4.9. Таъмин намудани зарфҳои зерӣ фишор бо ҳаво.
Малақаҳои талабшаванда:	- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат, қоидаҳои техникаи бехатарӣ, бехатарӣ аз сӯхтор, санитарияи истеҳсолӣ ва ҳифзи муҳити зист (экология); - иҷро кардани корҳои махсусан мураккаб ва масъулиятноки таъмирӣ ва таҷдиди гидротурбинаҳо; - ислоҳ кардани ҳатти навард; - омода намудани гидроагрегатҳо ба озмоиши инфиродӣ; - банақшагирии муоинаи техникӣ таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикӣ; - гузаронидани муоинаҳои техникӣ таҷҳизоти вобасташуда; - ошкор кардани нуқсонҳои таҷҳизот ва ташкил кардани корҳо оид ба бартараф кардани онҳо; - бурдани ҳуҷҷатгузорию техникӣ;

Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат, қоидаҳои техникаи бехатарӣ, бехатарӣ аз сӯхтор, санитарияи истеҳсоли ва ҳифзи муҳити зист (экология); - тавсифоти асосии техникӣ, нақшаҳои кинематикӣ ва гидравликии таҷҳизоти асосӣ ва фаръии таъмиршаванда; - усул ва тарзҳои ба қисмҳо ҷудоқунӣ, таҷзияи таҷҳизоти таъмиршаванда; - нишондиҳандаҳои асосии техниकीи кори муътадили гидроагрегатҳо, намудҳои асосии вайроншавии онҳо; - тавсифоти техникӣ, хусусияти созавӣ, принцип ва речаҳои кори таҷҳизоти гидротурбинӣ, гидромеханикӣ, таҷҳизоти борбардорӣ, қоидаҳои истифодабарии онҳо; - нақшаҳои принципалии барқӣ ва технологияи таҷҳизоти қитъаи хизматрасоншаванда; - меъёр ва талабот ба ташкили раванди истеҳсолии таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти нерӯгоҳҳои барқии обӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бомасъулия; - ташаббускор; - меҳнатдӯст.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳафти ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯйи таҳқиқот /case study	Муҳоҷиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи хонанда/худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи1: Гузаронидани корҳои омодагӣ барои таъмири мураккабии баланди таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикӣ											
1.1. Маҳкам кардани дарвозаи дарғоти поёнӣ, болоӣ ва тезҳоликунии ҳавзи фишорӣ (щит быстроспуска).	√			√							
1.2. Холӣ намудани об аз лӯлаҳои обгузарон ва камераи морпеч.	√			√							
1.3. Насб кардани дарвозаи дарғоти шандорӣ (сипари шандорӣ) ва холӣ кардани об аз қисми поёни лӯлаи ҷаббанда.	√		√								
1.4. Холӣ кардани равшан	√			√							

дар зарфҳои милдонҳои турбинӣ ва пошна (пята).											
Элементи 2: Гузаронидани таъмири мураккабии баланди таҷҳизоти гидротурбинӣ											
2.1. Таҷзия ва таъмири милдон (подшипник)-ҳои турбинӣ.	√			√							
2.2. Таҷзия ва таъмири сарпӯши турбинӣ.	√			√							
2.3. Таҷзия ва таъмири наварди турбинӣ.	√			√							
2.4. Таҷзия ва таъмири чархи кории гидротурбина.	√			√							
2.5. Таҷзия ва таъмири ҳалқа (кольцо)-и поёнӣ.	√			√							
Элементи 3. Гузаронидани хизматрасонии техникии таҷҳизоти гидромеханикӣ											
3.1. Таҷзия ва таъмири лӯлаҳои ҷаббанда.	√			√							
3.2. Таҷзия ва таъмири дарвозаи дарғоти дросселии поёнӣ (нижний дроссельный затвор (НДЗ)).	√			√							
3.3. Таҷзия ва таъмири компенсаторҳои лӯлаҳои обгузар.	√			√							
3.4. Таҷзия ва таъмири клапанҳои ҳавохоликунандаи лӯлаҳои обгузар.	√			√							
3.5. Таҷзия ва таъмири дарвозаи дарғоти дросселии болоӣ (верхний дроссельный затвор (ВДЗ)).	√			√							
Элементи 4. Гузаронидани хизматрасонии техникии таҷҳизоти гидротурбинӣ ва гидромеханикӣ											
4.1. Ташил ва тасҳеҳи ҷадвали дидабарой (обход)-и таҷҳизоти вобасташуда.	√			√							
4.2. Таъмир намудани компрессорҳои зарфҳои зерӣ фишор.	√			√							
4.3. Таъмири ғалақа (задвижка)-ҳои низоми сардкунандаи гидроагрегат.	√			√							

4.4. Таъмир кардани насоси зарфи зери фишор.	√			√							
4.5. Таъмир кардани насосҳои захира.	√			√							
4.6. Таъмири ғалаҳои камераҳои морпеч.	√			√							
4.7. Назорати ҳавоногузарӣ, сатҳи ларзиши таҷҳизот.	√			√							
4.8. Гузаронидани корҳои рағбанмоӣ.	√			√							
4.9. Таъмин намудани зарфҳои зери фишор бо ҳаво.	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Лӯлаи ҷаббандии гидротурбина таъмин шудааст барои:	- гузаронидани об аз ҷархи кории турбина ба ҳавз (бьеф)-и поёнӣ бо талафи ками қувва; - истифодаи қисмати фишори геометрӣ, агар ҷархи кории турбина дар ҳавзи поёнӣ ҷойгир бошад; - табиӣ додани қувваи кинематикии селани оби аз ҷархи корӣ барои ба қувваи фишори об.
Дарвозаи дарғоти дросселӣ ин:	– дарвозаи гидротехникӣ – созаи ҳаракаткунанда то пурра ё қисман маҳкамкунӣ сӯроҳии обгузари иншооти гидротехникӣ буда, барои танзими сатҳ ва сарфи об дар шароитҳои гуногуни кори иншооти гидротехникӣ хизмат мекунад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иҷрои корҳои бақорандозӣ - танзимкунӣ	EI 3131-13-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур рағбанди гузаронидани санҷиш, танзимкунӣ, озмоиши таҷҳизоти насбшуда ё таъмиршударо, бо мақсади таъмин намудани параметр ва речаҳои кори муътадили таҷҳизот, ки дар лоиҳаи корҳои бақорандозӣ - танзимдарорӣ муқаррар шудааст, тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: дар ҳама қитъаҳои корӣ, баъди гузаронидани корҳои насбу васл ва таъмирӣ	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - ЕВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Иҷро кардани корҳои муқаддимаии бақорандозӣ - танзимдарорӣ	1.1. Гирифтани корхат-рухсат барои гузаронидани корҳои бақорандозӣ - танзимдарорӣ (пусконаладочные работы). 1.2. Шинос шудан бо лоиҳаи корҳои бақорандозӣ – танзимдарорӣ. 1.3. Омода кардани асбобҳои ҷенкунандаи барқӣ, таҷҳизот

	ва сомонолотии озмоишӣ. 1.4. Гузаронидани санҷиши муқаддимагии таҷҳизоти васлшуда, нақшаҳои пайваст ва заминвасла.
2. Гузарондани корҳои бақорандозӣ - танзимдарорӣ	2.1. Додани шиддати барқ ба дастгоҳи барқӣ. 2.2. Гузаронидани озмоиши инфиродии қисматҳои алоҳидаи дастгоҳ. 2.3. Танзим кардани параметрҳо, бузургҳои муҳофизат (уставки заштити) ва таъсифоти техникаи дастгоҳҳои барқтаъминкунанда ва барқтавлидкунанда. 2.4. Озмудани (апробация) нақшаҳои пайваст, сигнализатсия, заминвасла ва кори дастгоҳ дар ҳаракати ғайрикӯрӣ (бе сарборӣ). 2.5. Озмудани (апробация) дастгоҳҳои барқӣ зери сарбории ҳама гуна речаҳои кӯрӣ. 2.6. Тартиб додани санади гузаронидани корҳои бақорандозӣ -танзимдарорӣ. 2.7. Тартиб додани ҳисобот оид ба корҳои анҷомдодашуда.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ; - риоя кардани қоидаҳои санитарияи истеҳсолӣ, беҳдошти меҳнат, ҳифзи муҳити зист (экология); - истифода бурдани воситаҳои ғимоявӣ; - кор кардан бо ҳуҷҷатҳои техникаӣ ва дастурамали гузарондани санҷиш ва танзимдарорӣ; - омода ва муоина кардани асбоб, таҷҳизот ва лавозимоти озмоишӣ; - гузаронидани муоинаи санҷиши таҷҳизоти васлшуда, нақшаҳои пайваст ва заминвасла; - танзим кардани таҷҳизот; - озмоиш кардани бузургҳои муҳофизат (уставок заштити); - гузаронидани корҳои бақорандозӣ- танзимдарории системаи барқтаъминкунӣ; - ошкор ва бартараф кардани вайронҳои ҳангоми гузаронидани озмоиш бавучудода дар кори система; - корбарӣ бо ҳуҷҷатҳои кории мувофиқ; - дар санади қабули корҳои бақорандозӣ - танзимдарорӣ сабт кардани нишондиҳандаҳои асосӣ ва таъзеҳот/эзоҳот.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ; - қоидаҳои истифодабарии техникаи нерӯгоҳ ва шабакаҳои барқӣ; - талаботи санитарияи истеҳсолӣ, беҳдошти меҳнат ва ҳифзи муҳити зист (экология); - воситаҳои ғимоявӣ ва эҳтиётӣ барои иҷроиши корҳо; - таъинот ва усулҳои истифодабарии асбобҳои ченкунандаи барқӣ ва таҷҳизоти озмоишӣ; - намуд ва функцияҳои асбобҳои ченкунанда; - нақшаҳои пайвасти асбоб, таҷҳизот ва лавозимот; - сабабҳои вайронҳо ҳангоми бақордарории таҷҳизот ва усулҳои ошкор кардани онҳо;

	- усулҳои бартараф кардани вайрониҳо; - усулҳои танзим кардани таҷҳизот; - қоида ва шакли тартибдиҳии санади қабули корҳои бақорандозӣ – танзимдарорӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - эҳтиёткор; - бодикқат; - покизақор; - бомасъулият.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳатти ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигиранда/ худбаҳоидӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро кардани корҳои муқаддимаии бақорандозӣ – танзимдарорӣ											
1.1. Гирифтани қорхат-рухсат барои гузаронидани қорҳои бақорандозӣ-танзимдарорӣ (пусқоналадочные работы)				√							
1.2. Шинос шудан бо лоиҳаи қорҳои бақорандозӣ – танзимдарорӣ	√			√							
1.3. Омода кардани асбобҳои ҷенқунандаи барқӣ, таҷҳизот ва сомоноти озмоишӣ	√			√							
1.4. Гузаронидани санҷиши муқаддимаии таҷҳизоти васлшуда, нақшаҳои пайваст ва заминвасла	√			√							
Элементи 2: Гузарондани қорҳои бақорандозӣ – танзимдарорӣ											
2.1. Додани шиддати барқ ба дастгоҳи барқӣ	√			√							
2.2. Гузаронидани озмоиши инфиродии қисматҳои алоҳидаи дастгоҳ	√			√							

2.3. Танзим кардани параметрҳо, бузургиҳои муҳофизат (установка защиты) ва таъсироти техникии дастгоҳҳои барқтаъминкунанда ва барқтаълидкунанда	√			√							
2.4. Озмудани (апробация) нақшаҳои пайвасти, сигнализатсия, заминвасла, инчунин кори дастгоҳ дар ҳаракати ғайрикории (бе сарборӣ)	√			√							
2.5. Озмудани (апробация) дастгоҳи барқӣ зери сарбории ҳама гуна речаҳои корӣ	√			√							
2.6. Тартиб додани санади гузарониши корҳои бақорандозӣ – танзимдарорӣ	√			√							
2.7. Тартиб додани ҳисобот оид ба корҳои анҷомдодашуда	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Корҳои бақорандозӣ – танзимдарорӣ дар назар дорад:	- санҷиш, танзимкунӣ ва озмоиши таҷҳизот бо мақсади таъмини параметр ва речаҳои барқии дар лоиҳа муқарраргадида гузаронда мешавад. Баъд аз иҷрои ҳама корҳои насбу васл, таъмир ва хизматрасонии техникии асбоб ва таҷҳизоти таъминоти барқ, низоми равшанидихӣ, таҷҳизоти гадротурбинӣ ва гидромеханикии иншооти нерӯгоҳҳои барқии обӣ бояд қатъкунандаҳоро дар речаи <u>қатъ кардан</u> монда, ба марҳилаи охирин – корҳои бақорандозӣ-танзимдарорӣ оғоз намуд.
Бузургиҳои муҳофизат – ин:	- <i>бузургӣ</i> (бузургии бақордарорӣ) (установка срабатывания) - аҳамияти расидан ба ҳадди муқарраршудаи кадом як бузургӣ ё параметр, ки дар натиҷа бояд, бақордарории (срабатывание) таҷҳизот, нақшаҳо ва дигар амалҳои қаблан пешбинишуда рӯй диҳад.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ

Ҳифзи меҳнат

Ба кори мустақилонаи барқчӣ шахсоне иҷозат дода мешаванд, ки синнашон 18 сола ва аз он боло аст, аз муоинаи тиббӣ, дастурдиҳии муқаддимавӣ, омӯзиш ва таҷрибаҳосилкунӣ дар ҷойи кор, санҷиши дониши талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ гузаштаанд ва дорои таҳассуси мувофиқ мебошанд.

Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО вазифадор аст:

- ичро кардани он корхое, ки дар дастурамали корӣ мукаррар гаридаст;
- ичро кардани қоидаҳои дохилии тартиботи меҳнати корхона;
- истифода бурдани воситаҳои ҷимоявии инфиродӣ ва коллективӣ;
- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат;
- фавран хабардор кардани роҳбари бевосита ё болоӣ оид ба ҳама гуна ҳолатҳои хатарнок ба ҳаёт ва саломатии одамон таҳдидкунанда, оид ба ҳар як ҳодисаи нохуш, бад шудани вазъи саломатии худ, аз ҷумла зоҳир шудани аломатҳои шадиди бемории касбӣ;

- гузаштан аз омӯзиши усул ва тарзҳои беҳатари иҷрои корҳо ва расонидани ёрии аввалия ба зарардида дар истеҳсолот, дастурдиҳӣ оид ба ҳифзи меҳнат, санҷиши дониши қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ;

- гузаштан аз муоинаи тиббии ҳатмии даврӣ (дар чараёни фаъолияти меҳнатӣ), инчунин, муоинаи ғайринавбатии тиббӣ бо роҳхати корфармо дар ҳолатҳои пешбинишудаи Кодекси меҳнат ё дигар қонунҳо;

- тавониستاني расонидани ёрии аввалияи тодухтурӣ ба зарардидагон аз чараёни барқ ва дигар ҳодисаҳои нохуш;

- тавониستاني истифодабарии воситаҳои аввалияи сӯхторхомӯшкунӣ.

Ҳангоми кори челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО метавонанд омилҳои истеҳсолии хатарнок ва зараровари зерин таъсир расонанд:

- мошин ва механизмҳои ҳаракаткунанда;
- қисматҳои ҳаракаткунандаи таҷҳизоти истеҳсолӣ;
- конструкцияҳои харобшуда, ҷисмҳои афтанда;
- равшаннокии нокифояи минтақаи корӣ;
- нокифоягии равшании табиӣ;
- серчангиву ғубор, газолудии ҳавои минтақаи корӣ;
- ҳарорати баланди сатҳи таҷҳизот, масолах;
- ҳарорати баланд ё пасти ҳавои минтақаи корӣ;
- тағйирпазирӣ ва намнокии ҳаво;
- нӯтҳои тез, дағар буғурӣ ва шахшӯлиҳо дар сатҳи нимтайёрҳо, асбобу абзор ва таҷҳизот;
- аҳамияти баланди чараён дар занҷири барқӣ;
- зарбаи чараёни барқ;
- афтодан аз баландӣ ва ғ..

Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО мутобиқи меъёрҳои намунавии соҳавӣ ва Шартномаи коллективӣ бояд ройгон бо либосу пойафзоли махсус ва дигар воситаҳои ҷимоявии инфиродӣ таъмин бошад.

Техникаи беҳатарӣ

Дастурдиҳӣ оид ба техникаи беҳатарӣ ба чанд намуд чудо мешаванд. Таснифоти дастурдиҳӣ оид ба техникаи беҳатарӣ – ин марҳилаи муҳими фаъолияти ҳар як ширкат, корхона, аз ҷумла муассисаҳои таълимии таҳсилоти ибтидоии касбӣ маҳсуб меёбад. Дастурдиҳӣ тақсим мешавад, аз рӯи мақсад, тавсифот, муҳлат, шахси мансабдор, инчунин, аз ваколатдори онро гузаронанда. Ҳама масъалаҳои таъмини беҳатарӣ дар истеҳсолотро мутахассиси дорои таҳассуси муайяншуда ҳал мекунад.

Дастурдиҳии муқаддимавиро оид ба техникаи бехатарӣ муҳандиси техникаи бехатарӣ ё мутахассиси дипломдор, оне ки иҷрои ин гуна уҳдадорӣ тибқи фармон вакалатдор шудааст, мегузаронад. Ба дастурдиҳии муқаддимавӣ метавонанд, мутахассисони масъули бехатарии тиббӣ ва зиддисўхтор ҷалб шаванд.

Дастурдиҳии муқаддимавӣ оид ба техникаи бехатарӣ ба ҳамаи кормандони ба кор оғознамуда, новобаста аз собиқаи корӣ, синну сол, сатҳи таҳсилот гузаронида мешавад. Он барои таълимгирандагоне, ки таҷрибаомӯзии истеҳсоли мегузаранд, инчунин барои кормандони сафари хизматиномада ва муваққатӣ ҳатмӣ мебошад.

Дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ бояд маълумотро оид ба ҳама воситаҳои ғимоявии коллективона ва инфиродии дар корхона вучуддошта, инчунин тартиби додани онҳоро инъикос намояд. Ба дастурдиҳии мазкур масъалаҳои расонидани ёрии аввалия ба шахсони зарардида ҳангоми сўхтор ё дигар ҳодисаҳои нохуш дарҷ мегарданд. Ин намуд дастурдиҳӣ ба кормандон дар утоқи техникаи бехатарӣ гузаронида мешавад ва истифодаи воситаҳои техникии омӯзиш ва воситаҳои айёниро дар назар мегирад.

Хусусияти дастурдиҳии аввалия дар он иборат аст, ки он на дар утоқи мутахассиси техникаи бехатарӣ, балки бевосита дар ҷойи корӣ гузаронида мешавад. Шахсоне, ки вазифодоранд, онро гузаранд:

- кормандони нав, аз ҷумла, кормандони кироя;
- кормандони дар ду ё якчанд ҷой коркунанда тариқи шартномаи муҳлатнок;
- кормандони сафари хизматиномада;
- таълимгирандагони дар таҷрибаомӯзии истеҳсолибуда;
- дигар шахсони дар фаъолияти корхона иштироккунанда.

Дастурдиҳии такрориро на кам аз як маротиба дар се моҳ мегузаронанд. Санаи гузарониш дар журнали дастурдиҳии техникаи бехатарӣ сабт карда мешавад.

Ин ҷорабиниҳои мазкур дар доираи ТИКТО аҳамияти махсусро доранд. Масалан, пеш аз гузаронидани машғулиятҳои амалӣ дар муассисаҳои таълимӣ, омӯзгор дар ҳар як дарс алгоритми амалҳои таълимгирандагонро тақрор мекунад, саволҳои дар мавзӯи дастурдиҳӣ дахлдоштаре медиҳад. Ин ҷорабинӣ таваккали бавучудоии ҳодисаҳои нохушро дар машғулиятҳои амалӣ паст мекунад, омӯзгорро аз ҳолатҳои нохуш, алоқаманд бо вайрон кардани дастурҳои додаи ӯ аз ҷониби таълимгирандагон, эмин медорад.

Дастурдиҳии ғайринақшаӣ дар ҳолатҳои зерин гузаронида мешавад:

- ҳангоми мақоми қонунӣ гирифтани тағйиротҳои ба ҳифзи меҳнат дахлдор дар қонунгузории ватанӣ;
- ҳангоми тағйирёбии раванди технологӣ дар истеҳсолот;
- дар сурати навкунии (модернизатсия) таҷҳизот ва механизмҳо;
- ҳангоми вайронкунии талаботи ҳифзи меҳнат, ки он ба садама ва ҳодисаи нохуш овардааст;
- бо талаботи мақомоти назоратӣ ва шахсони мансабдор;

- Ҳангоми танаффус дар кор зиёда аз сӣ рӯз - барои вазифаҳои дорои омилҳои зараровар ва ҳатарнок, шаст рӯз - барои дигар кормандон;

- бо қарори шахсии кордиҳанда.

Дастурдиҳии мақсаднок дар ҳолатҳои зерин гузаронида мешавад:

- Ҳангоми корҳои якмаротиба

- Ҳангоми амалӣ кардани чорабиниҳои оммавӣ дар корхона;

- бартараф кардани садамаҳо, ҳолатҳои фавқулодда.

Мундариҷа ва ҳаҷми он аз ҳолати мушаххас муайян карда мешавад.

Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО намудҳои дастурдиҳии мувофиқро тибқи муҳлатҳои дастурамали техникаи беҳатарӣ мегузарад.

Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО бо либосҳои махсус, воситаҳои ғимояви инфиродӣ ва системаи эҳтиётӣ, тибқи меъёрҳои таъсдиқнамудаи роҳбари корхона, таъмин карда мешавад.

Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО вазифадор аст:

- қоидаҳои тартиботи дохилии меҳнатии корхонаро риоя кунад;

- қоидаҳои санитарияи истеҳсолӣ, беҳдошти меҳнат ва ҳифзи муҳити зистро риоя кунад;

- талаботи дастурамал оид ба ҳифзи меҳнат ва дигар дастурамалҳое, ки дониши онҳо барои мутобиқати ба уҳдадорӣҳои мансабӣ ҳатмӣ аст, иҷро кунад.

Дастурдиҳӣ ба таълимгирандагон

Вобаста ба таҳассус, гузаронидани дастурдиҳии таълимгирандагон талаботҳои худро дорад. Мисол, омӯзгори таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ пеш аз ҳар машғулиятҳои амалӣ ба таълимгирандагон дастурдиҳии ҷориро оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ мегузаронад ва дар журнали техникаи беҳатарӣ оид ба гузаронидани он қайд мекунад.

Ғайр аз ин, намудҳои махсуси дастурдиҳӣ мавҷуд аст, ки пеш аз баромадан ба таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ гузаронида мешаванд. Иҷозати шахсоне, ки аз дастурдиҳӣ, аз омӯзиш ва санҷиши дониш оид ба ҳифзи меҳнат нагузаштаанд, ба таҷрибаомӯзӣ баромадан манъ аст.

Талабот ба довталабон

Ҳоҳишмандоне, ки меҳонад касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» - ро омӯзанд ва салоҳияти сатҳи 3 - юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро азхуд кунанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- ҳуҷҷатҳоро мувофиқи талаботи муассисаи таълимӣ пешниҳод намоянд;

- дорои ҳуҷҷат (сификат) оид ба азхудкунии сатҳи 2-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад;

- аз муоинаи тиббӣ гузарад.

Талабот ба омӯзгорон

Омӯзгороне, ки сатҳи 3 - юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» меомӯзонанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- доштани донишҳои касбии дидактикӣ ва методологияи ТАС;
- методикаи таълими салоҳиятхоро донанд;
- на кам аз 5 соли таҷрибаи кории барқӣ дошта бошанд;
- ҷисмонӣ ва равонӣ солим бошанд;
- сатҳи тахассуси омӯзгорон аз сатҳи 4-уми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон паст набошад;
- аз муоинаи тиббӣ гузаранд.

Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ

Номгӯии асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ барои таълими на зиёда аз 25 таълимгиранда (∞ - ҳангоми зарурат).

Теъдод	Асбобҳо	Теъдод	Асбобҳои барқӣ	Теъдод	Маводи сарфшаванда
5 маҷмӯъ	Калидҳо (печмуҳрагӣ, бозшаванда)	5 дона	Пармаи барқӣ (дрель)	Гуногун	Нимтайёрҳои филизӣ барои корҳои челонгарӣ
5 маҷмӯъ	Калидҳо (динамометрӣ)	5 дона	Мошинаи универсалии суфтакунӣ (болгарка)	∞	Лентаи оиқӣ
5 маҷмӯъ	Калидҳои ошиқ-машук (шарнирные)	5 дона	Перфоратор	∞	Ғачи сохтмонӣ (алебастр)
5 маҷмӯъ	Калидҳои солибшакл	5 дона	Лаҳимкор (паяльник)	Гуногунҳаҷм	Мурвату печмуҳраҳо
5 дона	Калидҳои андохташаванда	5 дона	Печмехтоб (шуруповёрт)	Гуногунҳаҷм	Мех/худбур, мехҳои печдор гуногун-ҳаҷм
5 дона	Маҷмӯи калидҳои шашрӯя	1 адад	Домкрат	5 дона	Васлакҳо (розетки)
5 дона	Бурандаи симрӯда (кабел)	Асбобҳои ченкунанда		5 дона	Калидакҳо (выключатели)
5 дона	Анбӯри чанголшакл	5 дона	Нишондиҳаки ҷараёни баланд (УВН)	∞	Восита ва асбобҳои рӯшноидиҳанда (қандилҳо, фонусҳо, патронҳо, фурӯзонакҳо)
5 дона	Анбӯри симбурӣ	5 дона	Нишондиҳаки ҷараёни паст (УНН)	5 дона	Хомӯшкунҳои худкор (автоматҳо)
5 дона	Анбӯри паҳннӯл	5 дона	Мегаомметр	5 маҷмӯъ	Аломатҳои огоҳкунанда

5 дона	Маҷмӯи мурваттобак (отвёртки)	5 дона	Омметр	25 дона	Либосҳои махсус
5 дона	Чентаноб	5 дона	Авометр	25 маҷмӯъ	Воситаҳои ғимоявӣ
5 дона	Корди оикшуда	5 дона	Волтметр	∞	Маводи лаҳимкорӣ
5 дона	Кайҷии оикдор	5 дона	Тестер	∞	Банд/танобҳо
5 дона	Пармаи хурд (бурав)	5 дона	Рефлектометри баландшиддат	Маводи конселярӣ	
5 дона	Чароғи сайёр	5 дона	Душоҳаи универсалии шиддат барои муайян намудани фазаҳо	∞	Маркер
5 дона	Асбоб барои ҷудо намудани кабатҳои симрӯда	5 дона	Индикатори ҷараён	∞	Қалам
5 дона	Исканҷадорак	5 дона	Динамометр		Коғаз барои чоп
1 адад	Компрессор	5 дона	Микрометр	Маводи таълимӣ	
5 дона	Доскола барои симрӯдаҳо	5 дона	Тепловизор	25	Дастурамалҳо
5 дона	Маҷмӯи сӯянҳо	5 дона	Омикрон	25	Китобҳо
25 дона	Чӯткаи филизӣ	5 дона	Ретом	∞	Видео-наворҳо (CD)
25 дона	Болға	Абзорҳо		Таҷҳизоти таълимӣ	
5 дона	Ларзишсанҷ (вибромметр)	5 дона	Аробача	2 дона	Флипчарт
25 дона	Арраи оҳанбурӣ	5 дона	Заминваслаи сайёр	2 дона	Экран
5 маҷмӯъ	Маҷмӯи пармаҳо (сверло)	5 дона	Пули ҷараёни доимӣ (Р-333)	2 дона	Тахтаи интерактивӣ
5 дона	Искана				
5 дона	Манганиаи дастӣ				
5 дона	Матритса барои манганиакунӣ				
5 дона	Ғарғараи борбардор (лебёдка)				

Рӯйхати адабиёт

1. Гончаров А.Н. Гидроэнергетическое оборудование гидроэлектростанций и его монтаж
2. Андреев В.Б. и др. Справочник по гидротурбинам
3. Михайлов Л.П. Малая гидроэнергетика. М.: Энергоатомиздат, 1989
4. Васильев Ю.С., Саморуков И.С., Хлебников С.Н. Основное энергетическое оборудование гидроэлектростанций. Состав и выбор основных параметров. Учеб. пособие. СПб.: Изд-во СПбГПУ, 2002. 134с.
6. Щавелев Д.С. Гидроэнергетическое и вспомогательное оборудование гидроэлектростанций - Том 1 и Том 2
7. Карелин В.Я., Волшаник В.В. Сооружения и оборудование малых гидроэлектростанций
8. Липкин В.И., Богомбаев Э.С. Микрогидроэлектростанции: Пособие по применению. Бишкек: 2007 г.
9. Михайлов Л.П. Малая гидроэнергетика М.: Энергоатомиздат, 1989.
10. Свит П.П. Разработка микро-ГЭС с асинхронными генераторами для сельскохозяйственных потребителей Барнаул – 2007,
11. Картанбаев Б.А., Жумадилов К.А., Зазульский А.А. Руководство по строительству и эксплуатации микро гидроэлектростанций (микро ГЭС) Б.: ДЭМИ, 2011
12. Веников В. А. Электрические системы. Электрические сети. Высшая школа, Москва. 1998 г.
13. Сибикин Ю.Д. Техническое обслуживание, ремонт электрооборудование и сетей. Изд. Академия. 2012 г.
14. Нестеренко В.М., Мысянов А.М. Технология электромонтажных работ, Изд. Академия. Москва. 2013 г.
15. Дунаев С.Д. Электроника, микроэлектроника и автоматика, Изд. Маршрут, Москва. 2003 г.
16. Марченко А.Л. Основы электроники. Изд. ДМК Пресс, Москва. 2008 г.
17. Савинский А.К., Туревский И.С. Техникаи барқӣ. Мутарҷим Миров Л.Ғ., муҳаррири масъул И.А. Раҳмонов., КВД «Матбаа»-и МТМ МСТ ВММША ҚТ, 2019 с.
18. Мирон Л.Ғ. Ҳифзи меҳнат ва экология. Муҳаррири масъул И.А. Раҳмонов. КВД «Матбаа»-и МТМ МСТ ВММША ҚТ, 2019 с.
19. Ақназаров Қ. Ченкунии барқии таҷҳизоти барқӣ. КВД «Матбаа»-и ВММША ҚТ, 2022 с.
20. https://vk.com/club_electricalschool
21. [wiki Electro ru.electrical-installation.or](http://wiki.electro.ru/electrical-installation.or)
22. [https /normative_referens_dictionary academic.ru](https://normative-referens_dictionary.academic.ru)
23. ElectricalSchool.info

Funded by
the European Union

**ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОЦИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

ХАРИТАИ ФУНКЦИОНАЛӢ

Соҳа: Энергетика

Касб: Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): ЕІ 3131

Замимаи 1

Харитаи функционалии касби «Челонгар - барқчии таҷҳизоти НБО»

ФУНКСИЯҲО		ВАЗИФАҲО					
А	Такмил додани малакаҳои бокортаъминкунӣ	А-1. Кор кардан дар даста	А-2. Такмил додани таҳассуси касбӣ	А-3. Истифода бурдани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ	А-4. Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ	А-5. Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна	А-6. Ҳал кардани ҳолатҳои муноқишавӣ
		В-1. Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	В-2. Гузаштан аз дастурдиҳии техникаи беҳатарӣ	В-3. Риоя намудани қоидаҳои техникаи беҳатарӣ	В-4. Истифода намудани аломатҳои огоҳкунанда	В-5. Истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои ҷимоявӣ	В-6. Расонидани ёрии аввалия
С	Иҷро намудани корҳои омодагӣ	С-1. Гирифтани иҷозатнома (допуск) ба кор	С-2. Гирифтани супориш	С-3. Интихоб намудани асбоб ва таҷҳизоти корӣ	С-4. Кор кардан бо ҳуҷҷатҳои техникӣ	С-5. Гузaronидани чорабиниҳои техникӣ ва ташкилӣ	С-6. Иҷро намудани корҳои боркунӣ-борфарорӣ
		Д-1. Иҷро намудани амалиёти одии челонгарӣ	Д-2. Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии низоми равшандиҳӣ	Д-3. Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии техникӣ муҳаррихҳои барқӣ	Д-4. Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии генераторҳои барқӣ	Д-5. Гузaronидани заминвасла ва «сифркунонӣ» (зануление)	Д-6. Иҷро намудани корҳои бакордарорӣ ва танзимгарӣ
D	Иҷро намудани корҳои таъмирӣ ва хизматрасонии асбоб ва таҷҳизоти барқӣ	Д-7. Иҷро намудани корҳои сафедкорӣ, лаҳим ва оиққории ноқилҳои барқӣ					

Е	Иҷро намудани корҳои таъмири ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	Е-1. Гузaronидани корҳои омодагӣ барои таъмири таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	Е-2. Гузaronидани амалиёти алоҳидаи таъмири таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	Е-3. Гузaronидани амалиёти мураккаби миёна барои таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	Е-4. Гузaronидани амалиёти мураккаби таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	Е-5. Гузaronидани амалиёти махсусан мураккаби таъмир ва хизматрасонии таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ	Е-6. Санҷидани таҷҳизоти турбинӣ ва гидромеханикӣ
Ғ	Анҷом додани корҳо	Ғ-1. Санҷидани сифати корҳои иҷрошуда	Ғ-2. Тоза кардани ҷойи корӣ	Ғ-3. Ҷамъ намудани асбобу олати корӣ	Ғ-4. Ҷамъоварӣ намудани партовҳо бо назардошти партовкорбарорӣ	Ғ-5. Супоридани асбобу таҷҳизоти корӣ	Ғ-6. Тартиб додани ҳисобот

	Сатҳи 2 – 21 вазифа
	Сатҳи 3 – 16 вазифа
Ҷаммагӣ: 37 вазифа	

Талаботи умумӣ барои касби «Челонгар-барқчиӣ таҷҳизоти НБО»		
Сифатҳои касбӣ/муносибат ва рафтори коргар	Дониш, малакаҳо ва маҳорат	
1. Қисман солим 2. Хушмуомила 3. Устувории маънавӣ 4. Покизақор 5. Поквичдон 6. Пухтақор 7. Бомасъулият 8. Бодикқат 9. Тобовар 10. Зирақ 11. Меҳнатдӯст 12. Боинтизом 13. Мушоҳидақор 14. Боэҳтиёт 15. Босабр 16. Моҳир 17. Бочуръат 18. Дорои хотираи хуб 19. Иҷрочӣ	1. Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон 2. Асосҳои электротехника ва электроника 3. Асосҳои физика 4. Асосҳои кимиё 5. Асосҳои математика 6. Забонҳои хориҷӣ 7. Асосҳои раваншиносӣ 8. Қоидаҳои техникаи бехатарӣ 9. Қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва муҳити зист 10. Қоидаҳои санитарияи истеҳсолӣ ва бехдошти меҳнат 11. Қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор 12. Қоидаҳои тартиботи дохилии корхона/ташкилот 13. Асосҳои нақшакашии техникӣ 14. Асосҳои муҳофизати релегӣ ва автоматика 15. Асосҳои механикаи техникӣ 16. Асбобҳои назоратӣ-ченкунанда ва автоматика 17. Ҳуҷҷатҳои меъёрӣ-техникӣ 18. Асосҳои корҳои челонгарӣ 19. Асосҳои корҳои бандубаст 20. Қоидаҳои истифодаи воситаҳои ҳимоявӣ 21. Қоидаҳои истифодабарии техникӣ 22. Хондани нақшаҳои техникаи барқӣ 23. Истифодаи технологияи иттилоотӣ 24. Банақшагирии корҳо	
Асбобу анҷом, таҷҳизот, масолах		
1. Душоҳаи универсалии шиддат барои муайян	23. Мошинаи суфтакунии кунҷӣ (Болгарка)	43. Анбӯр 44. Анбӯри симбурӣ

Харитаи функсионалӣ бо методи DACUM таҳия шудааст
«Челонгар-барқчиӣ таҷҳизоти НБО»
Иштирокчиёни семинари DACUM: 1. Абдуллоев Ҳасан - муовини сардори коргоҳи барқии Нерӯгоҳи Норақ; 2. Раҳматов Шералӣ - муҳандиси техникаи бехатарии Нерӯгоҳи Норақ 3. Зайниддинов Алишер - муҳандиси дифоии релегии озмоишгоҳи барқӣ-техникии НБО Бойғозӣ; 4. Ибрагимов Бахтиёр – муовини сардори шуъбаи ҳимояи релегӣ, автоматика ва метрологияи ҚСҚ «Барқи Тоҷик»; 5. Рафиев Саъдулло - сардори НБО-2,3-и Варзоб 6. Қурбонова Насиба – омӯзгори фанҳои тахассусии МДТ «Коллеҷи муҳандисии омӯзгории шаҳри Душанбе».
Модераторон: Данило Анишенко – коршиноси калидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиши Лоиҳа Сангин Бобоев - коршиноси маҳаллии ғайрикалидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиши Лоиҳа Бахтиёров Озар - супервайзер оид ба методологияи ТАС

намудани фазаҳо 2. Манганиаи гидравликӣ ва механикӣ 3. Нардбон 4. Аробача 5. Мегаомметр 6. Нишондиҳандаи шиддати пасту баланд 7. Анбури барқсанҷ 8. Анбури изолятсиякунанда 9. Пармаи барқӣ 10. Пармаи дастӣ 11. Заминваслаи сайёр 12. Рефлектометри баландшиддат 13. Пули чараёни доимӣ (Р-333) 14. Норбони махсуси чамъшаванда 15. Динамометр 16. Авометр 17. Воситаҳои ҷимоявӣ 18. Микрометр 19. Тестер-мултиметр 20. Манганиаи дастӣ 21. Матритса барои манганакунӣ 22. Перфоратор	24. Печмехтоб (шуруповёрт) 25. Лаҳимкор (паяльник) 26. Ларзишсанҷ (вибраметр) 27. Омикрон 28. Индикатор (соатӣ) 29. Компрессор 30. Ретом 31. Домкрат 32. Тепловизор 33. Ғарғараи борбардор 34. Калидҳо (печмуҳрагӣ, бозшаванда) 35. Калидҳои динамометрӣ 36. Калидҳои ошиқ-машук 37. Калидҳои салибмонанд 38. Калидҳои андохташаванда 39. Калиди шашрӯяи дохилӣ 40. Исканҷадорак. 41. Чӯткаи филизӣ 42. Доскола барои кабелҳо	45. Маҷмӯи мурваттобҳо 46. Либоси махсус 47. Анбӯри паҳннӯл 48. Корди ойиқшуда 49. Қайҷии ойиқдор 50. Чентаноб 51. Пармаи хурд 52. Маҷмӯи анбурҳои симбурӣ 53. Арраи оҳанбурӣ 54. Маҷмӯи сӯянҳо 55. Маҷмӯи пармаҳо 56. Чароғи сайёр 57. Болға 58. Искана 59. Банд 60. Симтаноб (трос) 61. Лентаи изолятсионӣ 62. Мурвату печмуҳраҳо 63. Мех/худбур, мехҳои печдор 64. Сатил 65. Ҷорӯб 66. Хокбардор 67. Маводи лаҳимкорӣ 68. Аломатҳои огоҳкунанда	Фасилитаторон: 1. Раҳмонов Ислоҳ 2. Юсупов Диловар
Дурнамои оянда ва хусусиятҳо/мушкилот			Дар доираи лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия шудааст
1. Нуфӯзи касб боло меравад 2. Болоравии мансабӣ 3. Неқӯаҳволии иҷтимоӣ	8. Беҳтаршавии базаи модӣ-техникӣ 9. Иштирок дар мусобиқаҳои касбӣ 10. Сатҳи баланди таваккал (кор дар		

4. Ҳавасмандии корпоративӣ 5. Мақоми иҷтимоӣ 6. Рушди тахассусӣ 7. Мустақилияти молиявӣ	зери шиддат) 11. Хатари бардоштани ҷароҳат аз зарбаи барқ		шаҳри Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон 22-23 ноябри соли 2023
--	---	--	--

Funded by
the European Union

**ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОЦИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

ХУЛОСАҲОИ СОҲА (экспертиза)

Замимаи 2

**ВАЗОРАТИ ЭНЕРГЕТИКА
ВА ЗАХИРАҲОИ ОБИ ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН**

734064, ш. Душанбе, кӯчаи Шамсӣ 5/1
Тел: +992 37 235 35 66, Факс: +992 37 236 03 04
E-mail: info@mewr.tj, Web: www.mewr.tj

аз «18» 08 соли 2024 № 11-1738

ба № _____ аз « _____ » соли 20 _____

Ба №3/13-1194 аз 20-уми августи соли 2024

✓ Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шугли
аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Нусха: Гурӯҳи идоракунии Лоиҳаи “Кӯмаки
Иттиҳоди Аврупо” ба соҳаҳои маориф
ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Вазорати энергетика ва захираҳои об тибқи мактуби дархостии Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳаи стандарти салоҳияти касбӣ “Челонгар-барқчии таҷҳизоти неругоҳҳои барқии обӣ”-ро мавриди омӯзиш қарор дода, иттилоъ медиҳад, ки дар маҷмӯъ лоиҳаи стандарти мазкур тибқи тартиби муқарраргардида таҳия гардида, дар он воҳидҳои салоҳият ва сатҳи тахассусӣ дуруст муайян шуда, ба талаботҳои корфармоён ҷавобгӯ буда, барои таҳияи барномаҳо ва маводҳои таълимӣ мувофиқат менамояд.

Ҳамзамон, ба маълумот расонида мешавад, ки санаҳои 26 ва 27-уми августи соли ҷорӣ намоёндагони Вазорат дар ҳамкорӣ бо таҳиягарони стандарти салоҳияти касбӣ “Челонгар-барқчии таҷҳизоти неругоҳҳои барқии обӣ” маводҳоро мавриди муҳокима қарор дода, таклифҳо ба шакли электронии хуччати мазкур, ворид карда шуданд.

Илова бар ин, дар замима рӯйхати мутахассисони Вазорат, ки дар баррасии стандарти салоҳияти касбӣ “Челонгар-барқчии таҷҳизоти неругоҳҳои барқии обӣ” иштирок намуданд, барои маълумот ва истифодаи минбаъда пешниҳод мегардад.

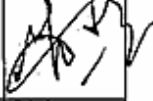
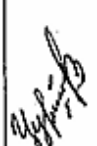
Замима: дар 1 ҷарама

Муовини Вазир

Ш. Худобахш

Иҷро: РЭЭ
Тел. 2359824

Руйхати
мутахассисони Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии
Тоҷикистон, ки дар баррасии стандарти салоҳияти касбӣ “Челонгар-
барқчин татқиқоти нерӯгоҳҳои барқии обӣ” иштирок намуданд

№	Ному насаб	Мансаби ишғолнамуда	Мақомот	Имзо
1.	Хайруллозода Қурбоналӣ	сардори Раёсати электроэнергетика	Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон	
2.	Махсумов Алишер	сардори Шӯъбаи таҳлил, мониторинги нерӯгоҳҳои хурд аз рӯи тамоми манбаҳои энергия	Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон	
3.	Якубов Мурод	сардори Баҳши иҷозатномадиҳӣ	Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон	
4.	Фақиров Шамсиддин	сармутахассиси раёсати ҳуқуқ	Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон	
5.	Қураев Исфандиёр	мутахассиси Шӯъбаи манбаҳои истеҳсол, хатҳои интиқол ва танзими истифодабарии барқ	Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон	

ФИЛИАЛИ «НЕРУГОҲИ БОЙҒОЗӢ»-и
ҶАМӢИЯТИ САӢОМИИ КУШОДАИ «БАРӢИ ТОЧИК»

735300 ш. Норак
Филиали «Неругоҳи Бойғозӣ»-и
ҶСК «Барқи Тоҷик»
Почтаи марказӣ к/м № 182

Факс: 6-51 «БТ»
Тел: 90-500-72-26, 91-782-00-40
Коммутатор: 2-17-35
E-mail: baipazages_08@mail.ru

№ 379 аз «19» ИЮЛ соли 2024
Ба № _____ аз «_____» _____ соли 2024

ш. Норак

Ба гурӯҳи идоракунии Лоиҳаи
«Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо
ба соҳаҳои маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон»

Маъмурияти филиали «Неругоҳи Бойғозӣ»-и ҶСК «Барқи Тоҷик» ҷавоб ба мактуби Шумо аз 10.07 соли 2024, №67 дар бораи гузаронидани экспертизаи стандарти салоҳияти касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» чунин маълумот медиҳад.

Аз ҷониби мутахассисони неругоҳ стандарти мазкур мавриди баррасӣ қарор гирифт. Воҳидҳои салоҳият, сатҳҳои тахассусӣ, асбобу таҷҳизоти қорӣ, стандартҳои соҳа дар стандарт дуруст нишон дода шудааст.

Хулоса, Стандарти салоҳияти касби Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» барои дар оянда таҳия кардани барномаи таълимӣ мувофиқат мекунад.

Кормандоне, ки экспертизаро гузарониданд:

№	Ному насаб	Вазифа
1.	Зайниддинов Тоҷиддин Вайсиддинович	Сардори хадамоти истеҳсолию техники
2.	Болтаев Ганҷулло Абдуҳалимович	Муовини сардори коргоҳи барқӣ
3.	Ҷоziлов Маҳмадракиб Хушмаҳмадович	Мухандиси калони техникаи бехатарӣ ва истифодабарӣ
4.	Шарипов Давлат Саидович	Устои калони коргоҳи барқӣ
5.	Назаров Аҳлиддин Маҳмадраҳимович	Устои коргоҳи мошинҳо

Директори филиали «Неругоҳи
Бойғозӣ»-и ҶСК «Барқи Тоҷик»:

 Ҷоziлов Р.Х.

Иҷро: сардори ХИТ
Зайниддинов Т.В. тел:90-500-72-04

**ҶАМЁИЯТИ САҲОМИИ КУШОДАИ «БАРҚИ ТОҶИК»
ФИЛИАЛИ СИЛСИЛА НЕРҶОҲҲОИ ВАРЗОБ**

734003 ш. Душанбе куч. Карамов 70/1 Телефон: 904569856; Почтаи электронӣ: hppvarzob@mail.ru

№ 139
« 31 » 07 2024с.

**Ба гуруҳи идоракунии Лоиҳаи
“Қўмаки Иттиҳоди Аврупо”
ба соҳаҳои маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Филиали Силсила Нерӯгоҳҳои Варзоб ҷавоб ба мактуби Шумо аз 12 июли соли 2024, №67 дар бораи гузаронидани стандарти салоҳияти касби “Челонгар-барқии таҷҳизоти НБО” чунин маълумот медиҳад.

Стандарти мазкур аз тарафи мутахассисони корхона баррасӣ шуд ва ба ҳулоса омад, ки Стандарти салоҳияти касби “Челонгар-барқии таҷҳизоти НБО” мувофиқи талаботи замона таҳия гардидааст ва дар он воҳидҳои салоҳият, пайдарпайии меъёрҳои иҷроӣ, асбобу анҷоми корӣ ва сатҳҳои таҳассусӣ дуруст муайян карда шудааст.

Мутахассисон ба ҳулоса омаданд, ки Стандарти салоҳияти касби “Челонгар-барқии таҷҳизоти НБО” ба талаботҳои корфармоён ҷавобгу буда, барои таҳияи барномаҳо ва дигар маводҳои таълими мувофиқат менамояд.

Коршиносон:

№	Ному насаб	Вазифа
1	Рафиев Саъдулло	Сардори НБО-2
2	Шафиев Шамсулло	Сардори НБО-1
3	Масруров Масҳсуд	Устои НБО-2
4	Музафаров Маҳмадшо	Мухандиси навбатдори НБО-2
5	Алиев Муҳиддин	Челонгари НБО-и 2
6	Елисеев В	Сардори ШТВА ва Ё

Бо эҳтиром,

Директор

Абдулҳақзода Ҳ.А.

ФИЛИАЛИ “СИЛСИЛАИ НЕРУГОҲҲОИ ВАХШ”-и
ЧАМЪИЯТИ САҲОМИИ КУШОДАИ
«БАРҚИ ТОҶИК»

Вилояти Хатлон, 735147, ш. Леваконт куч. Борбад 1/1
тел.(8-32-50) 6-21-20, 6-16-07, Факс (8-32-50) 6-21-20, E-mail: sn-vakhsh@mail.ru

№ 286 - 6/25-14

аз «18» «07» соли 2024.

Гуруҳи идоракунии Лоиҳаи
«Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо
ба соҳаҳои маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон»

Филиали «СН»-Вахш ҷавоб ба мактуби Шумо аз 12 июли соли 2024, №67 дар бораи гузаронидани экспертизаи стандарти салоҳияти касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» чунин маълумот медиҳад.

Стандарти мазкур аз ҷониби кормандони неругоҳ мавриди таҳлил қарор гирифт. Воҳидҳои салоҳият, меъёрҳои иҷроӣ, ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, асбобу таҷҳизоти қорӣ, стандартҳои соҳа дар стандарт дуруст муайян карда шудаанд.

Инчунин, сатҳҳои таҳассуси ихтисоси болозикар ба дараҷаҳои касбӣ мувофиқат мекунад.

Хулоса: Стандарти салоҳияти касби «Челонгар-барқчии таҷҳизоти НБО» барои таҳияи барномаҳои таълимӣ мувофиқат менамояд.

Экспертҳо:

№	Ному насаб	Вазифа
1	Сирочов Фирдавс Хайридинович.	Сардори Э ва АФ.
2	Ҳомидов Абубакр Абдулфайзович.	Мухандиси пешбар оид ба назорати ИГ.
3	Ғуломов Абдулҳаким Ҳусенович.	Устои санчиши баландшиддат.
4	Негматов Умедҷон Ҷумабоевич.	Мухандис дифои релегӣ.
5	Мирзоев Абдукодир Ибрагимович.	Устои калони коғоҳи мошинҳо.

Директор

Ғуломзода Ҷ. Ғ.

Иҷр. Э ва АФ.
Тел: 3-54

ФИЛИАЛИ «НЕРУГОҲИ НОРАК»-и
ҶАМЀИЯТИ САҲОМИИ КУШОДАИ «БАРҚИ ТОЧИК»

735300, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Норақ тел: 2-13-80, 2-14-11
факс: 2-34-59, 2 -13 -80 E-mail: nurekges_07@mail.ru

№ 8.23/685 аз « 19 » июли соли 2024
Ба № _____ аз « _____ » _____ соли 2024

Ба гуруҳи идоракунии Лоихаи
«Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба
соҳаи маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Филиали « Неругоҳи Норақ » ҷавобан ба мактуби Шумо аз 12 июли соли 2024 сол №67 дар бораи гузаронидани экспертизаи стандарти салоҳияти касбӣ «Челонгар –барқчии таҷҳизоти НБО» чунин маълумот медиҳад.

Стандарти мазкур аз тарафи мутахассисони корхона баррасӣ шуд ва ба хулоса омаданд, ки Стандарти салоҳияти касбӣ « Челонгар – барқчии таҷҳизоти НБО » мувофиқи талаботи замона таҳия гардидааст, ки дар он воҳидҳои салоҳият ва сатҳи тахассусӣ дуруст муайян карда шудааст.

Мутахассисони экспертизаро гузаронида ба хулоса омаданд, ки Стандартҳои салоҳияти касбӣ « Челонгар –барқчии таҷҳизоти НБО » ба талаботҳои корфармоён ҷавобгу буда барои таҳия барномаҳо ва маводҳои таълимӣ мувофиқат менамояд.

Коршиносон:

№ Р/Т	Ному насаб	Вазифа
1	Султонов Т.М.	Сардори ХЭХМ ва БТ
2	Ҳалимов Ф.Р.	Сардори коргоҳи барқӣ
3	Абдуллоев Х.Э.	Муовини сардори коргоҳи барқӣ
4	Гудмуродов М.О.	Сардори шуъбаи банақшагирӣ-иктисодӣ
5	Шамсов С.Ф.	Муовини сардори шуъбаи техникӣ истехсолӣ

Директори неругоҳи Норақ

Шоиiddинов Ф.Т.

Иҷрокунанда:
Сардори ХЭХМ ва БТ
Султонов Т.М.
Тел 905-00-75-43